

Károlyi Attila

*Nagykanizsa város
előjárói*

ILLUSTRISSIMUS DNUS S. ROM. I.
MES GEORGIUS CHRISTOPHORUS
OLIM COMMANDANS CANISIENSIS, C
QUE CANISIENSIS SINGULARIS PA
AC ILLOCATOR QIUSDEM, ANN

Károlyi Attila

NAGYKANIZSA VÁROS
ELŐJÁRÓI

*„Csak egy politikai elvem van:
mindent a városért.”*

Dr. Krátky István

KÁROLYI ATTILA

NAGYKANIZSA VÁROS
ELÖLJÁRÓI

Nagy-Kanizsa.

A Szerző kiadása
2005

Írta és szerkesztette:
DR. KÁROLYI ATTILA

ISBN 963 460 719 5

© Kiadja a szerző, Nagykanizsa 2005

Borító:
Szemenyey-Nagy Tibor

Nyomdai előkészítés, tipográfia:
Mátrix Marketing Műhely
Nagykanizsa, Csengery u. 44.
Telefon: (06 93) 536 300
Tördelés: Marics István

Nyomdai munkák:
Kanizsai Nyomda Kft.
Nagykanizsa, Táborhegy u. 2.
Telefon: (06 93) 537 560
Felelős vezető: Brenner Árpád

Printed in Hungary

ELŐSZÓ

Néhány gondolatomat megosztom Önökkel, amelyek hozzátartoznak ehhez a könyvhöz, így kerek és így egész.

2003 év Mindenszentekkor a nagykanizsai római katolikus temetőben egy kora esti szélfúttá napon azzal voltam elfoglalva, hogy gyertyát gyűjtsak Halvax József polgármester sírján, feleségemmel és kisleányommal.

A gyertya nehezen gyúlt meg, többször is próbálkoztam, és amikor meggyújtottam és felálltam, éreztem, hogy a hátam mögött családomon kívül valaki, vagy valakik még a sír mellett állnak.

Egy férfi és egy nő állt ott, a nő megkérdezte, hogy rokona vagyok-e annak, aki itt nyugszik.

Azt válaszoltam, hogy nem vagyok rokona, de ez az ember, kihez tisztelegni jöttem, akár valamennyiünk rokona is lehetne itt, Nagykanizsán, mert ő nem más, mint a város első polgármestere.

A hölgy – Rába Ferencné – nagy meglepetésemre azt közölte, hogy ezt ő nagyon jól tudja, hiszen Halvax József dédunokája.

Beszélgetni kezdtünk és kértem azt, hogy amennyiben a családi fényképek között fellelne Halvax Józsefről egyet, nagyon megköszönénk, elmondtam azt, hogy Nagykanizsa város elöljáróiról hiányosak az információink, sokukról azt sem tudjuk, mikor született, némelyikről, hogy mikor halt meg és jónéhányan vannak, akiknek az arcát sem ismerjük.

Sok-sok idő telt el, amikor egy reggelen izgatott hangon hívott a dédunoka és elmesélte, hogy a pince átkutatása során édesanyja által mutatott, kislány korában látott képek kerültek elő egy kis retikülből. Már éppen ki akarta dobni, de eszébe jutott, hogy megnézi: van-e benne valami.

Pótolhatatlan kincsek kerültek elő: Halvax József polgármester két eredeti fényképe.

Ha ennek a könyvnek van értéke, akkor az a huszonegy fotó, a huszonegy személyes adat a születésről és sajnos nagy részük haláláról.

Külön köszönet ezért Rába Ferencnének, Bokor Jánosné Horényi Georjinának, aki dr. Sabján Gyula fényképeit adta a köznek, Medvey Tiboldnak, dr. Babochay György leszármazottjának, Lakatos Lászlóné Simonfay Ibolyának, Sahin-Tóth Lászlónénak, Vécsey Zsigmond leszármazottjának, dr. Lukácsa Erzsébetnek, Molnár Ferenc fia házastársának, Zsámárné Mátai Évának, Mátai József leányának, Paizs Ágnesnek, dr. Paizs Ferenc leányának, Varga Györgynek, Varga József unokaöccsének, dr. Merkly-Belus Józsefnek, Belus József leszármazottjának, dr. Krátky Tibornak, dr. Krátky István fiának, S. Nagy Katalinnak, Nagy József leányának és végezetül valamennyit ma is élő előljárónak, akiknek egészséget és hosszú életet kívánok.

Megemlítettem az Inkey könyv írásakor is, megteszem most is: e könyv valamennyiünké, de mindenek előtt az új generációé.

Tiszteljék az elhunytakat, akik életükben nem biztos, hogy megkapták a tiszteletet, tiszteljék az élőket, hogy majdan gyermekeiknek is továbbadják emlékeiket, melyről dr. Sabján Gyula polgármesterként vallott:

„Csak sejtéseken, igen halvány kontúrokon alapul az a lokálpatrióta büszkeség, ami történelmi messzeségekbe nyúlik vissza és mint örökség maradt meg a késő kanizsai generáció számára.”

Utolsó pillanatban, a nulladik órában gyűjtöttem a könyv anyagát, de íme itt van.

Fogadják olyan szeretettel, mint amilyen szeretettel Önök elé teszem.

Nagykanizsa, 2005. április

Károlyi Attila

HALVAX JÓZSEF

POLGÁRMESTER

HALVAX JÓZSEF POLGÁRMESTER

Született Zalaegerszegen, 1815. március 18-án,
meghalt Nagykanizsán, 1877. április 5. napján.

Polgármester: 1868. február 17-től – 1872. április 18-ig.

Mikor Nagykanizsa Babóchay János ügyvéd, városbíró mandátumának 1868-ban történt lejáratát után Halvax József német vargát választotta meg polgármesternek, Nagykanizsa is kezdett kibontakozni nagyközségi, vagyis falusi jellegéből, és a rendezett tanácsú városok sorába lépett.

Halvax Józsefet 1868-ban választották meg polgármesternek Albanich Főrián pékmester ellenében. „Kanizsa város története s annak jelen viszonyai” című könyvében Horváth Gyula megírta: *...Leber Ignác cipész, dolgozik, s meglehetősen jutányosan is, de egyik fő baja, hogy sokáig várakoztat, ezt egyébiránt eltűrheti az ember, mert tartós munkával kárpótoltatik; deha a csináltató a lábbeli szükséges volta miatt nem győz Leberre várni (mint én) menjen el Halvax-hoz, talál ott készen annyit, hogy Dunát is rekeszthet vele.” (3)*

Halvax József halálhíre a Zalai Közlöny 1877. április 8-i számában szűkszavú volt, s azt felesége tette közzé, a város megemlékezését nem leltem fel.

A gyász hír a következőképpen hangzik:

„Halvax Józsefné szül: Szücs Mária a maga gyermekei: József pécsi egyházmegyei áldozár, Terézia férjezett Demcsik Józsefné, Szidóna férjezett Bartos Jánosné, Viktoria, Mari és Gyula, valamint Irene és József unokák, nemkülönbén Halvax Terézia, Anna és Károly testvérek nevében szomorodott szívvel jelenti felejthetetlen férje, illetőleg atyjok, nagyatyjok és testvérük Halvax Józsefnek, f. é. april 5-én reggeli 8 órakor élte 62-ik évében hosszas szenvedés s a halotti szentségek ájtatos felvétele után bekövetkezett halálát. A boldogultnak hült tetemei april 6-án délutáni 5 órakor tétettek az örök nyugalom helyére. Nagy-Kanizsa, april 5-én 1877. Béke hamvaira! A boldogult 1868. febr. 17-től 1872. apr. 18-ig Nagy-Kanizsa Város polgármestere volt, mely elég tanúbizonyság arra nézve, hogy szorgalma – és a közügyek iránti buzgalma folytán polgártársai bizalmát s tiszteletét kiérdemelte. Az ő hivatalos működésének idejére esik azon felemlítésre méltó körülmény is, hogy a messzevidéken párját alig található városházának építése megkezdett. Temetése nagy részvét mellett történt.”

A polgármesteri hivatal akkor még semmiféle kvalifikációhoz kötve nem volt. Elegendő volt az elemi iskolai képzettség és a józan ész. E két utóbbi minősítéssel Halvax József nagymértékben rendelkezett.

Halvax József németajkú ember volt. 1836-ban Németújvárról jött Nagykanizsára, mint cipész. (1)

Apja Halvax János, anyja Wolff Rosina. Az iparososztály feltétlen bizalmát bírta, és ők tették meg polgármesternek is. A tisztújítást Nagy-Kanizsa városa már Kis-Kanizsától elkülönítve 1868. február 17-én tartotta meg.

Köztisztületben és szeretetben álló megyei alispán személyesen nyitván meg a közgyűlést, komoly és őszinte szavakat intézett a választó közönséghez, felemlítvén, miszerint reményli, hogy most már Nagy-Kanizsa hivatásához méltólag fogja legszebb alkotmányos jogát gyakorolni, üdvözlé a nagyszámban megjelent izraelita polgártársainkat, kik most először élvezik politikai jogok gyakorlatát.

A törvénybíró Gózony Ferencz, törvénytudó tanácsosok Wlasics Eduárd és Koch Adolf, közigazgatásiak Weisz Manó, Kollarits József, Gáspár Ferencz, dr. Neustadl rendőri tanácsos: Wagner Károly jegyző: Bisztricsanyi Ignác.

Az egész tisztújítás – habár minden egyes tisztségre a törvényes titkos szavazat megtartatott, hét óránál többet nem vett igénybe, az egész közgyűlés a legszebb rend és csendben folyt le, teljesen bebizonyult tény körülmény leendő, hogy igen helyes nézetben valának akik az eddigi viszályokat Kis-Kanizsával szövetségünkben keresik, mert alig oldódott fel a kötelék, Nagy-Kanizsa választó polgársága fényesen bizonyította, hogy az eddigi bonyodalmaknak nem ő vala az oka – mint első alispán úr zárbeszédében meleg szavakban önmegelégedéssel beismeret. (2)

Halvax József bukását nem viselte el egykedvűen.

1872-ben elhagyta Kanizsát, Grazban a Griesgasse-ben cipésműhelyt nyitott és azt 1874-ig tartotta fenn. Ekkor visszajött Nagykanizsára, és csendes visszavonultságban 1877-ben április 5-én bekövetkezett haláláig élt.

Egyik fia, Gyula 1879–1927-ig a város pénztárosa volt, a másik fia, József Mohácson, mint nyugalmazott apátplébános élt.

Halvax József nevéhez négy fontos intézmény kezdeményezése és létesítése fűződik: a nagygyimnázium főgyimnáziummá való fejlesztése, a polgári fiú iskola létesítése, a Kazinczy-ut kikövezése, és a Csengery-ut kinyitása.

Az alkotmány helyreállítása 1867-ben volt egyszersmind kiinduló pontja Nagykanizsa város élénkebb fejlődésének is. E határváros bekapcsolása az ország vasúti hálózatába 1859-ben, 1866-ben és 1868-ban mint forgalmi gócponttá avatta ugyan, de a város utcáinak rendezése korántsem követte még a vasúti forgalom fejlettségét. Az idősebb nemzedék hátborzongással emlékszik majd vissza azokra az elhanyagolt utcákra, amelyek a város centrumában is léteztek. Nyáron az óriási por, télen a feneketlen sár, minden forgalmat megakasztott. Ha télvíz idején a Fő-út északi oldaláról, a déli oldalára akart a járókelő átmenni, úgynevezett stáflikon kellett átugrálnia. Jaj annak aki a stáflilépcsőt elvétette ! Belepottyant a térdigérő sárba és hazamehetett vetkőzni.

Különösen a Kazinczy utca, amelynek a Zrínyi Miklós utcai szakaszig Fülöp utca, onnan a vasúti sorompóig Kapronczai-ut volt a neve, volt feneketlen süppedék, amelyben a vasút felé induló kocsik és társzekerek elmerültek. És ez a Kapronczai (Kazinczy) út volt a város egyetlen forgalmi vonala, amely a közlekedést a város és a pályaudvar köz lebonyolította.

Ez az ázsiai állapot már régen bántotta a város belső tanácsát, és ezért foglalkozott is az ügyvel. Már 1869. augusztus 10-én Halvax József polgármester értesíthette a képviselő testületet, hogy az alispán 1869. július 23-án értesítette a tanácsot, hogy a pályaudvarhoz vezető útvonal kibővítése és kövezésére a megye minden métermázsza teheráru után 1 krajcár vámnak szedését engedélyezi. Ez az engedély a kövezett vámszedés kiinduló pontja városunkban. De a képviselő testület nem elégedett meg kizárólag a Kapronczai-útnak e célra való felhasználásával, hanem kapcsolatba hozta evvel a kérdéssel az Iván-utcának

(a Csengery útnak a Zrínyi Miklós utcából a vasúti raktárig terjedő része) a Fő útig való meghosszabbítását is, a Fő útról a Csengery út kinyitva nem volt. Hosszas vita után amelyben Koch Mihály ügyvéd, Berényi József tiszttartó, Tóth Lajos ügyvéd, Gózony Ferencz városbíró és Samu József képviselő vettek részt, a képviselő testület 2/3-a elhatározta, hogy elsősorban a Fülöp és Kapronczai utat (Kazinczy utat) teszi járhatóvá.

Miután kisajátították a Rosenberg és Wellisch urak tulajdonát képező házat, hogy annak helyén az utca legyen megnyitható, az Iván utcát (Csengery utat) Halvax József polgármester néhány hónap múlva megnyitotta, úgy, hogy a Csengery út a Fő útról is megközelíthető lett és ezzel megteremtette a modern Kanizsát.

„Kibontottuk az utcát”, – mondta burgenlandi magyarsággal az 1870-ik év őszének egyik napján, „és átadjuk a forradalomnak”. (2)

El tudjuk képzelni az ünnepi közönség hahotázását, mert szeretett polgármesterünk nyilván forgalmat akart mondani forradalom helyett. (Mindenesetre abban igaza lett, hogy a forradalom később valóban végigvonult ezen az utcán.)

Az 1872-ik évi tisztújításon, pártokra szakadt a városi lakosság, és Martinkovics Károlyon kívül Belus József gyógyszerészt állították Halvax József ellenjelöltjéül.

BELUS JÓZSEF

POLGÁRMESTER

BELUS JÓZSEF POLGÁRMESTER

Született Csurgón 1831. július 7.,
meghalt Nagykanizsán 1880. július 7. napján.

Polgármester: 1872. április 18-tól – 1878. március 23-ig.

Kedves Attilám!

Belus József gyógyszerész, polgármester 1831–1880. A család a Felvidékről származott. A Vág felső részén volt régen egy Belius nevű falu és patak (a mai nevét nem tudom). Maradt egy könyv, a címe *Primitiva Latina*, írta Mathias Belius Pozsony 1772. Később az író, bizonyára ismered Bél Mátyásra változtatta a nevét. Ebben a könyvben, dédapám tulajdonosi pecsétje „Belius József gyógyszerész.” Lehetett rokonság köztük.

Öreg Belus József 1797-ben született Lesencetomajon. Külföldön végzett gazdasági iskolát. A Keszthelyi Akadémián tanított egy ideig, majd a csurgó-berzencei Festetics birtok jószágkormányzója lett. Berzencei temetőben (az én időmben) megmaradt felesége, Belus Józsefné sz. Kovács Anna „Szamadóné” 1792–1850 síremléke. Itt született második fiaként Belus József. Első fia Károly, utóda lett a számvevőségben.

Belus József Győrben végzett bölcsészeti akadémiát, 1848. május 31-én fejezte be, a feljegyzés szerint 18 évesen.

1848. őszén a 47. Zalai honvédszászlóaljba lépett, őrmesterségig vitte. Október 3-án a nagykanizsai tűzkeresztség után végig küzdöttek 1848. augusztusáig Aradig.

Egyszer bekerítve osztrák felszólításra miszerint „madjari letenni fegyvert” Inkey Kázmér őrnagy tüdejének egész erejével ordította: „Lőjetez fiúk az irgalmát! Meg ne add magad Zala!”

Legdicsőbb tette a zászlóaljnak Buda ostromában való részvétel volt. Hadparancsnoki hivatalos jelentés szerint május 19-én elsőként a 47-ik Zalai honvédszászlóalj jutott fel a várba. Zászlótartójuk Püspöky Grácián tüzte ki a lobogóját először a falon. Feljutva a Hentzi által személyesen vezetett határőr gyalogsággal keveredtek harcba. A küzdelemben Hentzi is elesett, Hertelendy Kálmán százados vagy Püspöky Grácián lövésétől.

Szabadságharcból szerencsésen hazaérve gyógyszerész lett. Fábian József nagykanizsai gyógyszerertárában tanult. Itt lett gyógyszerész, itt tett

HALIS ISTVÁN
VÁROSI KÖNYVTÁR
245831 - -
NAGYKANIZSA

gyógyszerész gyakornoki vizsgát 1852. augusztus 30-án, a helybéli gyógyszerészek és orvosok előtt, melyről pecsétetes okiratot kapott. Egyetemi tanulmányait a bécsi egyetemen végezte, 1854. júniusában kapott diplomát. Zágrábban, Pesten gyógyszertárakban dolgozott, majd 1859-ben megvásárolta tanítója, Fábíán József nagykanizsai, Fő ut 12 sz. alatti „Igazság” cégnevű gyógyszertárát. Következő évben megvásárolja Szép úrtól a földszintes patikaházat és emeletes házzá építi. 1861-ben megházasodik. Felesége Vidra Terézia 1839–1879, egy veszprémi templomfestő lánya. Apja Vidra Ignác tanulmányi vándorkönyve megmaradt 1820-tól vannak benne pecsétetes bejegyzések. Házasságában hét gyermeke született. Emilia 1862., Lajos 1863. (halála után utódja a gyógyszertárban) Anna 1865. (későbbi Merkly Antalné), Paula 1866., József (aki korán meghalt) 1867–1878, Teréz 1869. és László 1874. Polgármester 1878-ig. Életében sokat betegeskedett, gyomorpanaszokkal nyugat-magyarországi gyógyfürdőkbe járt. Korán meghalt, 1880-ban. Édesapja egy évvel túlélte.

Közügyekért nagyon lelkes és áldozatkész volt, így korai halálával az utódok anyagi nehézségekbe kerültek.

Kiskorú gyermekei és a patika Plihál Ferenc, a család barátja, közjegyző gondnoksága alá került. Szép, becsült könyvtára szétszóródott, a lakás is és minden. Fia, Lajos (1863–1926) 1884-ben átvette a patika vezetését és lassan rendeződött a család.

Baráti üdvözléssel. Jóska bátyád. Bp. 2005. 01.10. (4)

Halvax József polgármestersége lejártakor már választási korteskedés folyt városszerte. A köztisztviselőknek megvolt a maguk hivatalos jelöltje Martinkovics Károly személyében. Indult Halvax a régi polgármester is.

Sokan a városban a már ismert, nagy bizalomnak örvendő Belus József gyógyszerészt pártfogolták, ajánlották e tisztségre. Nagy meglepetésre a közgyűlés 180 szavazatából 110 szavazattal Belus Józsefet választotta meg polgármesternek.

Dr. Tersánczky József Nagykanizsa-Szabadhegy elsőszámú polgára az alábbi lelkes cikkel köszöntötte a Zalai Közlöny 1872. április 21-i számában az olvasót:

Tisztelt Polgárok!

A nagy munka befejezve levén, a komoly fontolgatás után sikerült a képviselőséget és tanácsot oly férfiakból összeállítani, a kik iránt teljes tiszteletet és bizalmat nyilváníthatunk; erős meggyőződésünk lehet, hogy oly választottakra bíztuk a köz, és magánérdekeinket, jogainkat, szabadságunkat, vagyonunkat, jelen állapotunkat, jövőnket és utódainkat a kikre teljes óhajjal bízni törekedtünk; ismervén választottaink jellemét elmondhatjuk: hogy ők jó hazafiak, értelmesek, szelid, szerény, szilárd lelkülettel bírván, urai a szellemi és anyagi érdekek iránti mozgalom, s önzetlen jóakaratsnak. Oly férfiak kezébe sikerült letenni bizalmunkat, kik bizonyára nem saját érdekeik előmozdítására, hanem a közönség előnyére fognak törekedni; nem fogják ők üres elmélkedéssel leélni éveiket, hanem sorainkban helyt állva küzdeni lesznek készek közös érdekeinkért; szívünkön fogják hordani vérükbe ojtani a közérdek és haladás szeretetét, s érvekben biztosítandják részünkre mindazokat.

Így sikerült tisztújítás után szükségessé vált, hogy határtalan és nagybecsű bizalommal, tisztelettel viseltessünk az összes képviselőség és tanács iránt, mert meglehetünk győződve, hogy ők megtisztelő bizalmunkkal visszaélni nem fognak, átérezvén bizalmunkat megtisztelésből származó tartozásukat, a város érdekeinek hű szolgálatában fogják leróni.

Ezen elősoroltak után mondjuk egy szívvel, lélekkel: **Éljen Nagy-Kanizsa város képviselő-testülete, éljen a tanács!**

Hazafias tisztelettel:

TERSÁNCZKY.

Belus József polgármesterré választásakor új fejezet kezdődött életében. Buzgalommal és szenvedéllyel igyekezett megfelelni a beléje helyezett bizalomnak. Emiatt gyakran lelkiismereti kérdései voltak, hogy a köz javára tudja-e hasznosítani munkáját. Családi ügyei, szórakozásai kicsit háttérbe is kerültek emiatt. Minél többet szeretett volna elérni szeretett városáért, amelynek az eltelt évek alatt polgárává vált.

Tennivaló akadt bőven a város életében. Ez években alakult a közigazgatás rendszere országshoz. A városi képviselő-testület 200 tagból állt. Belus József hatéves polgármestersége a városi közigazgatás alapjainak a megteremtése, sok közhasznú létesítmény létehozása, Kanizsa városiasodása, külső képe kialakításának időszaka.

Az ő idejében alkotott városi rendeletek alakjában majd 100 évig, 1945-ig hatottak.

Különválasztották a törvényszéket a közigazgatástól. Javítottak az árvaszék működésén. Városi szabályrendeletekben szabályozták a kereskedők, iparosok árusítását. Rendezték a piacteret. A járdákon való árusítást eltiltották. Heti vásári napokon kereskedőknek csak a gyalogjár-dán kívül volt szabad árusítani délután kettőig. Zöldség-, hal-, kenyér-, húsárusok részére a piacon külön helyet jelöltek ki. Fapiac az Eötvös téren volt, széna, szalma és gabonapiac a Felsőtemplom mögött, faze-kasok a Babóchay-háztól felfelé, rövidárusok a Rosenfeld-háztól felfe-lé, képfestő sátrak a Felsőtemplom jobb oldalán sorakoztak. Kádá-rok, asztalosok, szítások a gimnázium előtti téren, bábosok, fésűsök, kötelesek, kefekötők, bádgosok a Brunner Kávéháztól (Centrál) felfe-lé helyezkedtek el.

Kanizsa városias fejlődésében is sok történt a polgármestersége idején. Az utcákat névvel a házakat házszámmal látták el. Új utcákat nyi-tottak, így Zárda – mai nevén Szt. Imre utcát, a Csányi László utcát, lépések történtek a Sugár utca megnyitására. A Csengery út nyitásával nagy köz- és magánházak épültek. Így a Deák tér – Csengery út sarkán, a ma is büszkesége a városnak a Nagykanizsai Takarékpénztár épülete. A Csengery utcában épült meg Kereskedelmi Iparbank Rosenberg és Wellisch, Vidor, Repoch, Schreyer cégek, üzletek és lakóházak.

Polgármestersége idején kezdődött el az utcák és járdák kikövezése a helyi téglagyárban készült klinker téglákkal. Az utak rendezésével megkezdték a közvilágítás rendezését. Felmerült a gáz-világítás megvalósításának terve. A költségek miatt 1874-ben a város jobbnak látta saját kezelésbe venni az utcai világítást. Havi 15.- ft fizetéssel négy külön lámpagyújtogatót alkalmaztak és 20.- ft fizetéssel három útkaparót. Öntözni kezdték az utcákat, eleinte az ottlakók maguk fizettek napi három krajcárt. Belus József idejében, 1884-ben Baden-ből vásárolták az első öntözőkocsit 352.- ft-ért, mely nagy lépés a város tisztántartása és szépítése terén. Városi kertészt is alkalmaztak, Szeidl Lipót személyében.

A város lakóinak régi, szinte százados vágya az új városháza megépítése, ezt is sikerült megvalósítania. A régi, 1787-ben a Fő utca elején épült emeletes épület már nagyon leromlott. Óriási erőfeszítést kívánt a pénzügyi nehézségek leküzdése. Már úgy látszott, hogy abba kell hagyni az építkezést, amikor Blau Mór Kanizsáról elszármazott kereskedő kölcsönével lehetővé tette a befejezést. 1873. november 1-én költöztek a hivatalok az új Városházába és 1874. október 23-án tartották itt az első közgyűlést.

Igyekezett az állandó pénzzavarral küzdő oktatás ügyét is előre vinni. Ilyen volt a gimnázium és a többi iskola épülete. Két új elemi iskolát létesített, a Teleki utcai és az Eötvös, később Huszti téri iskolákat, épületeik napjainkban még állnak. Az ő idejében, 1871-ben lett nyolcosztályos a Piarista Gimnázium. Szívügye a Kisded Nevelő, bérelt helyiségben 1875. októberében kezdte meg működését egy óvodavezetővel, 39 gyerekkel, kiknek havonta egy forintot kellett fizetni.

Belus József közben betegeskedik, ismeretlen kórok kínozzák. Fürdőkbe jár, mindenféle csalódások érik. Többek között nagyon bántotta, hogy városáért végzett annyi szenvedélyes munkája után ellenjelöltet állítottak a polgármester választáson. Nem is pályázik. Temetni kell egyik gyermekét, Józsefet. Annyi év után még mindig imádott felesége, ki hűen kísérte életében, mindenben társa volt, korán, 38 éves korában 1879-ben hirtelen meghal, egyedül hagyja. Külső, gonoszságokkal és irigységgel kísért életében csalódott Belus József nem sokat váratta

feleségét a túlvilágon, év múltán, 1880-ban fiatalon, 49 éves korában elhunyt.

Nagykanizsa, 1995. Május 29. (5)

Belus Józsefet nemcsak hat gyermeke, hanem egy egész város siratta amikor meghalt, gyászhire a Zalai Közlöny 1880. július 11-ik számában:

Belus József megszűnt élni.

Mély fájdalommal vettük a szomorító táviratot, hogy Nagy-Kanizsa város nagyérdemű polgára ifj. Belus József július 7-én kiszenvedett. A nemes szív egy évvel előbb már áldott jó neijének elvesztésekor megtört, az embert magasba emelő égi érzetét feldulta a sors durva keze, s homályba burkoló az emberiség jólétéért törekvő lelket, nem vala számára hely, hisz a virágnak ott már csak tövisét érezé, a családi gyengéd szeretet, a rokonok, a jó barátok önzetlen figyelme nem tudá, nem bírá e töviseket eltávolítani; a szép tettekben nemes ambióiban s honpolgári áldozatkészségben gazdag és lelkes férfiúnak a pártoskodás áldozatául kelle esnie. Szomorú kép, rideg való s kebelrázó tudat! ...a maró fájdalom reszkető kezünkből. leüti a tollat...

A gyászjelentés így hangzik:

idősb. Belus József a maga, úgy Emilia, Lajos, Anna, Paula, Teréz és László gyermeke, mégis Belus Károly, Anna férjezett Szmodics Józsefné és László, testvérek nevében mélyen szomorodott szívvel jelenti kedves fiának, illetőleg a gyengéd jó atyának s szerető testvérnek Belus József gyógyszerész úrnak 1880. évi július 7-én délután 4 órakor hosszas szenvedés után 48 éves korában Budapesten történt elhunytát. Hült tetemei Nagy-Kanizsára szállíttatnak; a Csengery utcában lévő lakásánál beszenteltetnek és az itteni családi sírboltban f. hó 9-én délután 5 órakor fognak elhelyeztetni. Az engesztelő szentmise áldozat f. hó 10-én reggel 9 órakor a Szent-Ferencz rendiek egyházában fog megtartatni.

Kelt N-Kanizsán július 8-án 1880. Áldás emlékezetén! Béke hamvai-
ra! Temetése hozzá méltó részvéttel történt. Gyászlobogó jelezte az érde-
mes férfiú elhunytát a „Társaskör”, a „Polgári Egylet”, „Önkéntes Tűz-
oltó Egylet” és a „Kisded Nevelő Egyesület” helyiségein. Július 9-én haj-
nalban érkezett meg a vonat, a hült porokat ideszállítva Kanizsára, mely-
nek „Nagy” nevét országosan tiszteltté igyekezett tenni. Koszorúk halma-
za borítá a koporsót, amelyeket egyesek és testületek küldöttek tisztele-
tük kegyeletük jeléül. Testületek zászlóikkal, a tűzoltóság teljes dísszel, ha-
tóságok, sorezredbeli s honvédtisztek, az intelligencia nagyszáma s a nép
beláthatatlan sokasága adta meg a végtisztességtételt, melyben a mélyen
sújtott édes atya, a számos tagból álló kesergő család, s bús testvérek né-
mi enyhülést meríthetnek; a részvét enyhítőleg hat az érző szív fájdal-
mára!

Sajátságos, hogy a sors kifáradhatatlan kezének csapásai által
kimélytelenül s nem érdemelt módon sújtott nemes férfiút még ki is
gúnyolá: ugyan azon napon halt meg melyen született; születvén 1831.
július 7-én s meghalt 1880. július 7-én.

nagyszarvai és csehi
DR. BABÓCHAY GYÖRGY
POLGÁRMESTER

nagyszarvai és csehi
DR. BABÓCHAY GYÖRGY
POLGÁRMESTER

Született Nagykanizsán 1835. április 17. napján,
meghalt Nagykanizsán 1913. augusztus 9. napján.

Polgármester: 1878. március 26-tól – 1896. március 17-ig.

Nagyszarvai és csehi dr. Babóchay György régi nemes családból származott: a csehi Babóchayak családjából amelynek ekkor már hosszú közéleti múltja volt Nagykanizsán, apja Babóchay János többször is betöltötte a városbíró tisztségét.

Jogi tanulmányainak befejeztével vármegyei szolgálatba lépett Zalaegerszegen, majd a törvényszékek országos rendezése alkalmával bírónak nevezték ki Nagykanizsára.

1876-ban városi főjegyző lett, majd az 1878-as tisztújítás során, az egyik képviselőtestületi csoport jelöltként állította a hivatalban lévő polgármesterrel, Belus Józseffel szemben.

Belus József ezen a cselekedeten mélységesen megbántódott, egyszerűen hihetetlennek tartotta azt, ami bekövetkezett: a sors utólszorra olyan megrendítő csapást mért rá, amelybe röviddel később belehalt.

Amint az előzőekből kiténik, Babóchay polgármestert háromszor választották meg a város élére, ami a maga nemében példátlan szimpátia a város részéről, de ugyanakkor példátlan tehetségről is tanúskodik egyúttal.

A források Babóchay tevékenységéről többször is megemlítik, hogy polgármestersége tizennyolc éve alatt a legfőbb feladatának a város pénzügyei rendezését tekintette, ami teljességgel megvalósíthatatlan volt, hiszen a bevételek folyamatosan növekedtek, de ugyanakkor emelkedtek ezzel párhuzamosan a költségek és kiadások is.

Nevéhez fűződik a város villanyvilágításának a megteremtése, és az utcai köburkolatok jelentős része is ekkor valósult meg.

Polgármestersége idején váltak rendszeressé a közigazgatásban a szakbizottságok. (6)

Dr. Babóchay György rendkívüli gondolkodását mutatja az, hogy az 1884-ik évi másodszori megválasztása alkalmával az a hihetetlen eset történt, mikép maguk a képviselők a polgármesteri fizetés javítására határozták el magukat. A hízkeldek, akik nagy számban voltak mindig a polgármester személye körül, azzal érveltek, hogy „kevés a polgármesteri fizetés” ez ugyan igaz volt, de dr. Babóchay leintette őket, és csak olyan kikötés mellett járult hozzá a fizetés javításhoz, ha valamennyi tisztviselő fizetését

megjavítják, s a polgármester fizetését egy krajcárral sem emelik magasabbra mint a főbb tisztviselők (rendőrkapitány, árvaszéki ülnök, főjegyző) fizetése a mily összeggel emeltetik.

A mai elvadult időben bármennyire hihetetlennek látszik az ilyen cselekedet, mégis oly módon történt a fizetésemelés, ahogyan Babóchay akarta.

Babóchay György a legkiválóbb emberek egyike volt, kiből azonban csodálatos módon teljesen hiányzott az érvényesülésre való akarat.

Benne egyesült a nagyapa műveltsége, s az apa furfangos esze, de viszont hiányzott nála az apa vakmerősége, s a nagyapának a sors változásával megedződött ereje, bár erős akaratú egyén volt, s akárhányszor elég deszpotikusan intézkedett.

Nagyapja értékes, ritka könyvtárát figyelmesen végig tanulmányozta, s ezáltal is ismeretköre nagyon kiszélesedett; azonban sohasem fitogtatta tudományát, s a lármás törtetésnek nem volt barátja. Mint aféle túlfinomult ember ki nem állhatta a nagyhangú népbolondítókat, ellenben teljes szívéből szerette a népet.

Jó gazda volt, ki megtartotta osztozásnál a család minden kanizsai birtokát, inkább eladta a család Szigetság nevű jószágát, mely Ludberg mellett feküdt, hogy testvéreit kifizethesse. Később pedig eladta a feleségének Egersdorfer Máriának hozományát képező Gradicsi urodalmat is, mely Zágráb közelében volt. S egyúttal helyrehozta Kanizsa város zilált gazdasági viszonyait annyira, hogy az utána jött polgármesternek ugyancsak gondot adott az összegyűjtött vagyontól megmenekedni.

Okszerű gazdálkodása miatt politikai ellenfelei ráfogták, hogy fősvény. Pedig amennyire takarékoskodott a város vagyonával, annyire bőkezű volt ha saját zsebére ment a multság. (7)

1913. augusztus 11-én jelentette a Zalai Közlöny:

idős csehi Babóchay György meghalt.

Ismét drága halottat fogad magába a mi közös nyugvóhelyünk: a sárga, göröngyös föld. Ismét gyászlobó leng városházunk ablakából, az

idén már másodszor. Ismét gyászruhás urak és hölgyek csoportosulnak az utcákon és újból zökögés hangzik a mi különben csendes városunkban. Jaj nekünk, jaj! Legjobbaink hagynak itt minket, hogy küzdjünk, szenvedjünk tovább azon az úton, amelyet megkezdtek. Nehéz az és göröngyös, tövises szűrják meg testünket, de a végcél kecsegtető.

Meghalt id. csehi Babóchay György hangzik mindenünnen. 18 évig volt polgármesterünk. Hivatalában pontos, munkájában becsületes volt. Ő adta a szálát megboldogult Vécsey kezébe, ő kezdte fejleszteni a kultúra és fejlődés iránt táplált rajongásunkat. Neki sokat köszönhetünk. Lelkesítő szavára mily sok és helyes intézmény látott napvilágot. Pályafutását mint ügyvéd kezdte meg. Ezen a téren is nagyon sok elismeréssel jutalmazták. Ifjú volt még és máris híres. Tehetsége hamar feltűnt és így történt, hogy megválasztotta Kanizsa közönsége polgármesternek. Becsületére vált a polgármesteri széknék, amelyen még méltatlan nem foglalt helyet. Mindenkit szeretett és mindenkit szerettetett. Tudjuk, hogy kit vesztettünk el, tehát méltán zokoghatunk....

Családja a következő gyászjelentőt adta ki:

Özv. csehi Babóchay Györgyné sz. Egersdorfer Mária, úgy saját maga valamint fia György, nővérei: özv. medvei Medvey Móricné sz. csehi Babóchay Tinka, csehi Babóchay Karolin, valamint az összes rokonok nevében fájó szívvel tudatják, hogy forrón szeretett férje, a legjobb édes atya, testvér, nagybátya és rokon idősb. csehi Babóchay György ügyvéd Nagykanizsa R. T. Város nyug. polgármestere f. hó 9-én reggel 7 órakor, életének 79-ik, zavartalanul boldog házasságának 36-ik évében hosszú, súlyos szenvedés után elhunyt. Drága halottunkat folyó hó 10-én vasárnap délután 5 órakor fogjuk a gyászházból (Király-utca 14. sz.) a Róm. Kath. Szentegyház megáldása után a helybeli r. k. temetőbe örök nyughelyéhez kísérni. A megboldogult lelki üdvéért az engesztelő szentmise áldozat f. hó. 11-én d. e. 10 órakor fog a Szent Ferencz rendiek helybeli plebánai templomában az Egek Urának bemutatni. Nagykanizsa, 1913. Augusztus 9-én.

Áldott legyen emléke!

vécsei

VÉCSEY ZSIGMOND

POLGÁRMESTER

vécsei
VÉCSEY ZSIGMOND
POLGÁRMESTER

Született Nagybecskereken 1865. május 24,
meghalt Budapesten 1913. július 14.

Polgármester: 1896. március 17-től –1913. július 14-ig.

Vécsei Vécsey Zsigmond polgármester Nagybecskerekén született 1865. május 24-én.

Apja Vécsey István ügyvéd, aki 1818-ban született Borsod megyében, dédapja kisbirtokos.

Anyja bobdai Gyertyánffy Eleonóra, gyéri nagybirtokos, volt Torontál megyei alispán leánya.

Ebből a házasságból született négy fiú és négy leánygyermek, Vécsey Zsigmondot, aki a keresztségben Zsigmond Viktor nevet kapta, 1865. május 27-én keresztelték meg, a keresztszülők az „Écskai gróf” Zsigmond Lázár de Écska császári és királyi generális és neje Victoria Edelsbacher.

Tanulmányait szülővárosában, Pesten és Bécsben végezte. Első állása a kincstári jogi ügyek igazgatóságánál volt, ahol is gyorsan haladt előre és egy év után a beszterczebányai kincstári ügyészséghez került. Onnan nevezték ki nagykanizsára rendőrfőkapitánynak, hol is hivatali esküjét 1893. év éppen július 13-án tette le. A városi Reformpárt polgármester jelöltként indította dr. Babóchay Györggyel szemben.

A polgármesteri állásra jelöltettek tehát Babóchay György és Vécsey Zsigmond. A két jelölt felett két bizottságnál folyt a szavazás, a beadatott összesen 197 szavazat, amelyből Vécseyre 116, Babóchayra 75 szavazat jutott, és így Vécsey Zsigmond 45 szótöbbséggel választott meg polgármesterré.

Vécsey a megválasztásakor a következőket mondta:

„...Az Önök együttes működésére van szüksége e városnak, elsősorban atekintetben, hogy a város anyagi és pénzügyi helyzete a vagyoni megerősödés azon fokára emeltessek; a város jövedelmi forrásai a gazdálkodásnak rendszeres, okszerű és célszerű vezetése és kezelésével annyira fokoztassanak, hogy ez által közigazgatás keretében létező és egy város, különösen pedig Nagy-Kanizsa város által fenntartandó, létesített és létesítendő kulturális és humanitárius intézményeknek fejlesztése, tökéletesbítése és a virágzásnak felsőbb fokára való emelése a pol-

gárság súlyos megadóztatása nélkül is biztosítható. De szüksége van emelett az Önök nemes, önzetlen és érdekmentes együttműködésére a városnak másodsoron abban a tekintetben is, hogy e város közigazgatásában, közigazgatásának minden ágazatában helyes irány, csalhatatlan érzék, önzetlen tevékenység és munkásság által oly egyensúly létesíthető, hogy ezen egyensúly a mai koreszmékkal karöltve, mondhatni lavinaszerű gyorsasággal járó politikai, pénzügyi, gazdasági és társadalmi válságok által soha meg ne ingattassék és soha meg ne zavartassék.

De szükséges az Önök együttműködése mélyen tisztelt Uraim nemcsak itt a város közügyeinek szentelt méltóságos helyen, de szükséges az a társadalomban is, mert egy város anyagi megerősödését, szellemi és erkölcsi felvirágoztatását, a polgárok jólétét és békéjét csak egy erős állapotokra fektetett, tagokra és részekre nem szakított, oly társadalmi élet biztosítja, a mely ezen jellegét a közügyek intézésben való részvétele alkalmával is híven megőrzi, úgy bent a város keretében, mint azon kívül". (8)

Vécsey a beígért reformokat igen nagy ambícióval, akarással és tehetséges hozzáállással valósította meg.

Polgármesterségének idejére esik a József-laktanya építkezése, a hozzá vezető utak, utcák kiépítése, és új utcák megnyitása.

Szívügyének tartotta a város külső megjelenését, csinosítását, iskolákat épített, így a Piarista gimnázium és a Polgári fiú és leányiskola épült fel.

Ebben az időszakban több új szabályrendelet született, így a közhírhíd, kéményseprőipar, bordélyok működése ügyében.

A városi építkezésekkel párhuzamosan segédmérnöki hivatal felállítására vált szükségessé.

Működése során kialakították a városi sétateret, 1906–1907-ben pedig újból felmerült az önálló Kanizsa vármegye terve. A város egyúttal törvényhatósági jogot, külön nagykanizsai választókerületet, vasútépítést és állami építkezéseket is követelt. Az ezeket összefoglaló me-

morandumot 1908-ban küldöttség élén Vécsey Zsigmond polgármester vitte Budapestre.

A kanizsai gyárüzemek nagyrészének letelepedése Vécsey 18 esztendei polgármesterségének idejére esik.

Vécsey Zsigmonddal 1913. július 14-én Budapesten egy ma már banálisnak tűnő betegség, vakbélgyulladás végzett. 49 éves volt. Egy egész város siratta. Halálát is munkásságának köszönhette, mert betegségével nem törődött és ezt csak akkor vette komolyabban, mikor már késő volt. 1913. június 20-án esett ágynak, 5 nap múlva Pestre vitték operálni, de a baj már erőt vett rajta és bár a Pajor szanatóriumban Hüttl tanár által végzett operáció kitűnően sikerült, de a felszívódás útján fellépett tüdőgyulladás egy pár nap alatt végzett vele.

Még fáj a szív szeretett polgármesterünk elhunytja miatt, még nem enyhült a fájdalom. Hiszen még pár hete itt láttuk magunk között délcég alakjával, kedves megjelenésével. Oly nehéz elhinni, hogy szeretett vezérünk már többé nem a mienk, de emléke az a mienk. És a város hálatelt szeretettel gondol vissza nagy halottjára, ki élte javát a város felvirágzására fordította. Áldásos keze munkáját hirdetik városunk új részei. Többet fejlődött alatta és általa a város, mint talán az ő hivataloskodását megelőző fél évszázad alatt. Fekete gyászlobogók konok pompája jelzi azt az általános becsülést, melyben Nagykanizsán mindenki részesítette. És a közönség impozáns módon igyekszik kifejezést adni annak a fájdalomnak, mely elemi erővel ráz meg mindnyájunkat. A városházán már folynak az előkészületek nagy halottunk hamvainak méltó fogadására. A Főváros VIII. kerületének előljárósága megadta az engedélyt az elszállításra. A ravatal a városháza disztermében lett felállítva.

A város képviselő testülete rendkívüli közgyűlésen adott kifejezést mély gyászának. Sabján Gyula dr. főjegyző nyitotta meg a gyűlést. Megindult hangon, fájdalomtól áthatott szavakkal jelentette be a képviselő testületnek a várost ért csapást. Utána Eperjessy Gábor jelentette be a bizottsági értekezlet eredményét: mondja ki a város, hogy Vécsey Zsigmondot saját halottjának tekinti, a hazaszállításáról gondoskodik,

felravataloztatja, a költségeket a saját pénztára fedezi. Adjon diszsírhelyet és emeljen az elhunyt sírja fölé díszes sírboltot. Festesse meg arcképét a közgyűlési terem számára és nevezzen el egy utcát az ő nevééről. (Mező-utca)

Mély megilletődéssel fogadta el a képviselőtestület Eperjessy indítványát.

Családja a következő gyászjelentést adta ki:

vécsei Vécsey Zsigmondné sz. runyai Soldos-Horváth Elma mint az elhunyt neje, Elemér, Ida és Barnabás mint gyermekei, özv. Kulifay Lajosné sz. vécsei Vécsey Ida gyermekeivel, vécsei Vécsey Béla cs. és kir. huszárezredes és neje sz. bobdai Gyertyánffy Margit gyermekeikkel, Felső-Szöllősy Kálmán és neje sz. vécsei Vécsey Kamilla gyermekeikkel, vécsei Vécsey Géza, Szilágyi Gyula és neje sz. vécsei Vécsey Gabriella és runyai Soldos Oszkár mint testvérei illetve sógorai és sógornője, runyai Soldos Barnabás és neje sz. Fluck Ida, mint apósa illetve anyósa úgy a saját valamint az összes rokonok nevében fájó szívvel tudatják, hogy hön szeretett, felejthetetlen férj, a legjobb édes atya, testvér, sógor, vő és rokon vécsei Vécsey Zsigmond Nagykanizsa r. t. város polgármestere f. hó 14-én éjjeli 12 órakor tevékeny életének 48-ik, zavartalanul boldog házasságának 20-ik évében, hosszasz szenvedés után Budapesten jobblétre szenderült. A megboldogultnak földi maradványai Nagykanizsára szállíttatnak és ugyanott f. hó 17-én délután 3 órakor fognak a nagykanizsai Városháza disztermében az ev. ref. hitvallás szertartás szerint megáldatni és az ottani r. k. temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Budapest 1913. július hó 14-én.

Nyugodjék békében!

DR. SÁBJÁN GYULA

POLGÁRMESTER

DR. SABJÁN GYULA POLGÁRMESTER

Született Nagykanizsán 1875. szeptember 24-én,
mehalt Nagykanizsán 1939. május 29-én.

Polgármester: 1913. november 12-től – 1930. február 14-ig.

Dr. Sabján Gyula polgármester nagyatyja nagykapornaki vendéglős volt, apja Sabján János csizmadia, tagja Nagykanizsán a tekintélyes csizmadia-céhnek. Anyja Huszár Alojzia.

Dr. Sabján Gyula Nagykanizsán járta iskoláit, itt végezte a gimnáziumot, Budapesten jogot tanult, majd Nagykanizsán, Kaposvárott volt ügyvédjelölt, 1907-ben pedig 32 éves korában nyitotta meg ügyvédi irodáját Nagykanizsán.

1910 októberében megválasztották a város főjegyzőjének, Vécsey Zsigmond mellett dolgozott, a viszonyuk azonban az akkori leírások szerint nem volt felhőtlen.

1913 november 12-én Sabját 24 szótöbbséggel Nagykanizsa város polgármesterévé választotta a közgyűlés.

A gyűlés nem soká tartott. Hamarosan ment végbe a szavazás s a virilisták 83 szavazata közül Tamás Jánosra 52, míg Sabján Gyulára csak 30 esett. A választott képviselők 108 szavazata közül azonban 77-et, míg Tamás János csak 31-et kapott.

Így győzött a demokratikus irány a képzelt előkelőségek uralma fölött. Sabján Gyuláért azután küldöttség ment.

Sabján kijelentette, tudja ő nemes hivatását, hogy ő a városért van s nem a város közönsége van érte.

Működését két csoportba osztja: a közigazgatásra és a város háztartására, amely működésben a papíros korszak alkonyát jósolja, hogy a cselekvés és az alkotás gyorsasága annál határozottabban biztosítva legyen a város haladása érdekében.

Szép volt beszédének azon a része, amelyben megindokolja, hogy a választási mozgalmaktól miért tartotta távol magát. A bizalmat kiérdemelni akarta és nem ajtóról-ajtóra járva kikönyörögni. Városunkból kultúrvárost akar alkotni, amelyben a csatornázás, vízvezeték és szegényház, pótadó emelés nélkül, a költségvetés realizálása mellett kerül ki. Ezen nemes törekvéshez városunk érdekében kérte a képviselő testület támogatását.

A mai naptól kezdve elárvult városunk a haladás útjára lép. Vezetője ezen az úton egy nagykanizsai szív, egy nagykanizsai ész, amelyet a

város köréhez gyermekkori emlékek, ifjúkori lelkesedések, – és most a jelenben? – a férfikor alkotásra kész tettereje fűz.

Reményünk és bizalmunk soha sem fog meginogni személyében, amelynek határozottságát, tettehivatottságát ellenfelei is elismerték. Örvendünk a választás eredményén, a város igazi és önzetlen patriótáinak munkás sikerén.

Örömmel üdvözöljük dr. Sabján Gyulát Nagykanizsai városának élén tisztes állásában, amelynek fényét nemes törekvésével s ideális lelkesedésével ígerte emelni, Nagykanizsa város javára s a jövő fejlődésére. (9)

Dr. Sabján Gyula a modern haladás fáklyavivője volt, aki eltérően a vidéki városok szűk horizontjától, hatalmas szárnyalással igyekezett kiragadni monotonitásából, szürkeségéből és modern várossá fejleszteni. Ő teremtette meg Nagykanizsán a csatorna- és vízműveket, ő valósította meg az utcarendezést, járdák és utak kiszélesítését, aszfaltozását, ami modern képet adott a városnak. A piaristák mai modern rendháza – gimnáziuma – a Sugár-uti laktanya helyén, a Medgyaszay műépítész által tervezett városi színház, a fémipari szakiskola, a kiskanizsai elemi iskola, a Pick-birtok vétele, a Vargha-féle városrendezési tervet kidolgozása, a Horthy Miklós-uti modern postapalota felépítése, stb. mind dr. Sabján Gyula polgármesterségéhez fűződnek. Dr. Sabján indította meg a kórházfejlesztési programot. A városi zeneiskola az ő alkotása volt. A Stefánia anyja és csecsemővédő intézet nagykanizsai rendelőjét ő hívta életre. Hasznosabbnál-hasznosabb beruházásokkal igyekezett a város színvonalát emelni, gazdag prosperitását, jövedelmeit, bevételeit fokozni. (10)

Dr. Sabján Gyula polgármester működőképes városi tisztikart hozott létre, új szabályrendeleteket alkotott. A háború után minden igyekezetét arra fordította, hogy a meginduló nagyarányú középítkezésekhez kölcsönt szerezzen. Polgármestersége alatt, 1926-ban új városi bérház épült. Sokat tett a város egészségügyi ellátásának fejlesztése érdekében is.

1930 után – halálig – ügyvédi gyakorlatot folytatott.

Polgármesterségét a város krónikásai, mint a városfejlődés és haladás szakát fogják feltüntetni Kanizsa annaleseiben.

Dr. Sabján Gyula gyászjelentése:

Vasárnap éjjel, mialatt a választási izgalom tetőfokon állt, szomorú hír döbbsentette meg a késő éjszaka is talpon volt Nagykanizsát. A hír a választási harc lázas izalmát is háttérbe szorította és a néma fájdalomnak és döbbsenetnek engedett helyet: dr. Sabján Gyula kormányfőtanácsos, Nagykanizsa város ny. polgármestere, jelenlegi városi tiszt ügyésze hirtelen meghalt. Dr. Sabján Gyula látszólag a legjobb egészségnek örvendett, rugékorny, mozgalmas volt, friss, sokszor lehetett látni a törvény-széken, városházán, ahol hivatalos ügyeit korát meghazodtoló lendülettel végezte. Pedig a 64 éves Dr. Sabján szíve nem volt rendben. Orvosai óvatosságot, sok mindentől való tartózkodást ajánlottak neki. A vasárnapot még a legjobb kedvben töltötte. Este színházban volt, majd a városházán a választási irodában érdeklődött a dolgok állása felől. Onnén jövet a Zalai Közlöny hirdető tábláján végignézte a választás kifüggesztett eredményét és örömének adott kifejezést, hogy abban a pillanatban – ez 11 óra után volt – a Magyar Élet Pártja jól áll. Onnan folytatta útját, azonban hirtelen rosszul lett fogta el és valami sejtelemtől indítatva sietve hazafelé igyekezett. Mikor a Csengery utról a Zrínyi Miklós utcára befordult, a Bethleim-palota előtt hirtelen elszé-
dült és összeesett, úgy, hogy a vele levők támogatták fel: „eret vágni, eret vágni hamar” – tudta még kimondani dr. Sabján, fel is szaladtak a házban lakó dr. Takács Zoltán igazgató-főorvoshoz, azonban már nem lehetett segíteni. Mire a mentőautó a kórházba ért vele, a szívhűtés megölte.

Dr. Sabján Gyula ny. polgármester Nagykanizsa szülötte és a városnak nehéz időkben nagy polgármestere volt. Édesatyja cipésmester volt, aki nehezen nevelte fel gyermekeit. Gyula fia kiváló tanuló volt már gyermekkorában, később a jogász pályára lépett. 1910 októbe-

rében Nagykanizsa főjegyzőjévé választották. Vécsey Zsigmond halála után dr. Sabján Gyula lett Nagykanizsa város polgármestere. A világháború kitörése megakasztotta az új polgármestert kitűzött városfejlesztési programjának megvalósításában. Azonban, amint a háború után megindult újból a gazdasági és pénzügyi élet, dr. Sabján Gyula nagyvonalúan hozzáfogott a város modernizálásához és sikerült is a külsejében történelmi multú városnak olyan képet adni, olyan intézményeket létesíteni, amiért akkoriban sok más város irigyelte. Dr. Sabján Gyula polgármester nevéhez fűződik a kegyesrendi gimnázium áthelyezése, amióta az ország legszebb és legmodernebb kegyesrendi gimnáziumi internátusa is Nagykanizsán van. A vízvezeték és csatornázás lefektetése, a város tereinek, útjainak aszfalttal való burkolása, az utcák rendbehozatala, a város folytatólagos felmérése, a fémipari szakiskola létesítése, a városi Zeneiskola felújítása, a Stefánia anya és csecsemővédő intézet megteremtése, a Polgári Egylet akkori fellendülése mindmind dr. Sabján Gyula fáradhatatlan munkásságát dicsérik. Polgármestersége alatt nagy energiájának, város-szeretetének szervezőképességének volt köszönhető, hogy a háború utáni rendkívüli súlyos gazdasági viszonyok dacára dr. Sabján Gyula polgármester tisztviselőtársaival mint alárendeltjeivel szemben mindenkor megértő, nemesen gondolkodó, csak kötelességet ismerő, emberien érző tisztviselő és főnök volt. Nagykanizsa város sokat köszönhet dr. Sabján Gyula polgármester ernyedetlen munkásságának. Városadminisztrációja mintaszerű volt mindenkor. A társadalmi életben talán kissé visszahúzódó, magabazárkózó, de nemes szíve, feltétlen uri gondolkodása, nagy város-szeretete mindenkor kicsilant ténykedéseiben. A krónikás dr. Sabján Gyula polgármesterségét mint a városfejlesztés és modernizálás első szakát fogja leszögezni.

Hirtelen elhalálózása nem csak Nagykanizsán, hanem az egész vármegyében mélységes döbbenetet és részvétet váltott ki. Temetése szerdán fél 4 órakor lesz az egész város és a megye közönségeinek részvétele mellett.

Dr. Sabján Gyula polgármester nevét tetteivel örök időkre beírta a város történetébe.

Nagykanizsa Város Közgyűlése 1939. június 16.napján a következőképpen döntött:

„... dr. Sabján Gyula temetési költségeire 1.000, arcképének megfestésére és sírbolt, síremlék építésére 2.000 pengőt szavazott meg, ... azonkívül az új rendőrségi palota mellett nyitott utcának Sabján-utca lesz a neve”

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Közgyűlésének Nagykanizsán, 2003. február 19-én a helytörténeti tanácsadó testület betérjesztést tett, amely szerint a „Terv” utcát „dr. Sabján Gyula utcára” változtassa meg a közgyűlés, különös tekintettel arra, hogy 1939. június 16-án ebben a kérdésben már egyszer döntött.

A közgyűlés az előterjesztést elutasította, ezt az alpolgármester azzal indokolta, miszerint az utcanévváltozás „az ott lakók érdekeit sérti”.

DR. KRÁTKY ISTVÁN

POLGÁRMESTER

NAGYKANIZSA MEGYEI JOGÚ VÁROS DÍSZPOLGÁRA

DR. KRÁTKY ISTVÁN POLGÁRMESTER

Született Nagykanizsán, 1887. december 25. napján,
meghalt Ócsa községben 1956. február 10. napján.
Újratemették Nagykanizsán, 1957. április 26. napján.

Polgármester: 1930. február 10-től – 1944. április 4-ig.

Dr. Krátky István családja Rohoncról származott Nagykanizsára, nagyatyja kereskedő volt Kiskanizsán, nagyanyja kiskanizsai polgárcsaládból származott.

A család következő generációja már Nagykanizsán élt. Krátky József a főjegyző atya nagykanizsai telekkönyvvezető volt, Nagykanizsán nevelte négy gyermekét.

Dr. Krátky István kitűnő tanuló volt, és 11 éves korától – gyengébb diákok korrepetálásával – maga kereste meg a tanítatásához szükséges pénzt. Nagykanizsán a piaristáknál járt gimnáziumba, és tette le az érettségi vizsgát. Ezután a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Jog- és Államtudományi Karán végzett tanulmányokat és 1910-ben avatták a jogtudományok doktorává. Ez követően néhány évig ügyvédjelöltként dolgozott és közben letöltötte a kötelező katonai szolgálatát.

1915-ben, 26 éves korában, ellenjelölt nélkül, egyhangúlag választották meg főjegyzőnek.

1916. februárjában a világháború Krátky Istvánt is kimozdította hivatalából, bevonult az I. Armee Kommandóhoz, és mint tartalékos főhadnagy, koronás arany érdemkereszttel a háború végén szerelt le. Két esztendeig vezette a leginségesebb időben a közellátási üzemetek. 1920-tól négy éven át elnöke volt az Árvizsgáló Bizottságnak, ezen ténykedésével a kereskedelmiügyi miniszter elismerését érdemelte ki. A közérdekében állandó aktivitása, józan, demokratikus elvei, kiváló szónoki képességei, az egész város megbecsülését eredményezték addigi másfél évtizedes főjegyzői pályafutásán. 1930. február 10-én 70:15 arányú szavazattal választották meg polgármesternek, a régi polgármester dr. Sabján Gyulával szemben.

Megválasztásakor elmondta: *teljes mértékben átérzem a feladatok és felelősség súlyát, amelyek Nagykanizsa város polgármesterére várnak. Sívár és vigasztalan gazdasági viszonyok között súlyos örökséget veszek át. Egy, valamikor virágzó kereskedelemmel és iparral rendelkező, lüktető gazdasági élettől erős, ma pedig gazdasági háttérétől, érett lehetőségeitől megfosztott, napról-napra szegényedő város polgármesterére fokozott mértékben nehezednek azok a kötelességek, amelyek a*

jó városvezetésnek, a jó közigazgatásnak, jó gazdálkodásnak és a polgármester társadalmi teendőjének nélkülözhetetlen előfeltételei.

Én úgy fogom fel hivatásomat, hogy a polgármester nem csak a városi közigazgatás vezetője, nem csak a városi tiszviselői kar feje, s a város első tiszviselője, hanem a szó nemes értelmében a polgárok mestere, a legelső polgár a kötelesség teljesítésben, aki e város és a polgárság sorsának az előmozdítására, javítására, fejlesztésére alkalmas minden megmozdulásból elsősorban kell, hogy ki vegye a maga részét, legyen az kulturális, társadalmi, szociális, vagy bármely más vonatkozású közérdekű megmozdulás. Úgy fogom fel hivatásomat, hogy a polgármester emellett a városi gazdálkodás vezetője, a város háztartásának, hű, gondos és lelkiismeretes sáfárja, a város fejlődésének céltudatos irányítója kell hogy legyen. Erről a hármasságról a polgármesterek soha megfélemlenkednie nem szabad, mert ha erről az útról letér, nemcsak polgártársai bizalmát veszítheti el, hanem könnyen kárt is okozhat városának. Mint tiszviselő – a városi főjegyzői álláson, amelybe a polgárság egyhangú bizalma folytán jutottam – immár 17-ik éve szolgálom a várost. Eddigi közszolgálati munkásságomban soha egy pillanatra sem feledkeztem meg arról az előttem mindig szent kötelességről, amely szerint a közigazgatási tiszviselő a közönség kiszolgálására van hivatva. Ennek az elvnek ezután még fokozottabb mértékben fogok érvényt szerezni a vezetésem alá jutó egész városi tiszviselői karban. Azt szeretném, ha minden ügyfél azzal az érzéssel jönne a város házára, hogy ügyét jóindulattal, a törvényadta lehetőségek között részére kedvezően, szívesen és gyorsan intéztük el és azzal az érzéssel távoznak, hogy a tiszviselő, aki ügyét intézte, nem a bürokrata ridegségével és közönyével, hanem az érző ember megértésével jó szívvvel állott rendelkezésre. Arra törekszem, hogy a tiszviselői karnak jó példát adjak arra, hogy a törvény holt betűjébe az élet melegségét, lüktető elevenességét kell belevinnie. A közigazgatás csak úgy felelhet meg a mai haladó kor és a fejlődő élet követelményeinek, ha gyors, ha szociális tartalommal van telítve, ha olcsó és gazdaságos. Nem nézem azt, hogy ki volt a választási harcban ellenem és ki volt velem, felekezeti, osztály és

rangkülönbség nélkül e város minden polgárát e város fiának tekintem, a dolgozó kisember küzdelmei, bajai, panaszai iránt a legnagyobb megértést és jóindulatot kívánom tanúsítani, és egész működésemben mindig csak a közérdeket és ezen belül minden jogos magánérdeknek hatáskörömbé tartozó előmozdítását óhajtom szolgálni. Úgy tekintem ezt a várost mintegy nagy családot, amelynek feje vagyok.

A jó polgármesternek egyik kezét állandóan a város ütőerén tartva figyelni, nyitott szemmel nézni kell a város polgárságának minden életnyilvánulását, s ha kell vigasztaló, bátorító szóval és ha lehet, megfelelő segítséssel kell melléje állnia az élet viharaival való küzdelmében, mert ezzel elérhetjük azt, hogy – ha nem is tud minden esetben 100% -os segítséget nyújtani – a küszködő polgár nagyobb önbizalommal, nagyobb megnyugvással és több reménységgel néz a jövő felé. Márpedig soha nagyobb szüksége a kanizsai polgárnak erre a magabizásra, erre a reménységre nem volt, mint éppen ma.

Kulturális szempontból az a meggyőződésem, hogy úgy a dal-, mint a zenekultúra terén, továbbá a sportélet tekintetében is sokat lehet és kell is tenni az ezekre előirányzott kiadási tételek emelése nélkül.

Szándékosan hagytam utoljára a városi gazdálkodást és ezzel kapcsolatban a város fejlesztésének kérdéseit. Én ebben a munkában pártokon kívül kívánok állni, s csak egy politikai elvem van: mindent a városért. A városi háztartás és gazdálkodás terén a legfontosabb elv az, hogy eszméljünk rá a szegénységünkre és ne akarjunk gazdagabbaknak látszani, mint amilyenek vagyunk. Ezért én a város háztartását a jó családapa gondosságával, a viszonyok indokolta szigorú takarékosággal kívánom vezetni s azon leszek, hogy a város vezetésében most beállott változás a személyi kiadások terén ne jelentsen több terhet a város közönségére. Ha felteszem a kérdést, hogy mit vár a közönség tőlem és ettől a képviselő testülettől, azt kell felelnem: a legszigorúbb takarékoságot s amellet becsületes, lelkiismeretes munkát. A város kezelésében és felhasználásában körültekintő gonddal és lelkiismeretes ellenőrzéssel kell eljárunk, és elejét kell vennünk annak a felfogásnak, amely a közvagyonot Csáky szalmájának tekinti. A városi háztartás te-

rén két sürgős feladatunk van. Az egyik. A város függő kölcsöneinek mielőbbi konvertálása hosszú lejáratú kölcsönre, a másik a félbeszakadt, félbemaradt beruházások mielőbbi befejezése. Meg kell találnunk a módját annak, hogy a kormány figyelmét magunkra irányítsuk, jóakarátát megnyerjük, s az állami érdekre, állami kötelességekre hivatkozással kivívjuk az állam segítségét, mert véleményem szerint a trianoni határszélen fekvő városok felsegítése, támogatása nemzeti érdek, s így állami feladat, és kötelesség. Ha szegény is ez a csonka haza, mégis sokat tehet érdekünkben az állam támogató segítése. Amit saját erőnkől kell megoldani az a járdák kérdése, különösen a város belterületén, a vízvezeték és csatorna fokozatos bővítése, az útburkolások lehető folytatása. Ezzel kapcsolatban keresztül kell vinnünk, – s ennek sikerére remény van – hogy a város útburkolási programjába bekapcsolódva az államkincstár mielőbb kiskő-burkolattal lássa el a Nagykanizsa-Tapolcai utnak Petőfi utcai részét, valamint a Pécs-Varaszi utnak Kiskanizsán keresztül vonuló szakaszát.

Körömszakadtáig meg kell védenünk a meglevő intézményeinket, amelyeket egyrészt a megyei központok felé irányuló centralizáció, másfelől az államháztartás mai helyzetében tervezett redukciók, leépítések veszélyeztetnek – s másfelől minden erőnkkel azon kell lennünk, hogy városunkat mind kulturális, gazdasági, forgalmi központot az állami és a vármegye támogatásával kifejlesszük, és ennek a centrális jellegnek a felhasználásával megtegyük a szükséges lépéseket ahhoz, hogy városunknak centrális jelentősége először törvénykezései tekintetben, majd lépésről-lépésre egyéb igazgatási szempontokból is elismertessék és megvalósíttassék.

A város polgármesterének állandóan nyitott, éber szemmel kell járnia, mozgékonynak, szinte szemfülesnek kell lennie, hogy városa javára szolgáló egyetlen kínálkozó alkalmat, lehetőséget el ne szalasszon.

A városrendezés terén egységes tervszerinti elgondolás nélkül célirányos munkát végezni nem lehet. A magánérdeknek meg kell hajolnia itt is a közérdek előtt, de akkor amikor csak hosszabb idő múlva megvalósítható rendezésről van szó, a mai generáció érdekeinek meg-

felelő kiméletével kell eljárunk anélkül, hogy a szükséges előrelátás szempontjait mellőzhetnénk.

Programom: dolgozni a városért, jó példával előljárni a munkában, és szigorú takarékossgal céltudatosan szolgálni a város fejlődését és a polgárság jobb sorsát.

Ehhez a munkához kérem az Önök támogatását pártokra való tekintet nélkül. (11)

Dr. Krátky István polgármestert sikeres munkásságáért a kormány is elismerésben részesítette. A város köz-, társadalmi és szociális életében jelentékeny szerepet töltött be. A sportfejlesztés terén hervadhatatlan érdemei vannak. A város-szépészet, virágos Nagykanizsa, Anya- és csecsemővédőnek óriási kiépítése és fejlődése, a bábaképző felállítása, a kórház kápolna, a piarista kápolna, a Vécsey-utcai iskola, a ref. templom, a modern vajgyár, az új strandfürdő és sportuszoda, a 20-as honvédemlékmű, a 48-as emlékmű, az országzászló, a Nagymagyarország irredenta emlékmű, a Notre Dame leányliceum, a felsőkereskedelmi iskola átvétele a város által, az új törvényszéki palota, a kiskanizsai új iskola, a Petőfi-utcai új iskola stb. mind dr. Krátky István nevéhez fűződik. Dr. Krátky István polgármester neve kitörölhetetlenül bevésődött a kanizsai polgárság szívébe. (12)

Polgármesteri működése során talán a legjelentősebb beruházás a város számára a MAORT zala megyei központjának Nagykanizsára való telepítése volt. Dr. Krátky István felismerte ugyanis, hogy milyen fontos szerepet játszik majd a jövőben a város életében ennek az intézménynek az oda telepítése. A későbbi évek igazolták ennek a lépésnek a helyességét. Nyugodt lélekkel, valóban elfogultság nélkül állíthatom, hogy szinte élt halt a városért, teljesen szívén viselte annak minden gondját, baját, és minden tőle telhetőt megtett felvirágoztatása érdekében.

Havonta utazott fel Budapestre, hogy a különböző minisztériumokban, de főleg a Belügyminisztériumban eljárjon a város ügyes-bajos dolgaiban, ezt Zalaegerszegen, a megyeszékhelyen nem is nézték jó szemmel, de ő a város boldogulása érdekében mindig kereste a közvetlen kapcsolatot a legfelsőbb állami szervekkel. Sajnos az a vágya, hogy Nagykanizsa

városa elnyerje a törvényhatósági jogi státust, nem vált valóra hivatali ideje alatt, bár ennek érdekében kitartóan fáradozott.

Dr. Krátky István hivatalát 1944. április 4-ig gyakorolta, amikor is – a német megszállás bekövetkezte után – a város képviselő testülete felfüggesztette állásából, majd május folyamán nyugdíjazták. Ennek okai politikai álláspontjából adódtak, mert mindig náci és nyilasellenes beállítottságú volt – ez kiderül egyébként a dr. Antall József által kiállított nyilatkozatból is – s ez eléggé köztudott volt róla. (13)

N y i l a t k o z a t

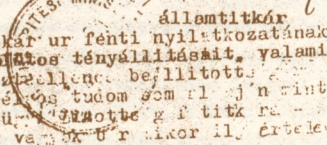
Alulírott fegyelmi és büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem a következőket:

Krátky Istvánt, Nagykanizsa város volt polgármesterét még a háboru előtti évek óta ismerem. Ugyanis a belügyminisztérium volt IX. ügyosztályának referense, majd később vezetője voltam és Krátky István sokszor felkereste osztályomat és engem is hivatalos ügyekben. Osztályunk szociális ügyekkel foglalkozott és Krátky, aki városában a szociális igazgatást minél eredményesebben igyekezett kiépíteni, gyakori látogatónk volt. Tárgyalásaink következtében idővel baráti viszonyba is kerültünk. 1939-ben, amikor a háboru kitörése után lengyel menekültek özönlöttek hozzánk, Krátkyt arról kértem meg, hogy városában lengyel menekülteket helyezzen el. Krátky erre készségesen vállalkozott és többeszer menekült gondozása körüli, igazgatási teendőket vett át. Bánóemődjával a lengyel menekültek nagyon meg voltak elégedve, annál is inkább, mert fajra és vallásra való tekintet nélkül, egyenlően kezelte őket. Táborában több száz zsidó származású lengyel menekült volt. Az 1939-40-es években Krátky közreműködésével többeszer lengyel katonát szüktettünk ki az országból Jugoszlávián keresztül, a Palesztinában szervezés alatt álló lengyel hadseregbe a nagykanizsai táborból. Krátky ennél a akciónál nagyon nagy odaadással működött közre, habár köztudomású volt, hogy a lengyel tábor német kémek ellenőrzése alatt állott és a magyar katonai szervek a németek nyomására az akcióit a legerősebben ellenézték. Krátky polgármester beleegyezésével politikailag exponált lengyelek nevüket bármikor megváltoztathatták, hogy az utánuk nyomozó szervek személyazonosságukat ne tudják megállapítani. Több esetben történt a lengyelek előtt bészédet a hazafias és vallásos Unne-

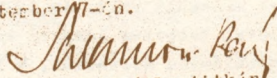
pályeikon. Az egyik karácsonyi beszédében, emlékezetem szerint 1941-ben kifejezésre juttatta, hogy a németek ezt a háborút nemcsak az örök egyenlőtlensége következtében, hanem az erkölcsi rend követelményeképpen is el fogják veszíteni. Beszédének hangja én eléggé részletes ezövege a német kémelhárítók tudomására jutott, akik őt a belügyminisztériumban feljelentették. Hogy ellene akkor nem indult eljárás, az tisztán Keresztos-Fischer, akkori belügyminiszter állásfoglalásának köszönhető.

Emlékezetem szerint a lengyelek nagykanizsai táborát 1942. év őszén szüntették meg. De ezután az idő után sem szakadtak meg kapcsolataink Krátky, volt polgármester uralma, mert nagyon gyakran keresett fel, különösen szociális intézmények létesítése ügyében. Ezeknél az értekezéseinknél továbbra is azt tapasztaltam, hogy Krátky István német- és fasisztaellenes beállítottsága továbbra is megmaradt. Kapcsolataink 1944. március 19.-ével megszűntek, miután a Gestapo letartóztatásába került, de amikor 1944 szeptemberében szabadlábra került, és rendőri felügyelet alá helyezve Dunántulon, Somlóhegyre tartózkodtam, többször levélben fordult hozzám és hogylétem feletti érdeklődött. A leveleiből kiderülő hang is arra utalt, hogy az előbb ismertetett politikai álláspontja törést nem szenvedett.

Budapest, 1945. szeptember 5.

Előttünk: Antall József államtitkár ur fenti nyilatkozatának a lengyel menekültekkel kapcsolatos tényállásait, valamint Krátky István német- és fasisztaellenes beállítottságát, valamint Kijelentését - amelyről tudom, hogy el is jött, volt - az értekezéseinknél továbbra is megmaradt. Kapcsolataink 1944. március 19.-ével megszűntek, miután a Gestapo letartóztatásába került, de amikor 1944 szeptemberében szabadlábra került, és rendőri felügyelet alá helyezve Dunántulon, Somlóhegyre tartózkodtam, többször levélben fordult hozzám és hogylétem feletti érdeklődött. A leveleiből kiderülő hang is arra utalt, hogy az előbb ismertetett politikai álláspontja törést nem szenvedett.
Budapest, 1945. szeptember 7-én.

Beszűz István
Brelker József

iparügyi államtitkár

Közismerten demokratikus, nyilasellenes gondolkodása miatt 1944. április 4-én felfüggesztették állásából, majd nyugdíjazták. Ekkor magánüggyvédként kezdett dolgozni. Miután 1951-ben elvették lakását, Balatonberényből járt Nagykanizsára. 1952-ben a kitelepítések során családjával együtt a Hortobágyra hurcolták, 15 hónap internálás után Budapestre ment, ahol 1954-től haláláig raktárkezelőként dolgozott a Nyugati pályaudvaron. (14)

Dr. Krátky Istvánt négy kisunokájával, akik közül a legfiatalabb két és fél éves volt, leányával, vejével és feleségével hurcolták el Hortobágyra.

1956 dermesztő telében a halál Budapest és Ócsa között a vonaton érte.

2005. január 22-én a délelőtti órákban Budapesten Kisfaludy u. 40. szám alatt talákoztam dr. Krátky István fiával, dr. Krátky Tiborral aki megemlítette, hogy az internálásból visszatérve édesapja Budapesten mintegy két és fél évig munkásszálláson lakott, és innen járt be dolgozni a Nyugati pályaudvarra, míg felesége, unokái és leánya családja Ócsa községben lakott.

Ez az oka annak, hogy 1956. február 10-én eltemették Ócsa községben, nagy hideg volt, a szállítást megoldani nem tudták.

1957. áprilisban exhumálták, és hazaszállították Nagykanizsára eltemetni a családi kriptába. Dr. Krátky István halála előtt meghagyta a családjának, hogy szeretett városa Nagykanizsa földjében kíván végső nyughelyet találni.

Dr. Krátky Istvánt 1957. április 26. napján temették újra Nagykanizsán, a családi kriptában.

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Közgyűlése 2005-ben úgy döntött, hogy dr. Krátky Istvánnak, aki a város fejlesztésében kiemelkedően munkálkodott és munkássága során maradandót alkotott, tevékenységével a város gazdaságának, kultúrájának fejlődését, az itt élők életkörülményeinek javítását szolgálta, tevékenységével Nagykanizsa Város nevét öregbítette, ezért részére Nagykanizsa Megyei Jogú Város Díszpolgára Címet adományozza.

A posthumus kitüntetést 2005. április 29-én a Város Napján dr. Krátky István nevében fia, dr. Krátky Tibor vette át.

vitéz

DR. SIMONFAY LAJOS

POLGÁRMESTER

vitéz DR. SIMONFAY LAJOS POLGÁRMESTER

Született Újvidéken 1893. május 8. napján,
meghalt Budapest, Kispest, 1984. július 7. napján.
(1936. május 24. napjáig Strommer Lajos)

Polgármester: 1944. június 28. napjától – 1945. április 5. napjáig.

Vitéz dr. Simonfay Lajos polgármester édesapja Leopold Strommer aki 1856-ban született Bécsben, foglalkozása rézmetsző, állampolgársága osztrák.

Édesanyja neve Jeunig Flóra, aki 1869-ben Újvidéken született.

A szülők házasságot Újvidéken kötöttek, a házasságból kilenc gyermek, két fiú és hét lány született.

Stommer Lajos – negyedik gyermek – általános iskoláit és 8 gimnáziumot Újvidéken végezte el, jelesen, szerette a sportot, jó eredményeket ért el mint szertornász, úszó, evező, atléta, birkózó, diszkoszvető, rúdugró sportágakban, a sport mellett az önképző kör, az atlétikai kör tagja, a sakk-kör elnöke, majd titkára volt.

Tényleges katonai szolgálatának leszolgálása után 1912-ben a Műegyetem kultúrmérnöki kar első évfolyamára iratkozott be, 1914-ig a Műegyetemen tanul, amikor kitört a háború.

21 éves korában 1914 szeptemberében az oroszok által körülrárt Przemyls várában harcol, a várvédők között van Gyóni (Áchim) Géza, a Csak egy éjszakára... halhatalan költője, akinek verseit repülőgéppel juttatták ki a várból. Strommer Lajos ügyes taktikai húzással megoldotta elvágta az ellenséges erők utánpótlására szolgáló utat, amiért a nagy I. osztályú ezüst vitézségi érmet kapta meg.

A várból való kitörést az oroszok árulás miatt meghiúsították, a magyar katonákat pedig Szibériába internálták. A lágerben angolul tanul, (a németet anyanyelvi szinten beszélte), de fokozatosan elsajátította a szerb, a lengyel, és az orosz nyelvet is. Simonfay Lajos öt nyelven beszélt, melyet polgármestersége idején a város hasznára fordított.

1918 februárjában ötszáz rokkant hadifoglyot indítottak útnak Moszkvába, az októberi forradalom eseményei azonban Simonfay Lajos segítségére siettek, 1918 júliusában érkezett haza.

A kispesti Nagyközség Házán kezdett dolgozni, így 1919. szeptember 1. napjával lépett be a nagyközség szolgálatába, mint kezdő díjnok.

Kezdő fizetéssel ugyan, de minden osztályt végigjárattak vele, a közigazgatás általános menetéről alapos ismereteket szerzett.

1920. január 15-én házasodott meg, 1920. december 12-én született egyetlen gyermekük, Ibolya.

1921-ben községírnok, 1922-ben közigazgatási jegyzői tanfolyamot véggez. A munka közben elvégezte a jogi egyetemet és abszolutóriumot szerez a Pázmány Péter Tudományegyetemen, 1927 április 30-án államtudományi doktorrá avatták.

1936. május 24-én vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó a háborús kitüntetései jutalmául vitézzé avatta, ekkor változik meg a neve Strommerről Simonfayra.

A 40-es években a területek visszacsatolásával több polgármesteri állás üresedett meg, a minisztériumtól nem egy alkalommal kapott felajánlást ezekre a helyekre, azonban Simonfay ezeket a megtiszteltetéseket udvariasan visszautasította (sejtette, hogy a németek elveszítik a háborút, és a visszacsatolt területekről el kell távozni).

1944. június közepén ismét hivatták, Nagykanizsa polgármesteri állását ajánlották fel neki, ezt azonban már nem utasíthatta vissza, így lett 1944. június 28-án Nagykanizsa polgármestere.

A Zalai Közlöny 1944. június 28-án jelenti: *Nagykanizsa új polgármestere. Budapest.*

Lapzártakor jelentik: A belügyminiszter vitéz Simonfay Lajos tanácsnok kispesti lakost Nagykanizsa város polgármesterévé nevezte ki.

A lap interjúja:

Simonfay polgármester arra a kérdésre, mit üzen Nagykanizsa közönségének első ideérkeztetők, így válaszolt: egyetlen mondatot, de ebben benne van minden: szerettem jöttem Nagykanizsára, szerettem akarom a város közönségének ügyeit intézni és én is kérek szeretetet. Ha ez kölcsönösen megvan, akkor minden a legjobb úton fog haladni... A cikk pedig a következőképpen zárul: Isten hozta az új polgármestert az ősi Nagykanizsára – a hősök városába!

Simonfay polgármester bemutatkozásakor a Városházán köszöntötte a tisztviselőket, bejelentette, hogy megköveteli a fegyelmet mindenkitől. Az a tisztviselő, aki munkáját lelkiismerettel végzi, mindekor támogatására számíthat. Nem győzi eléggé lelkére kötni a tisztviselőnek a közönséggel való udvarias és előzékeny bánásmódot. Ne felejtsek el, hogy mi vagyunk a közönségért és nem a közönség miérettünk, és ha nem tudjuk az ügyfél kérését elintézni, akkor is a leelőzékenyebben járjunk el, mondjuk meg mit kell tennie, hová forduljon. Ne használjunk a felekkel való érintkezésnél erélyes vagy bántó hangot, főleg ne gorombaságot. Ilyen panasz esetén sosem fog a tisztviselő pártjára állni. Nem tűri a besugórendszert, de persze ez nem jelenti a bűnpártolást. A vezető tisztviselőket külön személyükben is felelősség teszi beosztottaik munkájáért, és a szükséges esetben azonban jelentést vár el. Nem szereti a fegyelmi eljárást, de felelősségre fogja vonni azokat akik a szabályok és lelkiismeret ellen vétének. Őszinte és egyenes magatartást kér tisztviselőitől. Két dolgban azonban irgalmatlan: ha valaki, valamit aláírásra hoz elém: az szent legyen, az a valóságnak megfeleljen, ellenesetben az illető előtte elveszett ember. Kegyetlen szigorúsággal jár el a vagytonkezelésben és mindenben, ami ezzel összefügg, mert a közönség vagyona nem Csáky szalmája. Ha ezt megteszik, mondta akkor a legharmónikusabban együtt fognak működni. (16)

Mindenesetre kísérteties a hasonlóság Simonfay polgármester programbeszéde és Krátky polgármester programbeszéde között, 14 év távlatából is...

1944 év végén, amikor az oroszok már 40 km-re álltak a várostól a megszálló német hadsereg parancsnoka – Ölbeig alezredes – ki akarta részben ürittetni a várost.

Simonfay a front mögött állomásozó német hadparancsnokhoz – egy tábornokhoz – fordult, akivel német nyelven közölte, hogy a részbeni kiürítésnek semmi értelme, hiszen a katonai utánpótlás vonalát még nehezebben tudják ellátni.

A kérés mögött az húzódott meg, hogy Simonfay Lajos a várost a harcoktól akarta megkímélni, ugyanis ha a németek az oroszokat a városba csalják, az utcai harcokban Nagykanizsát porig rombolták volna.

A tábornok válasza az volt: Önnek igaza van polgármester úr.

Telefonon a már kiadott és plakátra nyomott parancs hatályon kívüli helyezésére utasította a megszállókat a német alezredes.

1945. április 1-én hajnalban az oroszok bevonultak a városba, a GPU elfoglalta a Városházát. A parancsnok azonnal letartóztatta a polgármestert és hosszú kihallgatásnak vetette alá. Legnagyobb meglepetésére Simonfay oroszul válaszolt a kérdéseire. A kihallgatás alatt nemcsak a városháza dolgozóit kérdezte, de az utcáról válogatás nélkül is hoztak be embereket, akikhez az oroszok két kérdést tettek fel:

- 1.) Nyilas volt-e a polgármester?
- 2.) Jó, vagy rossz ember volt a polgármester?

Az emberek vagy azt felelték, hogy nem volt nyilas és jó ember volt, vagy azt, hogy nem ismerik, hiszen rövid ideig volt itt.

Simonfay polgármester sokáig emlegette, amíg él, nem felejtí el Nagykanizsa város polgárainak emberségét és összetartását.

A GPU parancsnok – a kihallgatások befejezése után – visszavitte a hivatalba és feltette a kérdést:

Hajlandó-e továbbra is a feladatát ellátni?

A polgármester igennel válaszolt.

Erre a GPU parancsnok oroszul közölte, akkor üljön le a székébe, és dolgozzon tovább, mint eddig.

A Nemzeti Tanács azonban más véleményen volt, 1945. április 5-én Windisch Dénest nevezték ki polgármesternek

A rendőrség politikai osztálya több ízben kihallgatta a leváltott polgármestert, akit internáltak, majd két hét után kiengedték és rendőri felügyelet alá helyezték.

A Simonfayval szemben lefolytatott igazolási eljárás negatív eredménnyel járt, így a rendőri felügyelet is megszüntették vele szemben.

1945–49 között a Földhivatal nagykanizsai kirendeltségének vezetésével bízták meg, 1949-ben Zalaegerszegre telekkönyvi főelőadónak helyezték át.

1951–1958 között Nagykanizsán a Vörös Csillag Mgtsz pénztárosa, főelőadó.

1960. Újudvari Új Erő Mgtsz. adminisztrátora, könyvelő, pénztáros.

1962-ben a Búzavirág Mgtsz-ben dolgozik, könyvelő.

1962-ben Budapestre költözött a leányához, 1962–1966-ig a Vöröskeresztben dolgozik, pénztárosként és adminisztrátorként.

1967-ben az Országos Széchényi Könyvtár pénztárosa.

1968-ban ment végleg nyugdíjba, 1984. július 7-én bekövetkezett haláláig. Roncsolásos agyvérzésben halt meg.

Vitéz dr. Simonfay Lajosról elmondhatjuk, hogy rendkívüli eszes, tehetséges és kiváló nyelvérzékű férfi volt, aki emberi, baráti, segítőkész magatartását soha nem veszítette el. Olyan személy volt, aki az igaztalan, súlyos támadások napjaiban is megőrizte elveit és becsületességét.

Azok nagykanizsaiak akik közelebbről ismerték, jó humorú, jó embernek és jó magyarnak tartották, aki rendkívül sokat segített a városnak azzal, hogy a németeket a részleges kiűritésről lebeszélte, az oroszokat pedig a Teleki utca végén a város első embereként orosz nyelven üdvözölte.

Vitéz Dr. Simonfay Lajos polgármester megérdemli, hogy nevét az emlékezet homályba ne borítsa, a tisztelet mindenkor megillessen.

WINDISCH DÉNES

POLGÁRMESTER

WINDISCH DÉNES POLGÁRMESTER

Született Zákány községben 1898. augusztus 8. napján,
meghalt Nagykanizsán 1982. augusztus 19. napján.
(1947-től vezetéknévét Véri-re változtatta)

Polgármester: 1945. április 5. napjától – 1945. december 19. napjáig

Windisch Dénes polgármester ősei a század elején költöztek Nagykanizsára. Az első világháborúban több kitüntetést kapott.

Kitanulta a fogász szakmát, 1923-ban feleségével Olaszországba ment, Pesaróban, majd Anconában élt.

1928-ban visszaköltöztek Nagykanizsára.

1930-tól 1932 közepéig Argentínában élt, először Buenos Airesben, majd Rosarió Santa Fében dolgozott, labdarúgó trénerként.

1933-tól Algírban éltek.

1938-ban hazalátogattak, de mint hadköteles már nem hagyhatta el Magyarországot.

1941–1942-ben a katonai fogászatot rendelt, és a Zrínyi Tornaegylet futballcsapatának trénera volt.

Windisch szociáldemokrata volt, kapcsolatban állt a kor vezető szociáldemokratáival, így Szakasits Árpáddal, Marosán Györggyel, Kéthy Annával.

1944. október 15-én a Horthy-proklamáció után a nyilasok elől Budapestre szökött baloldali meggyőződése miatt.

A nyilas Számonkérő Szék halálra ítélte, azonban elfogni nem tudták.

Feleségét és leányát letartóztatták és deportálták.

1945 április elején a szociáldemokrata párt megbízásából jött vissza Nagykanizsára a párt szervezésére, és bekapcsolódott a politikai életbe. (17)

1945 április 5-én a város szociáldemokrata, kommunista pártjai, a szakszervezetek és a baloldali pártok képviselői... kezdték meg a nagykanizsai Nemzeti Bizottság keretében működésüket.

A Nemzeti Bizottságban a nagykanizsai szociáldemokrata párt képviselőjében Hackler János nyomdász, Imrey György kőműves, Windisch Dénes fogtechnikus, Dombai János Maort építési művezető, a magyar kommunista párt nagykanizsai szervezete képviselőjében Rosenberg Jenő villanyszerelő, Szabó Máté cipész, Gáspár József városi tisztviselő, Németh István MÁV munkás, a nagykanizsai szakszervezetek képviselőjében Balogh József kőműves, Temesi Gyula nyomdász,

Modrovics János kőműves, az alakulásban lévő Polgári Pártok képviselőjében dr. Haba Antal kórházi főorvos, Buday János asztalos mester, Harangozó Lajos kereskedő, Rendek Géza mezőgazdasági felügyelő vesznek részt.

A nagykanizsai Nemzeti Bizottság a város közigazgatásának élére egyhangúlag Windisch Dénest állította, aki mint a város polgármestere, tehetségének, tudásának, kipróbált szociáldemokrata tapasztalatainak minden agilitásával nyomban megkezdte működését. (18)

Windisch nevéhez köthető a Szabadság téri orosz emlékmű felállítása.

Idézzük a Zala Közlöny 1945. július 13-i számát:

„...A csodálatos mű készen áll. Alkotói büszkék lehetnek művükre, amely országos viszonylatban is páratlanul áll. Mint már megírtuk, július 15-én vasárnap leplezik le, Nagykanizsán eddig soha nem látott fényes ünnepségek keretében... Az ünnepség közvetlenül az emlékmű előtt lesz. Az orosz és magyar himnusszal kezdődik, amelyet orosz katonazenekar játszik. Az alkotást magasrangú orosz katonai személyiség beszéd keretében adja át a város polgári hatóságainak”.

Ugyancsak nevéhez köthető a piac áthelyezése az Erzsébet térről a Vasember-ház udvarába, amelyet a lakosság „Vindics-piacnak” nevezett el.

Windisch Dénes polgármester rendkívül aktív és kezdeményező személyiség volt aki Budapestre utazott, ott a különböző minisztériumokban a várost érintő fontos kérdéseket tárgyalta.

Legfontosabb kérdésnek azt tartotta, hogy Nagykanizsa függetlenné váljon a vármegyétől, hogy a város építő munkáját a régi közigazgatási szabályok ne nehezítsék. Nagykanizsának régi óhaja, hogy Zalaegerszeg gyámságából kimeneküljön, és mint a vármegyének legnagyobb városa, az őt megillető joghoz jusson. A kérdés fontosságát növeli az a körülmény is, hogy Nagykanizsán van a MAORT központi kezelősé-

ge. Ma Magyarország leghatalmasabb vállalatának irányítása Nagykanizsáról történik. A vállalat nagysága állandóan bővül és a foglalkoztatott munkások száma rövidesen sok ezerre fog rugni. Ez a körülmény is indokoltá teszi, hogy a város és a hozzátartozó gazdasági terület minden megyei befolyástól függetleníthessék. Ezt a nagy horderejű kérdést vitatta meg a polgármester és a városi tiszti ügyész dr. Zöldi Márton belügyi államtitkárral és kérte támogatását a város régi óhajának teljesítésére. A belügyi államtitkár kijelentette, hogy azok a közigazgatási nehézségek, melyek eddig az ilyen kérdések megoldását gátolták, az új Magyarországon többé szerepet nem játszhatnak. Nem lehet alkotmányogi sérelem egy megye székhelyének akár áthelyezése vagy akár egy területnek a megye fennhatósága alól való kivétele.

Ehhez a kérdéshez most már nem kell nemzetgyűlési határozat sem, hanem a kormány egyszerű rendelettel mindezeket a vajúdo kérdéseket megoldhatja. A belügyminiszteri államtitkár azt kívánta, hogy a nagykanizsai Nemzeti Bizottság, mely a város teljes közigazgatását van hivatva vinni mindaddig, míg Nagykanizsán a polgári közigazgatás helyreállítható nem lesz, foglalkozzék a kérdéssel és e tekintetben a város kérelmét kellően megindokolva terjessze a be a belügyminisztériumnak. Windisch eljárt az Igazságügyminisztériumban, ott fölemlítve, hogy a nagykanizsaiak legsürgősebb feladatuknak tekintik a népbíróság és a népügyészség felállítását, s mindezt határozatilag el is rendelték. Előterjesztésére a népbíróság elnökévé dr. Gáspár Zoltán nagykanizsai törvényszéki bírót, helyettes elnökévé dr. Révffy Andor nagykanizsai törvényszéki bírót kinevezték. A népügyészség vezetőjévé dr. Váradi István nagykanizsai ügyészt, a népügyészség ügyészévé dr. Varga László (a későbbi neves büntető-eljárás jogászprofesszor a pécsi egyetemen) nagykanizsai ügyészt nevezték ki. (19)

1945. december 28-án a Zala híradása szerint Windisch Dénes polgármester megrendült egészségére való hivatkozással lemondott polgármesteri állásáról. Lemondásáról értesítette a Szocialdemokrata Párt központját valamint nagykanizsai szervezetét, zalavármegye rendőrfőkapitányát.

Zalavármegye alispánja 16.218/ ni. 1945. számú véghatározatával Windisch Dénes polgármestert állásától azonnali hatállyal felfüggesztette. A polgármester ellen lefolytatandó vizsgálat biztosaként Tivolt Elemér vármegyei tb. főjegyzőt rendelték ki. A felfüggesztést az alispán a következőkben indokolta meg:

A magyar államrendőrség zalavármegyei főkapitánya értesített arról, hogy Windisch Dénes polgármestert az ellene felmerült panaszok és súlyos gyanúk alapján a rendőrség letartóztatta. A polgármester ellen felmerült vádak és a terhére valószínűsített cselekmények a polgármester ellen indítandó bűnügyi eljárásra szolgáltatnak okot. A polgármestert a megjelölt jogszabályhelyek alapján közéletmezési korrupcióval vádolták.

Windisch Dénes polgármester 1947-ben nevét Véri-re változtatta, 1948 tavaszán Budapestre költözött.

Az 1970-es évek végén visszatért Nagykanizsára.

Windisch Dénest személyesen ismertem, azzal tisztelt meg, hogy jogi képviselője lehettem élete végén.

Windisch Dénes együttélő házastársa férje halálakor Nagykanizsáról elköltözött, a könyv írásakor a Dunántúlon élt, vele a mai napig személyes kapcsolatban állok.

VARGA JÓZSEF

POLGÁRMESTER

VARGA JÓZSEF POLGÁRMESTER

Született Nagykanizsán, 1907. augusztus 18. napján,
meghalt Nagykanizsán, 1986. január 27. napján.

Polgármester: 1946. február 16-tól – 1948. április 7-ig.

Varga József polgármester kiskanizsai családból származott, polgári iskolába majd felsőkereskedelmi iskolába járt, 1926-ban érettségizett.

A Zala Megyei Gazdasági Takarékpénztárnál helyezkedett el, kezdetben gyakornokként, 1934-től reszortvezető, 1941-től főkönyvelő.

Varga 1945. április 1-től tagja a Szociáldemokrata Pártnak.

1946. február 16-án a párt jelöltjeként, a Független Kisgazdapárt tiltakozása ellenére polgármesterré választották.

Nevéhez fűződik a szovjet hősi temető létrehozása.

1947. május 13-án az alsóvárosi templom előtt a várost felajánlotta a Szent Szűz Szívének arra kérve, hogy segítse a várost és segítse hazatérni a távollevő hadifoglyokat.

1948 február végén a Szociáldemokrata Párt megyei pártvezetése kezdeményezésére megvonták tőle polgármesteri megbízatását, és kizárták a Szociáldemokrata Pártból.

1948. április 7-ig töltötte be polgármesteri tisztségét, ekkor az újonnan létesült Kelet-európai Kereskedelmi Vállalat nagykanizsai faterékének főkönyvelője lett.

A vállalat megszűnése után ugyanezen év decemberében az Állami Zálogház nagykanizsai fiókjának vezetője, 1950 májusától a nagykanizsai Hitelszövetkezet vezető könyvelője.

1951. júliustól 72/5. sz. Építőipari Vállalat könyvelési osztályán elnöör, majd beruházási előadó.

1952-ben családi okokból Budapestre költözött, a Középterv (később Uvater) Vállalatnál könyvelőként helyezkedett el, ahol évtizedekig a társadalombiztosítási tanács elnöke volt, innen ment nyugdíjba.

Nyugdíjbavonulása után a vállalat üdülőinek a vezetője lett.

1983-ban visszaköltözött Nagykanizsára, itt élt haláláig a nagykanizsai Berzsényi Dániel utcai egyszobás lakásában. (20)

NAGY JÓZSEF

POLGÁRMESTER

NAGY JÓZSEF POLGÁRMESTER

Született Gyékényesen 1899. október 25-én,
meghalt Budapesten 1970. január 17-én

Polgármester: 1948. május 22. napjától – 1949. december 2. napjáig.

Nagy József polgármester polgári iskolába Székesfehérváron járt. Vasúti munkásként, majd az Első Hazai Biztosítónál dolgozott. 1942-ben költözött Nagykanizsára.

A Szociáldemokrata Párt Kéthly Anna - féle szárnyához tartozott. 1948. május 22. Nagykanizsa történelmének nevezetes napja. Ezen a napon került sor a város polgármesteri székének betöltésére, amely közel másfél hónapig állott üresen, gazdátlanul.

Szombaton délután ünnepi hangulatban választotta meg a város újjáalakult képviselőtestülete Nagykanizsa polgármesterét Nagy Józsefet, aki ma már át is vette hivatalát, és aki ma már személyesen irányítja városunk ügyeit.

Dr. Agárdy főjegyző bejelentette, hogy a pályázati hirdeteményre mindössze egy pályázat érkezett be, Nagy Józseftől. A pályázó személyében megvan minden előfeltétel arra, hogy helytálljon ezen a poszton – mondotta a főjegyző. Mivel pedig a jelölő bizottság is őt találta alkalmasnak egyedül erre a tisztségre, kérem a képviselő testületet ilyen értelemben mondja ki a határozatot.

A bejelentést percekig tartó tapsal és éljenzéssel fogadta a közgyűlés.

A közgyűlés egyhangú lelkesedése alapján Nagy Józsefet Nagykanizsa megyei város megválasztott polgármesterének jelentem ki – közölte ezután a főjegyző. Ezt az újabb bejelentést szintén nagy tapsvihar követte.

Nagy József a város újonnan megválasztott polgármestere szólalt fel ezután s köszönetet mondott a Magyar Dolgozók Pártjának, a Független Kisgazdapártnak és a Nemzeti Parasztpártnak, továbbá a szervezett munkásságnak a beléhelyezett bizalomért.

„ Igérem, – mondta – hogy a városért, s annak minden dolgozójáért becsülettel, a legjobb tudásom szerint dolgozom.”

Főbb tennivalóit a következőkben vázolta:

„ Tudom, hogy nehéz feladatok vannak, sok tennivalónk van, ha azonban mindnyájan becsülettel, kéz a kézben dolgozunk, akkor az ed-

dig elmulasztottakon kívül sok jó munkát fogunk tudni eredményesen elvégezni.

Legelső feladat a már jóváhagyott költségvetésben előirányzott munkák megindítása, melyre a fedezet biztosítva van. Ez annál is inkább sürgős, mert több munkaalkalmat nyújt.

Mindent el kell követnünk, hogy kórházunk hiányosságát pótoljuk. Nem lehet közömbös nekünk, hogy osztályhiányok miatt gyakran gyorsan fellépő betegségekben szenvedő betegeket kezelésre nem vehetnek fel, és a betegnek Szombathelyre vagy Pécsre kell mennie kezelés végett. Természetesen itt a könnyen megvalósíthatókra gondolok, amit már a legközelebbi képviselő testületi ülés elé hozok.

Már most kitérek arra az áldatlan állapotra, amely városunkban az utak, de különösen a járdák terén van. Meg van az elgondolásom, mely szerint egy kis jóindulattal ezeket elfogadható állapotba hozhatjuk."

Tisztelt képviselő-testület!

Miután soha könnyelmű ígéreteket nem tettem, ezért a gáz- ügyre vonatkozólag az illetékes minisztériumban a legrövidebb időn belül eljárók , és a város dolgozói érdekében mindent elkövetek, hogy ez az ügy megnyugtatóan nyerjen elintézését.

Még a meglévő lakáshiányra kell itt rámutatnunk. Addig is , amíg a már folyamatban lévő baraki kislakásokkal enyhíteni tudjuk azt, a most megalakult lakásügyi bizottságot, melynek feltétlen híve vagyok, arra kérem, hogy becsületes munkával legyenek segítségemre; hogy a polgármesteri hivatal ne lakáshivatal legyen mint eddig volt.

Politikai vonalon döntő fontosságú, hogy a koalíciós pártokkal karöltve, becsületes új alapokra helyezzük a Nemzeti Függetlenségi Frontot itt Nagykanizsán is.

Fontos azért, mert sorainkat egységessé tesszük, kizárunk minden pártversengést, és csak egy verseny lesz a szemünk előtt, minél többet tenni a nép felemelkedéséért, politikai, gazdasági téren és a felvilágosító, nevelő munkában.

Arra kérem a város minden becsületes dolgozóját , hogy munkám-
ban jóakarattal támogasson, hogy az minél eredményesebb legyen.
(21)

A Zala 1950 január 3-án azt jelentette, hogy:

„...Megírtuk, hogy a belügyminiszter rendelkezési állományba he-
lyezte Nagy József elvtársat...”

Nagy József 1950-tól 1953-ig a recski internálótábor foglya.

1953 és 1957 között, nyugdíjazásáig az olajiparban dolgozik, mi-
közben 1955-ben Budapestre települ.

Marosán György felkérésének ellentmondva nem vállalt kormány-
zati szerepet, ezért kényszernyugdíjazták. (22)

MOLNÁR FERENC

POLGÁRMESTER

MOLNÁR FERENC POLGÁRMESTER, TANÁCSELNŐK

Született Eszteregnyén 1908. április 20. napján,
meghalt Budapesten 1971. november 10. napján.

Polgármester: 1950. január 2-től – 1950. október 22-ig.

Tanácselnök: 1950. október 22. napjától
1954. december 10. napjáig.

„A belügyminiszter rendelkezési állományba helyezte Nagy József elvtársat, Nagykanizsa polgármesterét, s helyette a polgármesteri tisztre Molnár József (!) elvtársat, a letenyei járás volt főjegyzőjét nevezte ki.

Molnár elvtárs hétfőn délelőtt már át is vette hivatalát.

Az átadásnál jelen volt Rössler István vármegyei főjegyző is.

Molnár elvtárs régi mozgalmi ember. A párt bizalma állította őt egy esztendeje a letenyei járás élére Lovászból, ahol a MAORT-nál volt munkás.

Bizonyosra vesszük, hogy Molnár elvtárs ebben a pozícióban is megállja a helyét.”

(Zala 1950. január 3.)

Molnár Ferenc eredeti foglalkozása kőműves volt, baloldali szociáldemokrata, segéd-építésvezetőként a MAORT lovászi üzemében dolgozott.

1949. március 29-én nevezték ki a letenyei járás főjegyzőjének.

1950. január 2-től Nagykanizsa polgármestere, a Városi Tanács megalakulásától, 1950. október 22-től tanácselnök.

1954-ig töltötte be a tisztséget, ekkor Budapestre költözött.

Nyugdíjazásáig a Kohó- és Gépipari Minisztérium Építőipari Vállalatánál építésvezető. (24)

DR. DOMOKOS SÁNDOR

TANÁCSELNÖK

DR. DOMOKOS SÁNDOR TANÁCSELNŐK

Született Mácsa községben (Arad vármegye) 1919. május 20. napján,
mehalt Nagykanizsán 1992. június 7. napján.

Tanácselnök: 1954. december 10-től – 1956. október 29-ig,
1956. november 5-től – 1956. november 16-ig.

Domokos Sándor 1937-től Temesváron, majd 1941-től Győrött fodrászsegédként dolgozik.

1945 elején katona, a leszerelését követően 1945. áprilisától négy éven át a Győri Vagongyár villanyhegesztője.

Villanyhegesztői szakképesítést a győri Gépészeti Technikumban szerzett.

Közigazgatási pályáját 1949 áprilisában a Barcsi Községi Jegyzőségben kezdte jegyzőgyakornokként, 1950 januárjától a békési járás jegyzője volt.

1950 májustól 1950 október végéig a lenti járás főjegyzője, 1950. november 1-től Nagykanizsa Város Tanácsának elnökhelyettese.

1953–1954-ben Budapesten elvégezte a tanácsakadémiát.

1954. december 10-től tanácselnök, 1956. október 29-ig, amikor:

„Délelőtt 9 órától ülésezett a városi Nemzeti Bizottság a városi tanács kultúrtermében Lékai Gyula elnökletével. A testület leváltotta Domokos Sándor tanácselnököt...” (25)

Az Új Zala 1956. november 17-én hírül adja:

„Lemondott hivataláról Domokos Sándor, a nagykanizsai városi tanács elnöke. A legközelebbi tanácsülésen megtartandó elnökválasztásig Mátay József elnökhelyettes vette át az elnöki teendőik ellátását.”

1957 februárjától a Nagykanizsai Járási Tanács Igazgatási Osztályának a vezetője.

1966-ban Pécssett jogi diplomát szerzett.

1971 áprilisban, a Járási Tanács megszűnésekor a Járási Hivatal Személyzeti Csoportjának vezetője lett.

1978-ban Zala megye tanácselnöke járási főtanácsosi címet adományozott dr. Domokos Sándornak, aki 1979 májusában ment nyugdíjba, az 1992. június 7. napján bekövetkezett haláláig Nagykanizsa városban élt. (26)

DR. PAIZS FERENC
A NEMZETI BIZOTTSÁG VEZETŐJE

NAGYKANIZSA MEGYEI JOGÚ VÁROS DISZPOLGÁRA

DR. PAIZS FERENC
A NAGYKANIZSAI NEMZETI BIZOTTSÁG VEZETŐJE

Született Nagykanizsán, 1911. április 15. napján,
meghalt Nagykanizsán, 1996. szeptember 16. napján.

A Nemzeti Bizottság vezetője:
1956. október 29-től – 1956. november 5-ig.

Dr. Paizs Ferenc volt városi főjegyző, polgármester helyettes, 1911. április 15-én született Nagykanizsán, 1953. május 2-án kötött házasságot Ágoston Ilonával (iskolagondnoksági, költségvetési előadó), házastársa 1980-ban elhunyt. Egy leánygyermek, 1956. évben született, Ágnes Judit.

Szülei Paizs József lakatos mester, anyja Szekeres Terézia.

Középiskoláit a nagykanizsai Kegyesrendi Római Katolikus Gimnáziumban végezte, 1929-ben érettségizett jeles eredménnyel.

Még ugyanezen évben önként belépett az akkori hivatásos hadseregbe azzal a céllal, hogy mint katonatanuló, az akkori egyetemi kötelekben a katonai szolgálat mellett egyetemi tanulmányait is elvégezhesse.

1934 november havában kitüntetéssel minősített szigorlatai után doktori oklevelet szerzett.

Egyéb lehetőség hiányában Nagykanizsa Megyei Város Polgármesteri Hivatalánál, mint ingyenes kisegítő kezdte meg az államigazgatási pályáját.

Időközben a város hivatalos státuszába került mint közigazgatási gyakornok, majd fogalmazó II. o., majd 1944-ben mint I. o. aljegyző önálló munkakörben dolgozott.

Ipari és kereskedelmi előadó, hatósági iparbiztos, vallási és kulturális ügyek, állami anyagkövetői teendők képezték munkakörét.

Több ízben különböző megszakításokkal katonai szolgálatot teljesített.

A jobboldali kormányzat idején történt nagymértékű személycserék következtében a II. világháború utolsó hónapjaiban a katonai szolgálat alól felmentést kapott.

A nyilasuralom idején az akkori katonai szervek már nem egyéni behívókat bocsátottak ki, hanem kihelyezett plakátokon rendelték el egyes korosztályok bevonulását.

Akkori beosztásánál fogva lehetősége volt az illetékes hadművelési kormánybiztossághoz úgynevezett meghagyási javaslatot tenni ami nélkülözhetetlen polgári alkalmazottak bevonulás alóli mentesítését jelen-

tette. Amíg az illetékes hadműveleti kománybiztosság a javalat tekintetében döntött, jogában állt a javasoltakat polgári állásokban visszatartani. Így sikerült kb. 3000 hadkötelest megmentenie.

1941-ben a Felvidéken szolgál századparancsnokként, leszerelése után ismét al-, majd főjegyző, polgármester helyettes.

1944 októberében a nyilas kormány hatalom átvételekor leváltották, majd a Polgári Egylet titkári székéből is eltávolították.

1945-től főjegyző, polgármester helyettes.

Az orosz csapatok közeledtével, 1945. március 31-én éjszaka a város anyakönyveit, kb. 70 kötetet a közgyűlési terem 6 db életnagyságú, a reformkor nagyjait ábrázoló festményeit lehordta a biztonságot adó óvóhelyre.

1945. április 1-én a Városháza leégett, a pótolhatalan anyakönyvek megsemmisültek volna.

A Grünhut-féle, a városnak adományozott híres éremgyűjtemény aranykészletét kivette a páncélszekrényből és a polgármester személyes őrizetére bízta. Híre terjedt ugyanis, hogy az oroszok a páncélszekrényeket mindenütt feltörték.

Az értékek a városnál megmaradtak. A háború befejezése után az újjáalakult államigazgatási szervezet beosztásában meghagyta, ebben a beosztásba működött a tanácsi szervezet felállításáig.

1950-ben a beosztásából felmentették és a Zalaegerszegi Járási Tanács Igazgatási Osztályához osztották be az ország legnagyobb (83) községi tanácsi munkájának megszervezésére. Zalaegerszegen dolgozott 1956. október 27-ig.

1956. október 29-én a nagykanizsai Nemzeti Bizottság felkérésére elvállalta a nagykanizsai államigazgatási apparátus munkájának beindítását.

Nagykanizsa Város Nemzeti Bizottsága 1956. október 29-én meghozott határozata szerint:

3. Nagykanizsa Város közigazgatásának vezetésével a Nemzeti Bizottság városunk szülöttjét, a nagykanizsai közigazgatás régi szakemberét, dr. Paizs Ferencet bízta meg. (27)

Paizs Ferenc elvállalta a megbízatást azzal az elhatározással, hogy amennyire hatásköre lehetővé teszi, megfékezze a zavargásokat, a város közigazgatását megnyugtató mederbe terelje, a rossz közlekedési viszonyok miatt veszélyeztetett közellátást biztosítsa, az ügyfelek hivatali panaszt elintézze.

Paizs Ferenc a nyomdában megrendete az új testület körbélyegzőjét „Nagykanizsa Város Nemzeti Bizottsága” szöveggel, és Kossuth címerrel, illetve a város új körbélyegzőjét „Nagykanizsa Város Tanácsa” elnevezéssel, Kossuth címerrel.

Paizs Ferenc 1956. november 2-án hirdetményt adott ki, melyben felhívta a polgári lakosság figyelmét a szovjet csapat-mozgásokra és kérte, akik a nemzetőrségtől fegyvert kaptak, jelentkezzenek kiképzésre.

1956. november 3-án dr. Paizs Ferenc újabb hirdetményt tett közzé, melyben felhívta a város férfi lakosságát, hogy akik katonai kiképzésben részesültek, jelentkezzenek a laktanyában.

1956. november 5-én Nagykanizsát megszállták az oroszok, a város ellenállás nélkül adta meg magát. A megszállók a kanizsai alakulatok és a nemzetőrség fegyvereit a Dózsa laktanyába szállíttatták, Paizs Ferencet és Lékai Gyulát letartóztatták. A városban nagy felháborodást keltett a nemzeti bizottság vezetőinek letartóztatása.

1956. november 7-én Paizs Ferencet és Lékai Gyulát szabadon engedték. Ez alkalommal a következő nyilatkozat közzétételét kérték:

„...Eddigi tevékenységünket a honvédség illetékes szervei felülvizsgálták és ennek eredményeképpen megállapították, hogy közreműködésünk a város vitathatatlan érdekét szolgálta és minden kilengéstől mentes volt. Hansúlyozzuk, hogy tevékenységünk célja – amint azt már közbelépésünk alkalmával is több ízben hangsúlyoztunk, – Nagykanizsa Város összes lakóinak biztonsága, városunk rendjének helyreállítása volt, és nem követtünk semmiféle olyan célt ebben a munkában, amely akár a földbirtokos vagy tőkés rend hatalmának visszaállítását szolgálta, vagy szolgálhatta volna. Amikor közöljük a város lakosságával, hogy a személyünkkel kapcsolatos intézkedések ma fél évkor megszűntek és szabadlábba helyeztek bennünket, mélységes meg-

hatottsággal és köszönettel adózunk Nagykanizsa Város dolgozó népének ..."

Dr. Paizs Ferencet a forradalom leverése után a Zalaegerszegi Megyei Bíróság hat év börtönre, egyes jogaitól hat évi eltiltásra és teljes vagyonelkobzásra ítélte.

A Legfelsőbb Bíróság az ítéletet 2 év 6 hónapra, egyes jogaitól 3 év eltiltásra és 2000.- ft vagyonelkobzásra mérsékelte.

A márianosztrai börtönből 2 év szabadságvesztés letöltése után, amnesztiával szabadult, azután hol segéd munkásként, hol műszaki adminisztrátorként később építőipari kalkulátorként dolgozott, 1976-ban nyugállományba vonult.

1994. október 10-én Nagykanizsa Megyei Jogú Város Közgyűlése a város egész társadalmának megbecsülése, és legnagyobb elismerése kifejezéséeként részére Nagykanizsa Város Díszpolgára Címet adományozta. (29)

MÁTAI JÓZSEF

TANÁCSSELNÖK

MÁTAI JÓZSEF TANÁCSSELNÖK

Született Nován, 1925. július 9-én,
meghalt Nagykanizsa városban 2005. január 12. napján.

Tanácselnök: 1957. április 27-től – 1963. február 28-ig.

Mátai József tanácselnök pályáját mezőgazdasági munkásként kezdte.

1956-ban elvégezte a tanácsakadémiát, majd Pécssett jogi tanulmányokat folytatott.

1954-től a város tanácselnök-helyettese, 1957-től a város tanácselnöke.

Ezen időszakban készült a Bolgár Hadsereg út építésének rendezési terve. A Fő út fásítását, a Károlyi-kert csinosításának munkálatait Mátai József tanácselnöksége idején végezték.

Ebben az időszakban merült föl az Egyesült Izzó Nagykanizsára telepítésének gondolata.

1963-ban az MSZMP Városi Bizottságára került.

1972-től nyugdíjazásáig, 1985-ig a Vasipari Vállalatnál dolgozott.

1985-től a 2005. január 12. napján bekövetkezett haláláig Nagykanizsa városban élt nyugdíjasként. (30)

NAGY LAJOS

TANÁCSELNÖK

NAGY LAJOS TANÁCSELNÖK

Született Hajdúböszörményben, 1916. április 30. napján,
meghalt Nagykanizsán 1968. március 30. napján.

Tanácselnök: 1963. március 1-től – 1968. március 30-ig.

Nagy Lajos tanácselnök magánúton érettségizett Csurgón. A II. világháború idején résztvett az erdélyi bevonulásban. A háború után először Zalaegerszegen, majd Nagykanizsán a Közellátási Felügyelőségen dolgozott.

1957–1963-ig a Nagykanizsai Járási Tanács elnökhelyettese.

1963. március 1-én Nagykanizsa Város Tanácsának Végrehajtó Bizottsága tanácselnöknek választotta meg. Tisztségét haláláig töltötte be.

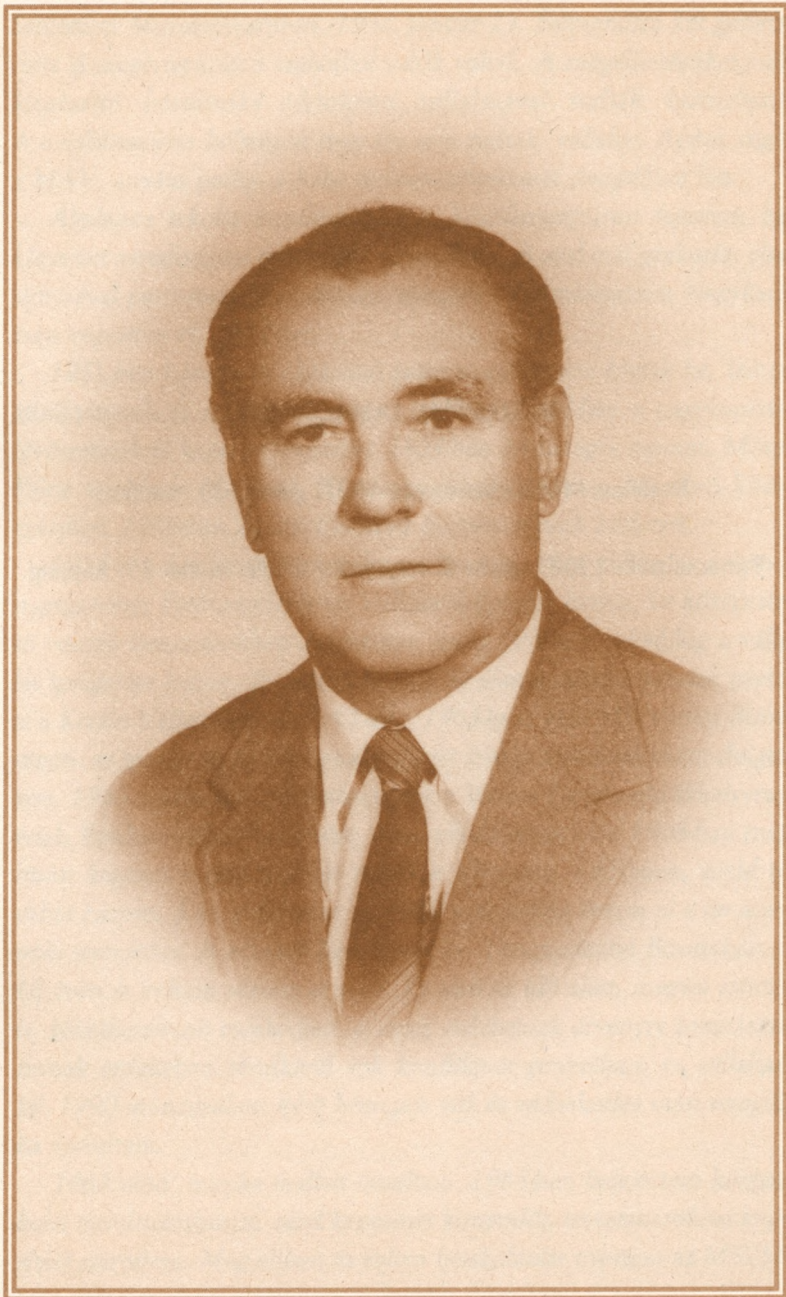
Tanácselnöki működésének jelentős eredménye volt az Egyesült Izó letelepítése, valamint a Keleti-városrész építésének megkezdése.

Többször részesült kitüntetésben, 1962-ben Szocialista Munkáért Érdemrendet, 1967-ben Munka Érdemrend arany fokozatát kapta.

(30)

MÓZES PÁL

TANÁCSSELNÖK

MÓZES PÁL TANÁCSSELNÖK

Született Murakeresztúron, 1932. január 23. napján.

Tanácselnök: 1968. április 8. napjától – 1989. május 25. napjáig.

Születtem Murakeresztúron, 1932. január 23. Felmenőim két generációja is szegényparaszti családból valók voltak. A megélhetésüket csak kiegészítő bérmunka időnkénti vállalásával tudták biztosítani. A továbbtanulás költségeit még így sem tudták vállalni. Apám végül a MÁV, anyám pedig a helyi termelőszövetkezet nyugdíjasa lett.

Általános iskolai tanulmányaimat Murakeresztúron fejeztem be. Ugyanitt asztalosipari tanulónak szerződtem. A szakmai gyakorlat elsajátításával párhuzamosan szakmai elméleti tanulmányaimat Nagykanizsán végeztem el, 1947-ben.

1951-ben hároméves kötelező katonai szolgálatra hívtak be. Innen átirányítottak az egyéves tisztképző iskolára. 1952-ben a nagykanizsai lövészeszrednél kaptam beosztást. 1954-ben házasságra léptem, Mózes Pálné sz. Mezei Máriával. Házasságunkból 1955-ben Mariann leánygyermek, 1966-ben Zoltán Pál nevű fiúgyermekünk született.

1955-ben kezdeményeztem leszerelésemet. Még ebben az évben a nagykanizsai Fatömegcikkipari Vállalat dolgozója lettem. Itt középszintű vezetői beosztásokban dolgoztam, majd 1959-től – 1962-ig a vállalat igazgatója lettem. Ez alatt a három év alatt a vállalat kétszer nyerte el a Kiváló Vállalat címet. 1962-től – 1963-ig az MSZMP Városi Bizottságán az iparért és a város gazdaságáért felelős munkatársként dolgoztam. 1963 áprilisban megválasztottak a Városi Tanács elnökhelyettesének. Elődöm súlyos betegsége, majd elhalálása után 1968-ban megbízást kaptam a tanácselnöki teendők ellátására. 1970-ben, majd további három, 5 éves cikluson át, 1989 márciusáig láttam el a tanácselnöki teendőket. A Megyei Tanácsnak és Tervgazdasági Bizottságának 18 éven át voltam választott tagja. Ez alatt az idő alatt, megyei szinten is, következetesen törekedtem a város érdekeinek érvényre juttatására. Ennek érdekében rendkívül sok konfliktust generáltam és vállaltam föl. 1990 márciusában több hónapos vita és vádaskodás után nyugdíjba vonultam.

1963 után munka mellett tanultam. 1965-ben befejeztem középiskolai tanulmányaimat, ezzel képesített könyvelői, tervstatisztikusi képesítést szereztem. Még ebben az évben beiskolázást nyertem az MSZMP

Politikai Főiskolára. Tanulmányaimat 1967-ben államigazgatási szakon eredménnyel fejeztem be.

Néhány évvel később a Politikai Főiskolán másfél éves kiegészítő intenzív továbbképzésen vettem részt a településpolitika, településfejlesztés szakon. Tanulmányaimat 1977-ben záró szakdolgozattal fejeztem be, melynek címe, témája a Nagykanizsai Városi Tanács együttműködése a nem tanácsai szervekkel. A szakdolgozat érintette a településfejlesztés minden akkor ismert és lehetséges szegmensét.

Az 1950-es évek végén a város a sokoldalú stagnálás jeleit mutatta. Ebben szerepet játszott határközeli elhelyezkedése. Ennek következményei többek között abban jelentkeztek: a város lélekszáma csökkenő tendenciát mutatott 1963-ban, 35.000 fő volt; – a munkaképes korú lakosság foglalkoztatása rendkívül alacsony volt, egy keresőre több, mint kettő eltartott jutott – a város nem volt képes kielégítő ellátást nyújtani a lakosság részére, a környező településeken sem volt kedvező kisugárzó hatása, az intézményhálózat (oktatás, kultúra, egészségügy, közlekedés) szűk keresztmetszete okán.

Az 1960-as évek elején javult a szomszédos Jugoszláviával való viszonyunk. A város erői felszabadultak a kényszerű stagnálás béklyóiból. Ez az időszak szerencsésen egybeesett az országos fejlődés lehetőségének bővülésével, a vidéki ipartelepítés előretörésével. A város és környezete potenciálisan képes volt ilyen beruházások fogadására; adott volt a vasúti és közúti elérhetősége, a gázenergia, mint tartós technológiai elem alkalmazása, a rendelkezésre álló munkaerő.

A jelentkező feladatok összetettsége, végrehajtásuknak párhuzamos egyidejűsége nagy lehetőséget és nagy szakmaiságot igényelt, a város felelős tényezői között racionális összefogást és operatív irányítást igényelt. Ez csak az urbanisztika széles körű alkalmazásával lehetett szakmailag jól megalapozni.

Kezdeményeztük a város általános rendezési tervének kidolgozását, irányultságát figyelembe véve a részletes rendezési tervek kidolgozását is. A terveket a várostervezési és kutatási tudományos intézetek készítették. Ezeket széleskörű társadalmi vita és konzultáció után jóváhagytuk.

Az 1960-as években a város ipara és gazdasága lendületes fejlődésnek indult. Megvalósult a Tungsram kísérleti gyára, és megindult annak további nagyléptékű fejlesztése. A gyár végül több ezer ember, nagyszámú női munkaerő foglalkoztatást tette lehetővé. Erre az időszakra esik a Kanizsai Sörgyár nagyléptékű rekonstrukciója és bővítése, az Üveggyár, a Kanizsa Bútorgyár ugyancsak nagyívű fejlesztése. A zalai és országos olajbányászat növekedését követte a városi Dunántúli Kőolajipari Gépgyár kapacitás és technológiai fejlesztése: bővült az öntöde és kisméretű gépgyártás. Jelentős fejlődésnek indult az építőipar, közel 1500 fő foglalkoztatásával. A közlekedés és vasúti csomópont bővítése több mint 1500 fő foglalkoztatásával járt. Meghonosodott a ruhaipar, és folyamatosan bővült a szolgáltatóipar. 1988. végén a város ipara és gazdasága több mint 20 ezer ember foglalkoztatást tette lehetővé. Igen jelentős volt a környező községek munkaképes korú lakosságának alkalmazása. A város ipara adta Zala megye összipari termelésének 40%-át.

A városfejlesztés további kiemelt célkitűzése volt a lakásépítés és a hozzá kapcsolódó és járulékos beruházások végrehajtása. 1963-tól – 1988-ig ciklusonként átlagban több mint 2000 új lakás épült. Ciklusonként 500–600 lakás felújítására, a komfortfokozat javítására került sor. Több új és komplett életfeltételeket biztosító városrészek alakultak ki.

A lakásépítésekkel párhuzamosan megvalósultak a kapcsolódó és járulékos beruházások; 21 óvoda, 11 általános iskola, 5 középiskolai intézmény, két szakmunkásképző intézmény biztosította az előbbi folyamatos bővítésének a kereteit.

A kultúra és közművelődés feltételei érezhetően javultak, keretei új formákkal gazdagodtak. Az új Művelődési Ház színházi, zenei és képzőművészeti programjai, országos és nemzetközi rendezvényei növelték a város rangját a kulturális igények kielégítésében. Befejeződött a Múzeum teljes rekonstrukciója, a Városi Képtár kialakítása, ezek tovább gazdagították a város hagyományaira jól épülő kulturális élet szintet.

Célkitűzéseink között kiemelt figyelmet kapott az egészségügyi és szociális ellátás feltételeinek bővítése, javítása.

Megépült az új kórházi részleg, a 22 munkahelyes Rendelőintézet. A kórházi ágyak száma 407-ről 706-ra emelkedett.

Nagymértékben javult a műszerezettség és technikai ellátottság színvonala. Ezzel párhuzamosan fejlesztettük az alapellátást, a körzetek kialakítása, kiegészítve az üzemorvosi hálózattal jól lefedte a jelentkező igényeket. Kiépült a bölcsődei hálózat, amely minden igényt képes volt kielégíteni. Országos összehasonlításban is példamutatóan oldotta meg a város a házi gondozással és elletással járó igényeket, az öregek ellátását.

A város iparának, gazdaságának folyamatos fejlődése az egyéb ellátást szolgáló intézményhálózat kiépítése jól szolgálta a népesség megtartó erejének megteremtését. Az 1980-as évek végén a városi népesség lélekszáma eléri az 59000 főt. A városi munkahelyek száma eléri a 34600-at. A magas foglalkoztatási szint, a környezet települések igényeit kielégíteni képes intézményhálózat jó pozícióba helyezte a várost ahhoz, hogy régióközpontú szerepkörét egyre jobban ellássa.

Ez a fejlettségi szint 15–20 éves tudatos munka eredményeként folyamatosan alakult ki, ez egyúttal felszínre hozta a vonalas infrastruktúra gyengeségeit. Ezért volt szükség a Mura I. és Mura II ütemű ivóvíz bázis kiépítésére, a szennyvizek tisztításának, a felszíni csapadékvíz elvezetésének megoldására. A város villamos és fűtési energia ellátása hosszú éveken át mennyiségileg kielégítő, minőségileg megbízható szinten volt.

A város közlekedési szerkezete a történelem folyamán alakult ki. A belső úthálózatára a hegyesszögű csatlakozások, tereire a háromszögű „tölcséres” kialakulás a jellemző. Ezen lényeges változtatást eszközölni csak nagy károkat okozó és horribilis költségekkel járó beavatkozásokkal lehetne. A városi úthálózat tengelye a 7-es számú főút, erre fűződnek föl az észak-déli tengelyű állami és városi kezelésű utak, továbbá a 61-es és 74-es számú átmenő utak. Ezért a sokoldalú törekvés és alternatív megoldások vizsgálata ellenére, csak rész megoldásokkal, elkerülő

szakaszok kiépítésével lehetett csak némileg enyhíteni a belső közlekedés zsúfoltságát. Ezért nem lehetséges a sétáló utcák, vagy rövidebb szakaszainak a létrehozása. Az 1980-as évek végén a város és környéke közútjain naponta 478 autóbuszpár közlekedik, figyelembe véve az ipari és szolgáltató üzemek, bejövő diákok igényeit, a vasúti csatlakozás feltételeit.

A város életében a vasútnak és a városi csomópontnak mindig is jelentős szerepe volt. Hittünk abban, hogy ez így is marad, talán még jelentősebbé is válik. Hittük ezt a város regionális és országos szintű vezetésével összhangban. A fejlesztési tervek elkészültek, végrehajtásra kerültek – a vonalak villamosítása, a kanizsai csomópont korszerűsítése, fejlesztése – a Nagykanizsa, Budapest, Székesfehérvár, Murakeresztúr nemzetközi vasúti vonal rendelkező és vonatindító állomássá vált két fontos elágazásával Szombathely és Pécs irányába. A folyamatok az 1990-es évek elejétől ellentétes irányultságúak.

1970-ben elkészültek a belső, központi területek részletes rendezési, majd beépítési tervei. A városközpont építészeti jellegére a XIX. század második felének a stílusa a jellemző. Az akkor épült nagyobb tömegű kereskedőházak, intézmények formálták az utcaképet. Elszórtan helyezkednek el a műemléki védetség alatt lévő épületek.

Értéke a városnak, a szerkezeti főtengelye, a tölcserformájú terek szép elrendezése, melynek legnevesebbje a Deák tér, az Erzsébet tér, barokk-klasszicista épületegyüttes. A cél az volt, hogy ezek sugározta hangulatot őrizzük meg és minden további lépés ezt a hangulatot vigye tovább. Ez a terv eldöntötte azt a sokéves osztársadalmi vitát, hogy mit lehet és mit nem lehet lebontani a városközpontban. Ha némi törés volt is de megindult a belváros renkonstrukciója egyes tömbök rehabilitációjával, más tömbök átépítésével, amely magában foglalja a hagyományokra épülő funkcionális megjelenésüket.

Az új városrészek jól illeszkednek a hagyományos várostest által meghatározott szerkezeti rendszerbe.

A történelmi és új városrészek rehabilitációját segíti a kialakulóban lévő zöldterületi rendszer. Ezek elsősorban a műemlék épületeknél,

Alsótemplom, Kollégium, Deák téri templom, az Inkey kápolna, Erzsébet tér mutatkoznak meg. Ezek védelme hosszú távon kötelessége a városnak. Részletes beépítési tervek készültek a foghíjas területekre, a lebontásra ítélt részek felhasználására. Az Erzsébet tér észak-keleti térfala és Múzeum tér által határolt belső műemlék területeken a kiépülés részben megtörtént.

A város közvetlen környezetében a tájhasználat, a szociális és jóléti, a rekreációs ellátás feltételeinek megteremtésére, színvonalának emelésére irányult.

Széleskörű társadalmi összefogással megvalósult a Csónakázó-tó és környezete kiépítésének első üteme. Az 1980-as évek közepére egy csodálatos szabadidőközpont született. Ez azon nyomban turista látványosság lett, a serdülő városi kajak-kenu sport bázisa, a hajó és repülőmodelljeinek kedvelt versenyterepe (országos és világbajnokság helyszíne). A különböző városi, megyei és országos kulturális és sportrendezvények helyszíne. A folyamatok is megfordultak, nem valósult meg a további ütem, a meglévő létesítmények, tárgyak és eszközök lényegében az enyészet martalékaivá válnak.

1963–1990. között nekem személy szerint, valamint az általam irányított és felügyelt testületeknek és intézményeknek, valamint a végrehajtásban közreműködő más személyeknek tartós szerepünk volt a város életének alakításában. Ezt nagy körültekintéssel és felelősséggel láttuk el. Ezt a nagy szakmaiságot igénylő munkát ismerte el a Magyar Urbanisztikai Társaság 1981-ben a harmonikus városfejlesztésben, különösen a települési karakter megőrzésében elért eredményeinkért Hild János emlékéremmel tüntette ki Nagykanizsát. Külön öröm volt tapasztalni, hogy a város lakossága ünnepi hangulatban, önmaga sokoldalú közreműködésének elismerését látta benne.

1983-ban a Magyar Urbanisztikai Társaság személyemet is Hild János emlékéremmel tüntette ki „több évtizedes kiemelkedő városfejlesztési munkásságomért”.

Munkásságom, tevékenységem arányosan nagyobb része – munkahelyek létrehozására és bővítésére, a lakásellátás javítására, az infra-

struktúra sokoldalú fejlesztésére, a város egészének gyarapítására irányult. Ez viszont kőkemény szakmai munka volt, az akkori körülmények és viszonyok között is.

Nagykanizsa, 2005. február 26.

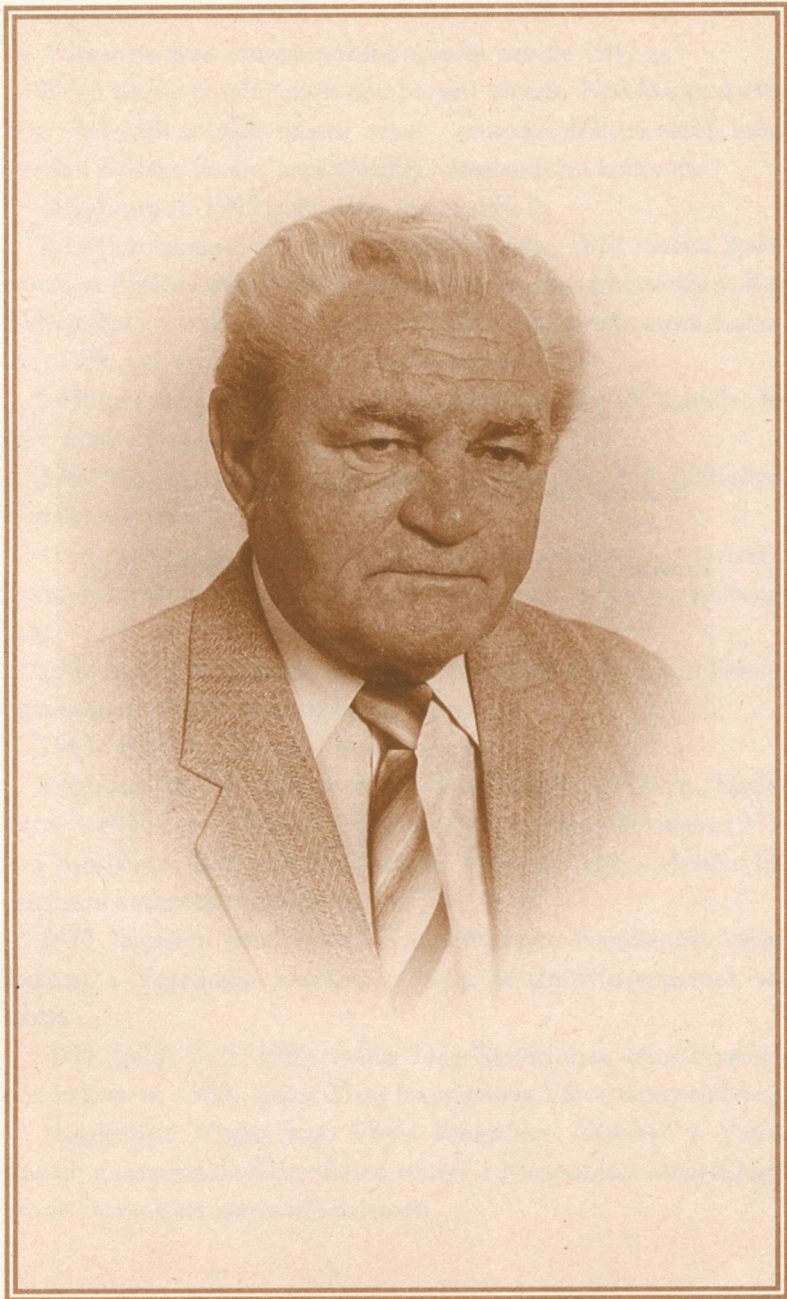
Mózes Pál

Nagykanizsa Város volt tanácselnöke

ZSOLDOS FERENC

TANÁCSELNŐK

NAGYKANIZSA MEGYEI JOGÚ VÁROS DÍSZPOLGÁRA

ZSOLDOS FERENC TANÁCSELNÖK

Született Alsólendván 1932. november 13. napján.

Tanácselnök: 1989. május 25-től – 1990. október 29-ig.

Zsoldos Ferenc tanácselnök Alsólendván született 1932. november 13-án. Édesanyja gyári munkásnőként egyedül nevelte 1942-ig.

Elemi iskolai tanulmányait Zomborban végezte. Nevelőapját 1944-ben – baloldali politikai nézetei miatt – munkaszolgálatra vitték, ezért a család Zsoldos Ferenc nagyszüleihez, Alsólendvára költözött.

Nagykanizsán 1945 májusában telepedtek le.

Középiskolai tanulmányait a városban végezte. 1952 őszétől Budapesten az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Kar földrajz-földtan szakának hallgatója lett. Egyetemi tanulmányai zárásaként 1956 nyarán államvizgázott jeles eredménnyel.

1956 nyaratól a nagykanizsai Irányi Dániel – 1957-től Landler Jenő – Gimnáziumban kezdte tanári pályafutását.

1962 őszétől a Nagykanizsai Járási Tanács VB. Művelődésügyi Osztályának vezetője lett.

1964. szeptember 1-től ismét korábbi munkahelyére tért vissza, igazgatóként dolgozott a Landler Jenő Gimnázium és Szakközépiskolában.

1962 nyarán megnősült, házastársa Nagy Edit a Dr. Mező Ferenc Gimnázium és Szakközépiskola tanára.

1965. március 31-én születnek gyermekeik.

1965-ben az „Oktatásügy Kiváló Dolgozója”, 1974-ben „Kiváló Tanár”, 1976-ban a Munka Érdemrend ezüst fokozatát kapja, 1983-ban Szocialista Kultúráért Emlékérem, 1986-ban Gyermekekért Érdemérem kitüntetés tulajdonosa.

1977 tavaszán tanácstag, 1977. április 28-án Nagykanizsa város Tanácsa a Végrehajtó Bizottság tagjának és elnökhelyettesének választja.

1977. július 1-től 1989. május 24-ig Nagykanizsa város tanácselnök helyettese, 1989. május 25-én Nagykanizsa Város tanácselnöke.

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Közgyűlése 2004-ben a Város Napján megtartott díszközgyűlésen részére a Nagykanizsa Megyei Jogú Város Díszpolgára címet adományozta.

„ Ez a kitüntetés, aminek a családom is végtelenül örölt, talán annak a honorálása is, hogy igyekeztem mindig természetesen és őszintén élni és viselkedni a városban. Ha valakin tudtam, akkor segítettem, ártani senkinek sem ártottam. Soha senkinek nem ígértem olyan kérésre igenlő választ, amiről tudtam, hogy nem lehet megvalósítani, de ezt is igyekeztem tisztességesen, világosan és érthetően elmagyarázni... Nagyon nehéz volt az 1988–89 közötti időszak, mert gyakorlatilag teljesen egyedül maradtam. A helyettesek felmentésüket kérték, mert bizonytalannak érezték a helyzetüket, és három ember helyett egyedül kellett ellátnom a munkát, de soha nem kellett kiabálnom, mindig kértem. Nagyon büszke vagyok rá, hogy a Kanizsa Hetilap, illetve a Városi Televízió létrehozásánál ott lehettem – a mi tévénk a hetedik helyi stúdió volt az országban. Szerettem a köz érdekében tevékenykedni, jó érzés volt, hogy a bajban – pl. a nagy téli hóviharak idején – egy pillanat alatt megvolt az összefogás, jött mindenki, hogy segítsen. A rendszerváltás új szelei új embereket kívántak, s miután én elértem a nyugdíjkorhatárt, következhetett volna a békés öregség. A közélettel azonban továbbra sem akartam szakítani: két cikluson át még dolgoztam önkormányzati képviselőként, bár az egészségi állapotom ekkor már nem volt a legjobb.

... Figyelemmel kísérem a munkát mert érdekel, a közgyűléseket is nézem a Városi Televízióban, néha bosszantanak, néha sok helyzetkomikumot is látok benne.

Nekem is voltak szimpatikusabb és kevésbé szinpatikus munkatársaim, de a munkában egyformán elvártam, hogy mindenki a tehetsége szerint végezze munkáját.” (31)

Zsoldos Ferenc a könyv írásakor Nagykanizsán él, nyugdíjasként.

DR. KERESKAI ISTVÁN

POLGÁRMESTER

DR. KERESKAI ISTVÁN POLGÁRMESTER

Született Balatonszentgyörgyön 1942. július 16. napján.

Polgármester: 1990. október 29-től – 1994. december 11-ig.

Dr. Kereskai István polgármester általános iskolai tanulmányait szülőfalujában, Balatonszentgyörgyön, a gimnáziumot 1956–60 között Keszthelyen végezte.

1960 őszétől az első pár évet a építőiparban töltötte el, a Betonépítő Vállalatnál dolgozott.

A tényleges katonai szolgálata után 1965-ben normás szakképesítést, 1966-ban könyvelői képesítést szerzett.

A tanácsi közigazgatásban 1967 máciusától dolgozott 1981 decemberéig.

1970-ben sikeresen befejezte a felsőfokú államháztartási tanfolyamot és mérlegképes könyvelői végzettséget szerzett.

Munka mellett végezte az egyetemet, 1977 őszétől a Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán folytatta tanulmányait, ahol 1983. március 26-án avatták jogi doktorrá.

1981 végétől 1985 májusáig a nagykanizsai kórházban pénzügyi és számviteli osztályvezető, majd két évig a Városi Tanács Pénzügyi Osztály vezetője, 1987 júliusától pedig a Dunántúli Kőolajipari Gépgyárban helyezkedett el, bérosztály vezetőként.

1990 október 29-től 1994. december 11-ig Nagykanizsa Megyei Jogú Város polgármestere.

1991-ben résztvett az Államigazgatási Főiskola által szervezett szakmai továbbképzésen, majd a következő két évben önkormányzati és állami küldöttként tanulmányozta a holland és német közigazgatást.

1994 decemberi választások után visszakерült korábbi munkahelyére, ahol a szociálpolitikai terület vezetését bízták rá.

1997-ben egy évet jogászként dolgozott a Polgármesteri Hivatalban, 1998. január 1-től az OEP Zala Megyei Egészségbiztosítási Pénztár Nagykanizsai Kirendeltségének vezetőjeként dolgozott.

Az elmúlt években tanított az Egészségügyi Főiskola egészségbiztosítás szakán társadalombiztosítási jogi ismereteket, illetve több tb. tanfolyamon előadóként működött közre.

„... Rendkívül pozitív dolognak tartom, hogy – a Munkácsy úti bölcsőde kivételével – működésem alatt nem kellett egyetlen intézményt

sem bezárni, fenntartásukat meg tudtuk oldani. Ezt fontosabb dolognak tartom minden fejlesztésnél, bár tudom, hogy egy ciklus végén úgy ítéli meg a lakosság az eredményességet, hogy milyen építkezések, fejlesztések történtek. Nagy eredménynek tartom, hogy befejeztük a szennyvíztisztító – rendszer építését, amely megduplázta a kapacitást, így most ez 25000 m³/nap. Akár az ezredfordulóig és utána is elégséges megoldás lesz és paralel bővíthető, mert olyan technológiát telepítettek oda, ami erre alkalmas. Hasonló nagyságrendű a csatornázási program, amely Kiskanizsát és Katonarétet érintette, de ennek folytatódnia kell, mert a Dózsa út – Petőfi út felső részén még nem történt meg. Ezen kívül megemlíteném még, hogy az önkormányzat igénybe vette és jól kihasználta azt a céltámogatási rendszert, amelynek segítségével tornatermek sora épült ... Fontosnak tartom, hogy a döntéshozattal elindult a kórházi rekonstrukció ... amely egy közel 1,4 milliárd forintnyi beruházás lesz. A személtérakóhely – és kezelőrendszer ügyében is megtettük a kezdő lépéseket – még akkor is, ha nagy nehézségeknek nézünk még elébe – elindultunk a megvalósítás útján. Fejlesztési teendőinkben központi szerepet kap a könyvtár, amelynek felépítését akkor látom megvalósíthatónak, ha az egyházi ingatlanként történő kárpótlási összeget megkapjuk, amint a Kincstári Vagyonkezelő Szervezettel illetve az egyházzal megállapodtunk. Tudom, hogy a város üzemeltetése, köztisztasága, parkosítása nem érte el azt a szintet, amit szerettünk volna, vagy amit a lakosság igényelne, de ez legtöbbször a pénzen múlik, bár elismerem, hogy némely esetben a fenntartók, kezelők veresényhelyzetének hiánya is közrejátszott ebben. A más településekről idelátogatók még így is pozitívnak ítélik a város arculatát, rendezettségét. Amikor polgármester lettem, a hivatalban egymásnak adták a kilincset a befektetni szándékozók, rengetegen jelentkeztek Ausztriából, Németországból, Észak-Olaszországból és akkori Jugoszláviából: érdeklődtek az ingatlanbérlet- és vétel iránt, mert sokan szerettek volna ide pénzeszközöket investálni. Amint kitört a polgárháború déli szomszédainknál, ez az érdeklődés teljesen megszűnt. Most kezdenek visszatérni akár a már említett külföldi befektetők de a hazaiak is.

A város fekvése jó lehetőség lenne, hogy itt akár nemzetközi kereskedelmet kiszolgáló, akár a fejlett gépiparhoz kapcsolódó beruházásokkal, munkahely teremtéssel jó üzletek szülessenek.

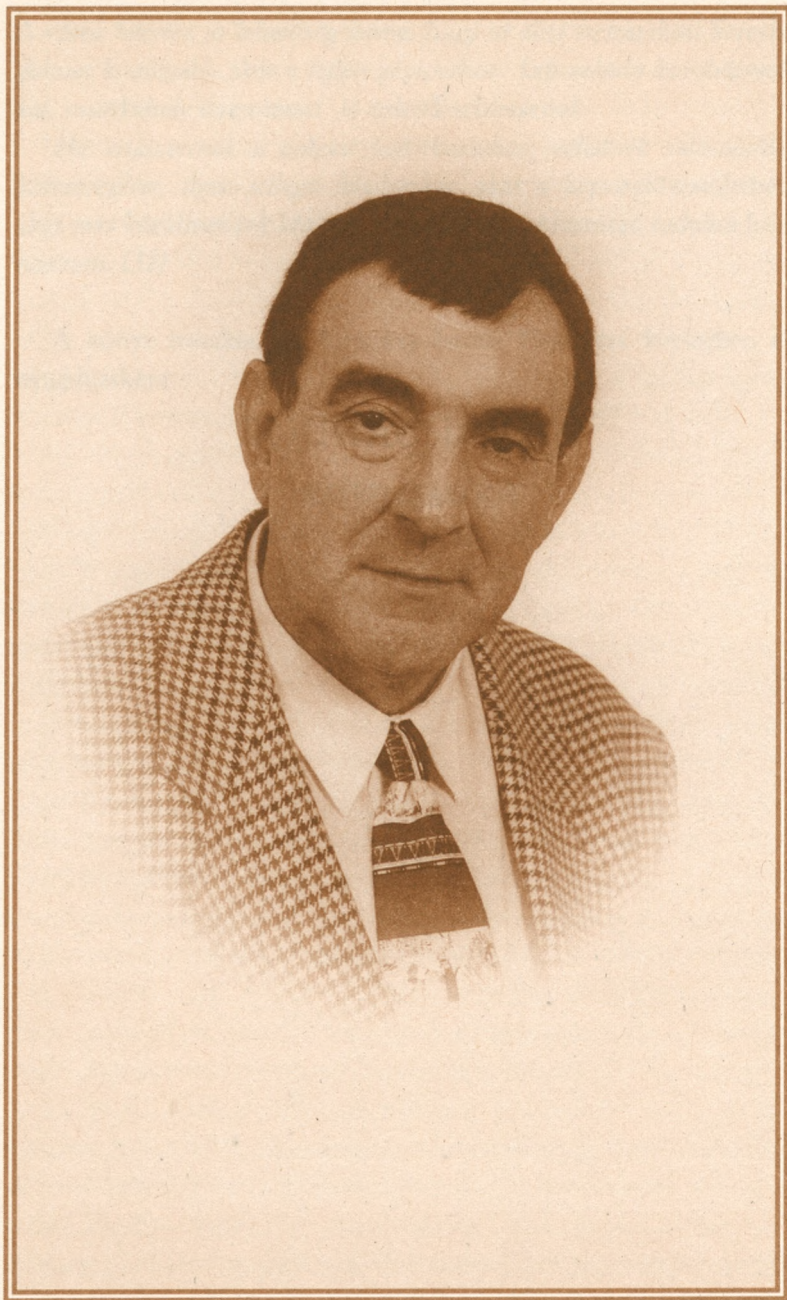
Ha visszatérnék a polgári foglalkozáshoz, vállalnék valószínűleg közszereplést, ilyen jellegű feladatokat, akár a képviselő-testületben, akár más körülmények között a tapasztalataimat biztosan tudnám hasznosítani. (32)

A könyv írásakor dr. Kereskay István Nagyrécsce községben él, nyugdíjasként.

SUHAI SÁNDOR

POLGÁRMESTER

SUHAI SÁNDOR POLGÁRMESTER

Született Nagyváradon 1944. március 27-én.

Polgármester: 1994. december 12-től – 1997. május 31. napjáig.

Szüleim id. Suhai Sándor lelkész, majd pedagógus, Budai Júlianna nevelőnő, mindketten meghaltak.

Gyermekeim Suhai Zsolt középiskolai tanár, tagozatvezető, dr. Suhai Szabolcs ügyvéd, Suhai Katinka tanuló.

Diplomáimat a JATE TTK. biológia-földrajz szakán, ELTE TTK nevelés szociológia szakán, Politikai Főiskola filozófia szakán szereztem.

Orosztonyban keztem tanítani egy évig, majd a Zrínyi Miklós Fiúkollégium nevelőtanára voltam három évig.

A dr. Mező Ferenc Gimnázium igazgató-helyettesi beosztását négy évig töltöttem be. Ezt követően kilenc évig vezettem a Nagykanizsai Városi Tanács Művelődési Osztályát, majd egy évtizedig a Bólyay János Általános Iskolát igazgattam.

1994. december 11-én megtartott helyhatósági-önkormányzati választásokon – a legújabbkori történelmünkben először – közvetlen szavazással Nagykanizsa Megyei Jogú Város polgármesterévé választottak. Ezzel a döntéssel december 12-től polgármesterként folytattam pályafutásom.

Az 1994-es választásokat megelőzően mint köztudott egy alkalommal voltak ún. „szabad választások”. Ekkor azonban a polgármestert még közvetett szavazással a közgyűlés saját soraiból választotta, minősített többséggel. A közvetlen választást törvénymódosítás tette lehetővé.

1990 és 1994 között a várost az ún. rendszerváltó pártok irányították. Az MDF és az SZDSZ adta a testület 90%-át, az MSZP-nek mindössze kettő képviselői hely jutott. Egész életemben baloldali beállítottságú és nem utolsósorban tanult „szakmám” – biológia tanár – hatására erősen materialista gondolkodásmód jellemezte egyébként meglehetősen határozott és kemény személyemet.

A rendszerváltás nem ért váratlanul, hisz annak egyfajta előkészítésében mint a Nagykanizsai Reformkör egyik alapítója tevékenyen részt vettem.

Meglepetésként ért viszont a rózsaszín álmok után a rendszerváltást követő kiábrándító valóság. Hónapok alatt eluralkodott egy vad-kapi-

talista szemlélet „fogd és vidd”, mindazt, ami korábban közösségi, ún. társadalmi tulajdonban volt. Akik ezekben az időkben úgymond jó időben és jó helyen találták magukat, azok pár év alatt milliókat halmoztak fel, létrehozva a modern „úrgazdagok” fogalmát.

Félreértés ne essen, nem az átlagosnál nagyobb kockázatot vállaló és így nagyobb nyereséget realizáló vállalkozói réteggel volt bajom, hanem a pusztán pozícióhoz kötött gazdagodás nyugtalanított.

Városunk első önkormányzati ciklusát főleg ez jellemezte.

Megszűntek a volt tanácsi vállalatok, ügyeskedő emberek kiprivatizálták maguknak az egykori tanácsi vagyont, sőt még olyan cégóriásokat is, mint a korábbi Kanizsai Sörgyár, vagy a méltán országos hírű Kanizsa Bútorgyár.

Ezzel párhuzamosan a Város egyre jobban eladósodott, a működés költségei egyre nagyobb részt emésztettek fel az egyébként normális szinten induló költségvetésből. Sztorik, nevek röpködtek pletyka szárnyán a polgármesteri hivatalban történt visszásságokról és az egyeseknek nyújtott korlátlan lehetőségekről.

Mindezt azért kellett ennyire részletesen ecsetelnem, mivel 1994. december 12-én ilyen állapotban vettem át a Város irányítását és erre visszavezethető motívumok határozták meg terveimet, elképzeléseimet.

Mivel az 1990 és 1994 év közötti időszak vad-kapitalista tobzódásának a helyi SZDSZ vezető ereje és ezáltal fő felelőse volt, így bármennyire 1994 év végére már kialakult országos szinten az akkor még sokak számára furcsa MSZP-SZDSZ koalíció, helyileg ezt elképzelhetetlennek tartottam. Inkább vállaltam a sokkal kockázatosabb, egyszínű MSZP-s irányítást.

Ennek megfelelően Tüttő Istvánt választottam alpolgármesteremnek, aki szintén régi „balos” politikus volt, és vállaltam a szinte napi ütközéseket. Csak később jöttem rá, hogy ez a konok hitvallásom rengeteg feleslegesen elpazarolt energiámba került. Hihetetlen sok kompromisszum megkötésére kényszerültem főleg ha a város életének legfontosabb leginkább minősített többséget igénylő kérdéseiben kellett döntenem.

Elvi alapvetés után azonban térjünk a tényekre kicsit kronológikus sorrendben.

1994. december 11-én a választásokon az alábbi eredmény született:

Polgármester: Suhai Sándor MSZP, képviselők: Bicsák Miklós MSZP; dr. Horváth György MSZP; Papp Ferenc MSZP; Kelemen Z. Pál MSZP; Kovács Tamás MSZP; Ferenczy Zoltán MSZP; Tüttő István MSZP; Őri Sándor MSZP; Böröcz Zoltán MSZP; dr. Fodor Csaba MSZP; Zsoldos Ferenc Városvédők; Kerekes József Munkáspárt; Balog Tibor MDF; dr. Baranyi Enikő MDF; Hajgató Sándor Kiszgazda; Tarnóczky Attila MDF; Palotás Tibor Kiszgazda; Marton István Kiszgazda; Röst János SZDSZ; Magyar József MDF; Czobor Zoltán SZDSZ; Krémer József SZDSZ; Béres Márton SZDSZ; dr. Csáky Iván SZDSZ; Balogh György SZDSZ lettek.

A lőállások hamarosan kialakultak. Marton István és Tarnóczky Attila hozta az MDF és a Kiszgazdák szavazatait és hét képviselői voksot jelentett az általam javasoltakkal szemben, ez lett a klasszikus jobboldal.

Zsoldos Ferenc inkább a baloldalt támogatta és a legtöbb esetben dr. Kerekes József is, bár ők nem tartoztak az MSZP frakcióhoz.

Klasszikus baloldaliak az MSZP-sek tíz képviselő és a polgármester. A mérleg nyelvét tehát az öt SZDSZ-es képviselő jelentette akik szavazatai nélkül nem tudott egyik oldal sem minősített többséget elérni, pl. egy városi költségvetés vagy akár egy intézmény vezetői kinevezés jóváhagyásához szükséges volt.

Első és legfontosabb feladatomnak a Polgármesteri Hivatal tekintélyének helyreállítását, illetve az 1995-ös költségvetés elfogadtatását tekintettem.

Az első feladat végrehajtásához viszonylag szabad kezet kaptam, mivel ekkor még alig alakult ki az új törvény végrehajtási utasítása, hogy ugyanis a jegyző a hivatal dolgozóinak a munkáltatója. Korábban ez polgármesteri hatáskör volt.

Szinte bemutatkozásomkor tudtára adtam a hivatal első számú vezetőiének, az osztályvezető karnak, hogy elvárom, hogy mindenki

mondjon le és bízom abban, hogy eddigi munkája elismeréseként újra felkérem osztályának vezetésére. Természetesen nem mindenkire számítottam az előző négy év tapasztalatai alapján, de evvel mindenki tisztában is volt. Az első két év után lemondott a jegyző és az aljegyző, az aljegyzői poszt betöltését is beszámítva közel a fele maradt meg csak a korábbi osztályvezetői karnak.

Nehezebb feladat volt életem első városi költségvetésének elfogadtatása. Mivel a választások szinte 1994. utolsó napjaira tolódtak ki, egy új költségvetés kidolgozására már nem volt idő, csak módosíthatni tudtam az elődeimtől megörökölt költségvetési tervre. Ekkor tapasztaltam meg először a koalíció hiányát, hisz kemény alku, sokszor talán nem is elvhű kompromisszumokat kellett kötnöm az SZDSZ-frakcióval, pedig ezt mindeképpen szerettem volna elkerülni.

Ez, mármint a költségvetés elfogadtatása volt és minden évben lett a legkomolyabb szakítópróba, néha már a saját frakción belül is valószínű „dolgozott” bennem a pedagógusi múlt és mindent elkövettem az intézményi önállóság megőrzéséért, a város kulturális szerepkörének megerősítéséért és a megyén belüli helyének javításáért. Ugyanakkor tudtam, hogy a munkahely-teremtés és lakásépítési program nélkül nem lesz jövője a városunknak. Ebben az első igazi években a városi költségvetés egyensúlyát kemény intézkedésekkel kellett megóvni. Ez persze érdekeket sértett, új adó bevezetését tette szükségessé és a helyi iparüzési adó növelését is eredményezte.

Ugyanakkor be kellett szabályozni az akkor kulmináló horvát vásárló turizmus adta bevételeket. Ettől kezdve szigorúan ellenőrzött árverésen keltek el a „standok”, a városnak ezzel 40 millió forint bevételt eredményezve.

Sorolhatnám még oldalakon keresztül az önmagában nem nagy jelentőségű, de összességében nagyon sokat jelentő intézkedéseket. Csak a leglényegesebbet emelném ki: pl. bevezettük, szigorúan ellenőriztük a város új parkolási rendjét. Létrehoztuk a VIA Kft-t önkormányzati tulajdonnal és az ő feladatukká tettük a parkolások rendszerének továbbfejlesztését valamint a városi úthálózat karbantartását, a

zöldterületek gondozását, a szemétszállítás szelektív alapon történő továbbvitelét és a rendszer városi mértékű kiterjesztését. A későbbiekben ide csatoltuk a temetőgondozást is.

Célunk az volt, hogy tehermentesítsük a Polgármesteri Hivatalt és hozzáértő emberek főállásban mint városgondnokok intézzék ezeket a város-üzemeltetési feladatokat. A második kiemelt feladat a munkahelyteremtés volt. Ennek alapvetően termelő de nem elhanyagolható mértékben a szolgáltató szféra fejlesztése látott kézenfekvő megoldásnak. Jelentkezett a svájci származú Lüdi úr, aki „Satronic” cégét akarta fejleszteni. Számára tisztas áron területet biztosítottunk és máig prosperál egy nagyon megbízható középüzemként a nevezett cég.

Őt követte az Eybl jánosházai központjának megkeresése, hogy egy varrodát szeretne 300–400 fővel indítani. Számára is sikerült megfelelő elhelyezést biztosítani, de szakképzett munkaerő hiánya miatt ma sem dolgozik teljes kapacitással. Mintegy 300 embernek viszont megbízható munkahelyet teremtettünk.

Máig nagyon bánom, hogy az „Industria Elektrik” marcali üzemeiségének 400–500 fős munkaerőt foglalkoztató igényét a város Gazdasági Osztálya Vagyongazdálkodási Csoportja alapvetően nem támogatta. Itt ugyanis a városnak kellett volna kb. négyzetméterenként 1.500.- ft-ért közművesíteni a területet, amelyért a cég képletesen 500.- ft/m² árat ajánlott. Nagy kár volt a rövidlátó, bevétel orientált szemlélet miatt elveszíteni ezt a német beruházót. A további fejlesztések érdekében felvettem a kapcsolatot az angol követséggel, mivel Nagy Britania 36 új beruházás megvalósítását vállalta a volt szocialista országokban. A követségi titkár-asszony látogatást is tett Nagykanizsán. Ellátogatott a német tulajdonú Trend Kft. korszerű üzemcsarnokába, sőt a Cserháti Sándor Műszaki Szakközépiskolába is. Érdekelte, hogy milyen színvonalon képezzük a jövő munkaerejét.

Mindennel meg volt elégedve és a biztató folytatás reményében távozott.

Hasonlóan előkészített tárgyalásokon vettem részt japán üzletemberekkel valamint a testvérváros finn Saló-ban működő „Ericsson” mobiltelefon gyár vezetőivel.

Sajnos később távozásom miatt ezek a tárgyalások nem folytatód-
tak, így pl. az „Ericsson” Pécsset fejlesztette meglévő üzemeit, nagyka-
nizsai telepítés helyett.

Harmadik nagy területű munkának a város kulturális-szolgáltató-egész-
ségügyi funkcióinak erősítését tartottam. Sikerral pályáztunk a kórház veze-
tésével nagy volumenű, milliárdos nagyságrendű felújítási pénzekre. Ennek
következményeként teljesen megújult az ún. „A” épület, a hotel-szárny ,
melyet az akkori egészségügyi miniszter avatott fel 1996-ban.

Városszolgáltató (regionális) funkciói közé tartozott egy korszerű
személerakó megépítése. Ez viszont a helyi lakosság és az őket bujto-
gató ellenzék ellenállása miatt nem valósult meg az én időmben.

Nagy gondot fordítottunk az időközben megszűnt, honvédségi ala-
kulatok laktanyáinak a megszerzésére.

Erre az akkori szocialista, majd fideszes kormányzat ellenállása mi-
att nem kerülhetett sor.

Ügyes taktikázással viszont elértük, hogy a Piarista Iskola épületei-
nek átadása fejében a legfrekvenciáltabb Thúry György Laktanya Kapos-
vári út felé vezető első épületegyüttesét ellenszolgáltatás nélkül megkap-
juk. Így került birtokunkba az egykori parancsnoki épület, az étkezde,
az oktatási blokk, a csapatkórház és a csapatművelődési központ. Hasz-
nosításuk sajnos már az utódaim feladata lett, illetve lett volna.

A városképet meghatározó építkezésekre igen nagy gondot fordítot-
tam. Elsőnek elkészült egy teljesen új vasúti híd a temető bejáratánál.

Második lépésként belterületbe vontuk a Szabadhegyet, ahol azóta
a város legszebb lakónegyede épült ki.

Ezt követően hozzákezdtünk az Erzsébet tér rendbetételéhez, időhi-
ány miatt csak a Rozgonyi u. 1. sz. ház és az ún. „Kiskastély” felújítá-
sára kerülhetett sor.

Az OTP országos vezetésével kidolgozott lakás és üzletépítési prog-
ram keretében épült meg a HSMK északkeleti részben lévő üzlet és la-
kóház. A Király utca és Zrínyi Miklós utca sarkán lévő üzlet és lakó-
háztömb. Teljesen új városrész épült a Hunyadi utca végén, majd a
Dózsa Gy. u. végén az ún., téglagyári gödörben.

Ezek a kezdeményezések még hosszú ideig lehetőséget nyújtottak a fejlesztésre utódaim számára.

A szolgáltató szektor főleg a kereskedelem terén fejlődött. Megjelent a Billa-áruházlánc, maga után vont az autóbusz pályaudvar teljes rekonstrukcióját, majd SPAR és a PENNY Market kapott lehetőséget a városban való megtelepedésre.

Ezek a kereskedelmi egységek a szolgáltatáson túl 400–500 embernek nyújtottak elhelyezkedési lehetőséget.

Közben nagy erővel épült városunk első Nyugdíjas Háza, amely méltatlan viták kereszttüzébe került. Ezt követte a Vásárcsarnok vállalkozási alapon történő építésének megkezdése. Kár, hogy sok ellenérdekű erő gáncsoskodása miatt csak a tervezés és az alapozás fázisáig jutottunk. A befejezés nem éppen sikeresen utódaim feladatává vált.

Kulturális és sportéletünk szépen fejlődött. Szinte minden komoly rendezvényt magam nyitottam meg. A focirajongók legnagyobb öröme Profi Ligás csapatunk volt. Kár, hogy a folytatás kicsinyes érdekek miatt utódaim regnálása alatt szinte csúfondárossá vált.

Végezetül szeretném elmondani, hogy tele voltam tervekkel, ambícióval. Terveztem a vasút rendbetételét, hajtottuk az M 7-es autópálya megépítését, Ipari Park létrehozását, újabb munkahely-teremtő beruházások letelepítését de a Sors közbeszölt.

1997. május 31 napján lemondásom miatt megszűnt a polgármesteri munkaviszonyom. Munkámat nem folytathattam, hiába állt mellettem a város döntő többsége, mert az ellenzék nemtelen támadása mellé felsorakoztak a szocialisták is.

A szocialisták ugyanis már nagyon nehezményezték az általam kialakított erős polgármesteri hatalomgyakorlást. Féltették befolyásukat és anyagi érdekeltségeiket.

Bebizonyosodott tehát, hogy ebben a városban még szép lehet valaki, de okos, főleg a szocialista kisstíliú várospolitikusoknál és bosszúszomjas ellenzéki városatyáknál okosabb, kreatívabb nem.

Megesküdtek vesztemre, tehát vesznem kellett.

Sajnos ezt a váltást a város azóta sem heverte ki.

Lassan lefelé csúszó, egyre nehezebb jövő elé néz a jelenlegi város vezetése.

Dacára mindenennek kívánok nekik sok sikert, sok szép eredményt, okos és kreatív ötleteket, városi fellendülést.

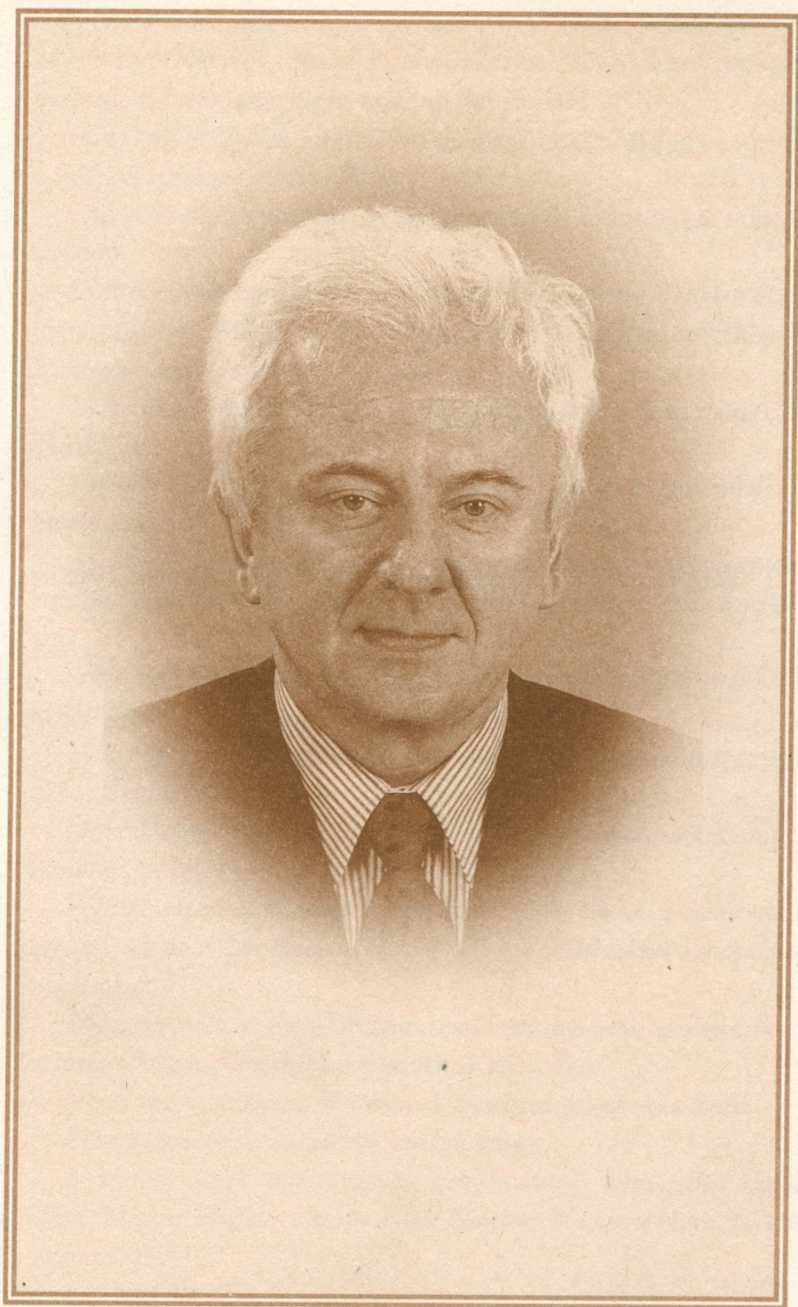
Nagykanizsa, 2005. március 10.

Suhai Sándor

Nagykanizsa város volt polgármestere

TÜTTŐ ISTVÁN

POLGÁRMESTER

TÜTTŐ ISTVÁN POLGÁRMESTER

Született Fonyódon, 1944. január 31.

Polgármester: 1997. szeptember 6-tól – 2002. október 20-ig.

Apja Tüttö János magyar nóta szövegíró, anyja Békési Julianna. Nős, 1971. Dr. Németh Eleonóra, fogszakorvos. Gyermeke: Szabolcs, nyelvtanár, biztonságpolitika szakértő, közgazdász.

POLGÁRMESTER 1997–1998-ig, majd 1998–2002-ig.

Alpolgármester 1995–1997-ig.

Okleveles vegyész-mérnök, gazdasági mérnök, biztosítási és ingatlan szakértő.

1968-tól Nagykanizsán él és dolgozik. A Vasipari Vállalatnál, az Építőgépgyártó Vállalatnál és a Nagykanizsai Üvegyárban töltött be középvezetői beosztásokat.

1978–87-ig az MSZMP Városi Bizottságán dolgozik gazdaság-politikusként.

1987-től az ÉPGÉP Nagykanizsai Gyárának, majd jogutódjának, az Emelőgépgyártó Vállalat igazgatója.

Az MSZP jelöltjeként egyéni körzetből választották önkormányzati képviselőnek. 1994-ben a képviselő testület alpolgármesternek választotta.

Suhai Sándor polgármester lemondása után időközi választáson az MSZP jelöltjeként választották polgármesternek.

1998-ban az MSZP–SZDSZ közös jelöltjeként ismét polgármesternek választották.

Működésének idejében megkezdődött a tudatos városmarketing, a városarculat egységesítése és szervezeti kialakítása.

Polgármesteri Kabinetet hozott létre, mely ellátta a nemzetközi kapcsolatok ápolását, illetve a sajtó és PR szakterületekkel kapcsolatos feladatokat.

Elkészítette a városban található, ipari célú fejlesztésre illetve beruházásra alkalmas, kizárható ingatlanok kataszterét.

Nívós városmarketing kiadványok és szóróanyagok készültek.

EU-s pályázatokat készítettek eredménnyel.

A Város Napja rendezvényeit hagyománnyá tették. Sor került Olasz–Magyar Napok, Európa Nap, Osztrák–Magyar Napok sikeres megtartására.

Létrehozták a Dráva-Mura Eurorégiót, majd a Dráva-Mura Euro-régió Térségfejlesztő KhT-t.

A Közgazdasági Társasággal közösen elkészült a város SWOT-Analízisen alapuló középtávú programja.

Az Eötvös tér 16. szám alatt épületet visszavásárolta az önkormányzat és kialakította az ügyfélfogadás korszerű körülményeit, mely jelentős eszközfejlesztéssel is járt. (Pl: számítógépek, nyomtatók, okmány-nyomtató- és ügyfélhívó rendszer. Hatáskörbővülés következtében kialakításra került az **OKMÁNYIRODA**.

Az építéshatóság Nagykanizsa területén az általános engedélyezési, valamint más egyéb építmények esetén szakhatósági eljárások mellé kiemelt építéshatósági feladatként 46 környező település területét érintő elsőfokú építésügyi hatósági jogkört vett át és oldott meg eredményesen.

A Közterület Felügyelet jelentős feladatbővítéssel működött. Eredményesen dolgoztak az illegális hulladék lerakók felszámolásában, a szabálytalan parkolások megszüntetésében és a közterület-használat betartásában. Mozgalom indult a parlagfű mentesítés érdekében. A rendőrséggel megállapodást kötöttek közös ellenőrzések végzésére.

Nagykanizsa újonnan létrehozott Gyámhivatalát önálló hivatalként működtette az önkormányzat. 45 településen és Nagykanizsa városban látja el feladatait. Jelentős eredményeket értek el a rászorult kiskorúak megsegítésében, családba fogadásuk elősegítésével.

A VÁROS GAZDÁLKODÁSA:

A polgármester mandátumának időszakában a kormányzatok egyre szűkülő normatív támogatást biztosítottak az önkormányzatoknak a feladatok ellátására.

Ennek ellenére az önkormányzat nem bővítette a helyi adók körét és a rendeletmódosítások is egy átlátható, kiszámítható, vállalkozásbarát helyi adórendeletek kialakítását célozták. Akkori összehasonlító adatok alapján mind a bevezetett adók tekintetében, mind az adómér-

tékekben Nagykanizsa kedvező feltételeket biztosított a vállalkozások számára.

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Közgyűlése kincstári típusú gazdálkodási rendszer bevezetése érdekében létrehozta a Városi Kincstár intézményét, mely 2001. január 1-től 39 intézményre kiterjedően (a Városi Kórház kivételével) végezte feladatát. Megtörtént az átszervezés, a munkakörök racionalizálása.

A költségvetés tervezésében 2001-ben elkezdődött a normatív alapon történő dologi kiadás tervezése, és a működési, működtetési költségek összehasonlító elemzése.

OKTATÁS, KULTÚRA, SPORT

Az 1997–2002. években a gyermeklétszámban bekövetkezett változások az óvodákat és iskolákat is negatívan érintették.

Megtörtént az óvodai hálózat teljes áttekintése és átszervezése. Megszűnt a Kisfaludy tagóvoda, az Űrhajós úti Óvoda beköltözött a felújított Corvin Óvodába. A csökkenő gyermeklétszámot nem óvodák, hanem óvodai csoportok megszüntetésével követte az önkormányzat. A felszabadult csoportszobákat tornaszobává alakították.

A Nagyrác utcai Általános Iskola felső tagozata megszűnt és a Templom téri intézményben nyert elhelyezést.

A Kistrác utcai Óvoda beköltözött a Nagyrác utcai Általános Iskola épületében kialakított új óvodába. Az egészségtelen és kis udvarral rendelkező Pipitér Óvoda a Templom téri iskola épületének egyik felújított szárnyában kapott elhelyezést és 2002-ben az iskola is felújításra került.

A Petőfi-Vécsey Általános Iskola egysoros iskolaként a Vécsey úti épületben lett elhelyezve.

Kedvező változásokat eredményezett a Palini Általános iskola teljes felújítása és bővítése, a Körösi Általános Iskola, a Templom téri Általános Iskola és a Vécsey Zsigmond Általános Iskola rekonstrukciója.

2000-ben megtörtént a középiskolai intézményhálózat felülvizsgálata. Átszervezésre került sor, mely három intézményt érintett. A Cserhádi Sándor SZKI négyről ötsoros képzésre tért át, a Zsigmondy Vilmos Műszaki SZKI pedig összevonásra került a Széchenyi István Szakmunkásképző és Szakközépiskolával.

2000-ben a közgyűlés elfogadta a hat évre szóló fejlesztési tervet. 1998-ban, illetve 1999-ben került bevezetésre az óvodák és az iskolák helyi pedagógiai programja. A szakképzés teljes átszervezésre került.

1998-ban az Országos Képzési Jegyzék alapján kezdődött meg a szakképzés.

„Az ifjúsági szakképzés korszerűsítése” Világbanki programhoz 3 középiskolánk szerzett jogot a részvételre:

Dr. Mező Ferenc Gimnázium:

– európai üzleti asszisztens

Cserhádi Sándor Műszaki Szakközépiskola:

– mechatronikai technikus,

– anyagvizsgáló és minőségbiztosító technikus

Zsigmondy-Széchenyi Szakközépiskola:

– térinformatikus

Komoly eredmény, hogy intézményeink az akkreditált felsőfokú szakképzést is elkezdték:

Thúry György Kereskedelmi Szakközépiskola:

– kereskedelmi szakmenedzser,

Cserhádi Sándor Műszaki Szakközépiskola:

– gépipari mérnökasszisztens,

– vegyészmérnök asszisztens,

– műszaki informatikai mérnök asszisztens,

Dr. Mező Ferenc Gimnázium:

– számviteli szakügyintéző.

Az alap- és középfokú oktatási intézményekben 1999 óta gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök, 2000 óta szabadidő szervezők segítik a pedagógusok munkáját és a tanórán kívüli tevékenységek szervezését.

Kiemelkedő fontosságú volt „Nagykanizsa Felsőoktatásáért Ala-

pítvány” létrehozása. Az önkormányzat jelentős anyagi támogatásával, épületek biztosításával, annak felújításával megteremtették a térség számára meghatározó felsőoktatás bázisát. Ebben kitűnő partnerre – **VESZPRÉMI EGYETEM** – talált a város. A kihelyezett képzési hely kedvelt lett a továbbtanulni vágyók körében.

A **FŐISKOLA** indulásakor Idegenforgalmi- és szállodaszakos közgazdász képzést, folytatásként 2002-től műszaki informatikus képzést biztosított magas színvonalon.

2000-ben 42 fő, 2002-ben 130 fő volt a hallgatók létszáma.

Nagykanizsa önkormányzata a nagykanizsai állandó lakos felsőoktatásban tanuló fiatalokat támogatta.

Pécsett tanuló, de kollégiumi ellátásban nem részesülő fiatalok rászorultság alapján 9 helyre pályázhattak.

Tanulmányi ösztöndíjra pályázhattak fiatalok 4,00 tanulmányi eredmény felett.

BURSA HUNGARICA felsőoktatási önkormányzati ösztöndíj pályázat mintegy 100 főnek.

„Hazavárunk” ösztöndíj pályázat, mely több száz diákot érintett.

A Hevesi Sándor Művelődési Központ szakmai megújulás jegyében jelentős rendezvényeket szervezett és teremtett hagyományt azokból.

Szülőföldünk Magyarország (1998-tól)

Kanizsai Nyári Színház (2001-től)

Bázárudvari toronyzene (2001-től)

Tavaszi Művészeti Fesztivál (1999-től)

Nemzetközi Jazz Fesztivál a világ legjelentősebb szólistáival

Képzőművészetek Háza (Z. Soós István és Sass Brunner Erzsébet és Brunner Erzsébet hagyatéka, állandó kiállítás)

Nyáresti térzene

A közgyűlés 1999-ben megalkotta a város sportkoncepcióját (2000–2004). Kiemelten kezelték az iskolai és szabadidős sport támogatását.

A verseny- és minőség sportban 2000–2002 között mozgott az igazolt sportolók száma.

Labdarúgó csapatunk a harmadik alkalommal való felkészülés után sem tudta állandósítani magát a profik között.

Baseball, kerékpár, sakk, vívás, akrobatika, lábtoll labda, könnyűrepülő csapataink, sportolóink kiemelkedő eredményeket értek el nemzetközi versenyeken is. Munkájukat az önkormányzat is támogatta.

A város sportjának nemzetközi szintűen való megjelenése kapcsán ki kell emelni a **Női Kardvívó Világkupa** évente történő megrendezését, valamint az **ANTS Baseball Club** Európa Kupában való szereplését.

Az országos „Diákolimpián” városunk diákjai minden évben értek el bajnoki címet vagy dobogós helyezést.

Hagyománnyá vált a **MILITARY** lovasverseny a Csónakázó-tónál kialakított nemzetközi színvonalú akadály-pályán.

Sportlétesítmények terén a városnak hiányzott egy nagy befogadó képességű sportcsarnok vagy stadion. E téren nem sikerült előre lépni.

A Mindenki Sportpályáján 2001-ben felújítási munkálatokat végeztetett a város. Az önkormányzat által a sportra fordított összeg az értékelt időszakban meghaladta a 600 millió forintot. Az Ifjúsági és Sportminisztérium 3,3 millió forinttal támogatta városunkat 1998–2002 között.

Az önkormányzat a **milleniumi** (ezredfordulós) rendezvényeket jelentősen támogatta és színes programokkal emlékeztetett azokat.

Nagykanizsa hat külföldi településsel tartott **testvérvárosi kapcsolatokat**.

Akko – Izrael

Gleisdorf – Ausztria

Kazanlak – Bulgária

Kovászna – Románia

Puchheim – Németország

Salo – Finnország

A rendszeres együttműködés kulturális és oktatási téren gyümölcsöző volt.

A testvérvárosok mellett Nagykanizsa baráti kapcsolatot létesített:

Hirson – Franciaország

Königsee – Németország

Togliatti – Oroszország

2000 szeptemberében **EURÓPA NAP** és 2000 novemberében **OLASZ NAPOK** megrendezésére került sor. Ezeken az eseményeken részt vettek a diplomáciai képviseltek tagjai és testvérvárosok képviselői is.

1999-ben sor került a **HORVÁT KÖZTÁRSASÁG** tiszteletbeli konzulátusának megnyitására.

A Dráva-Mura Eurorégió alapítását 2000 szeptemberében 3 ország 9 polgármestere írta alá Nagykanizsán.

Az Eurorégiót működtető KhT 2000-ben került bejegyzésre.

Az **EURÓPAI KÖZÉPVÁROSOK EGYÜTTMŰKÖDÉSI HÁLÓZATA** 2002. évi tavaszi ülését Nagykanizsán tartotta.

Az Osztrák-Magyar **CORVINUS** Körrel, Loire-vidék Régióval, **ALPÖK-ADRIA** Munkaközösséggel tartottunk rendszeres kapcsolatot.

EGÉSZSÉGÜGYI ÉS SZOCIÁLIS TERÜLET

Az 1998–2002. évi ciklusban indult el az ágazat átvilágítása, kezdetét vette a racionalizálási program, melynek eredményeként csökkent a közalkalmazotti létszám és az ágazat 15 éves lemaradása pótlódott az új intézményi elhelyezésekkel, a szolgáltatási színvonal növekedésével:

Központi szociális konyha kiépítése,

71 férőhelyes **IDŐSEK OTTHONA** és **GONDOZÓHÁZ** kialakítása a volt Thúry laktanya csapattrendelőjében

Szakosított Szociális Intézmény ideiglenes elhelyezése

Családsegítő Központ elhelyezése, fejlesztése.

Az ügyfelek elégedettségét növelte az új ügymenet szerinti feladatelátás bevezetése, a mindennapos ügyfélszolgálat beindítása.

A ciklus kiemelt eredménye a közhasznú munkavégzésre benyújtott sikeres pályázat, mely 100 fő tartós munkanélküli 6 hónapos foglalkoztatását biztosította az önkormányzat, illetve 2000-től folyamatosan biztosított a közcélú foglalkoztatás.

Külön intézményként a közgyűlés létrehozta az **Alapellátási Intézményt**, mely ellátta a háziorvosi szolgálta, ügyelet, fogászat, ifjúsági orvos feladatok és a védőnői szolgálat irányítását és ellenőrzését.

A **Széchenyi Terv lakásprogramjának** keretében 6 sikeres pályázatot nyújtott be az önkormányzat, melynek eredményeként 153 db szociális bérlakással gazdagodott a város.

A **Vöröskereszttel** kötött ellátási szerződés alapján rendeződött a hajléktalan személyek és családok ügye. A volt Thúry laktanyában beruházásra is sor került a feltételek lényeges javítása érdekében.

A városi kórház

A kórház rekonstrukció két ütemének kivitelezése és befejeződése az 1994–1998 ciklusra tevődik. 1998-tól ismét teljes kapacitással fogadta a járó- és fekvőbetegeket. A működő ágyak száma 1998–2001 között 560-ról 597-re emelkedett. Az önkormányzat átvilágította a kórházat. Annak és a vezetés pozitív hozzáállásának eredményeként 1998. év végére megszűnt a kórház adóssága. Sikeres szakmai fejlesztésekre került sor. Állami támogatással megépült az „A” épület, mely tovább javította az ellátás és az egészségügyi dolgozók munkafeltételeit.

1997–2002. között a kórházi beruházások értéke elérte az 500 millió forintot, az állami támogatás mértéke azt is meghaladta.

A technikai fejlesztések között jelentősége miatt ki kell emelni a **computer-tomográf és mammográf készülékek** 1999-ben történő beszerzését és üzembe állítását.

A szociális intézmények közül jelentős az önkormányzat által fenntartott **SZOCIÁLIS FOGLALKOZTATÓ**, mely ellátta a szociálisan rászorulóknak számára a munkahely és munka biztosítását. Varró, nyomdai, csomagoló és szerelési munkákat végeztek.

VÁROSÜZEMELTETÉS

1999-ben készült el **Nagykanizsa Városüzemeltetési Konceptiója**.

Az önkormányzat létrehozta a **VIA KANIZSA KhT-t. Szakfeladatai:**

1. Az út-híd fenntartás (138 km úthálózat, 272 km járdahálózat és 19 hid)

Főbb beruházások a ciklusban:

- 5 új kijelölt gyalogátkelőhely terveztetése,
- 3 gyalogátkelőhely kialakítása
- Corvin úti garázs feltárási út építése
- Varasdi út felújítása
- Plus Áruház mellett utépítés

2. Közvilágítás:

- 2002-ben befejeződött a közvilágítási hálózat rekonstrukciója Nagykanizsán.

3. Parkoló üzemeltetés:

- 1998-tól 16 db parkoló automatával, 1999-től 21 automata telepítésével 650 férőhelyen üzemeltettünk fizető parkolót. Azok jelentős forgalomszabályozási funkciót is betöltöttek.

4. Temető-fenntartás:

- 9 önkormányzati temető gondozása, üzemeltetése
- Javultak a működési feltételek:
- hangosító berendezés cseréjével
 - hűtőkamra és ravatalozó épületek felújításával,
 - miklósfai ravatalozó és sánci ravatalozó építésével.
 - 2002-ben a központi temető vízvezeték hálózatának teljes rekonstrukciója, esztétikus kutak építésére került sor.

5. Közhasznú-közcélú foglalkoztatás

- E szakfeladatnál a Városüzemeltetési Koncepcióban megfogalmazott célok mindegyike teljesült.

6. Piacok, vásárok:

- Élelmiszer piac mellett sikeresen működött az iparcikk piac, az országos állat- és kirakodóvásár. Megújult formában kerültek lebonyolít-

tásra az ünnepi vásárok a Deák téren. Vasárnaponként a Csarnok Üzletház megnyitása óta sikeresen működött a bolhapiac.

7. Köztisztaság:

– A városi út- és járdahálózatán közel 420.000 m²-en végezték el a munkát.

– Az 1998–2002. ciklusban az utcai hulladékgyűjtő edények számát 100-ról 270-re növelték.

8. Vízkárelhárítás:

– 17,5 km hosszú árok és csatornahálózat, valamint 5 km hosszú csapadék csatorna és zártvezeték rendszer karbantartását végezték.

– Jelentős eredmény, hogy a Lazsnaq csatorna bal parti védőtöltése magasításra, a Cseszkó árok, Ségerckerti árok, Ráckerti árokrendszer és az Ördög-árok és mellékágai rendezése, tisztítása és iszaptalanítása megtörtént.

– 2001-ben három vízfolyás: Péterfai, Jadai, Bajcsai árok tisztítására került sor, így több hektárnyi kiskert és mezőgazdasági terület mentesült a belvízveszélytől.

9. Környezetvédelmi Információs Iroda:

– 2001. januárjától működik újra.

– 2002. április hónapban 50 szelektív hulladékgyűjtő pont került kialakításra a SAUBERMACHER KFT-vel együttműködve. A város lakossága kedvezően fogadta és gyorsan használatba vette azokat.

10. Zöldterület-fenntartás:

– A városban 101 hektár területen a Csónakázó-tónál közel 40 hektáron, valamint Palin, Miklósfá, Bagola, Bajcsa és Fakos városrészekben 16.000 lombos és 11.000 örökzöld fa ápolása, játszóterek fenntartása, szökőkutak és ivókutak üzemeltetése rendszerben folyamatosan megtörtént.

– Bővítésre került a karácsonyi díszkivilágítás, a játszótereken teljes

homokcserét hajtottak végre: Felújítási munkálatokra is sor került. Fák telepítésére került sor Kiskanizsán, a Templom téren, a temető előtt, a Kórház utcában, a vásárcsarnok körül és az Erdész utcában.

– Nagykanizsa és környéke vízellátását jó színvonalon biztosító vízművet a tulajdonosok 2002-ben átalakították Dél-zalai Víz- és Csatornamű Részvénytársasággá.

FEJLESZTÉSEK, BERUHÁZÁSOK

2001-ben Városfejlesztési Osztályt hozott létre az önkormányzat.

a) Településfejlesztési és rendezési tevékenység:

– 1998. szeptemberétől 2002. végéig 18 önálló rendezési tervet, helyi szabályozást, valamint 39 rendelet módosítását készítették el.

– Nagykanizsáról számos szakmai lapban jelentettek meg cikket, bemutatót (Magyar Építőipar, ÖNKORKÉP, Magyar Műemlékvédelem, stb.)

– 2000-ben városunkban került megrendezésre az V. Országos Főépítész Konferencia, melyen szakmai szerepet vállaltak a német, a finn, a horvát partnerek is.

– A digitális közmű nyilvántartás létrehozására az önkormányzat kezdeményezést tett 2001-ben.

b) Beruházási tevékenység:

– 1997-ben befejeződött a Vásárcsarnok építése, egyben a régi piacon megszűnt az őstermelők, zöldség-gyümölcs kereskedők tevékenysége.

1998-2002:

– Balatonszentgyörgy és Nagykanizsa között megépült a vasút villamosítását eredményező rendszer

– a villamos vasúti vontatáshoz szükséges betápláló transzformátor létesítmény is megvalósult, mely a város energiaellátásának biztonságát is nagyban növelte.

– A Zala Volán Rt. megépítette a központi pályaudvarát a vásárcsarnok szomszédságában.

Egymást követve telepedtek le Nagykanizsán a nagy áruház-láncok: SPAR, PLAZA, TESCO, BILLA, PLUS, PENNY MARKET, INTERFRUCHT, a Mc. Donald's területet vásárolt.

Az önkormányzat közel 700 millió forintot költött intézményei felújítására és beruházásokra. Ezt meghaladták az állami támogatással megvalósult beruházások.

- Kórház „A” épület építés
- Batthyány utcai gyalogos híd elbontása
- Palin Általános Iskola rekonstrukció, újjáépítése, bővítése
- Palin városrész csatornázása
- Miklósfá városrész csatornázása
- Észak-keleti városrész iparterület közművesítése II. ütem
- Hevesi u. – Teleki u. csomópontban körforgalom építése
- Király u. – Zrínyi u. csomópontban körforgalom építése
- Észak-keleti városrész iparterület előközművesítése II. ütem
- Eötvös tér 16. sz. alatti irodaépület rekonstrukciója (ügyfélfogadás korszerűsítése)
- Magyar u. – Kinizsi u. közötti szakaszon kerékpárút építése
- Aradi Vértanúk emlékmű építése, parkosítás
- Nagykanizsa-Palin, Inkey u., Lazsna u. építés
- Dózsa Gy. u., Hevesi u., Balatoni u. kerékpárút építése
- Intézményi átköltöztetések
- Kórházi gép-műszer (CT, mammográf) beszerzés
- Városi Könyvtár építés.
- Corvin u. gondozóház átalakítása óvodai célra
- Központi óvodai konyha kialakítása, kapacitás növelése
- Gyámhivatal kialakítása
- Bajcsai híd építése
- Széchenyi Terv keretében támogatott bérlakás-program 1. ütem
- Thúry SZKI bővítése, felújítása
- Irtás u. és Postakerti u. építése
- Szentgyörgyvári-hegy vízellátása
- Bagola zártkert vízellátása

- Vécsey Zsigmond Általános Iskola életveszélyessé vált iskolai tantermeinek kiváltása, rekonstrukció
- Kisfaludy u. 19. sz. alatti 70 férőhelyes integrált bölcsőde kialakítása
- Fogászati gép-műszer beszerzés
- Hulladékgyűjtő szigetek kialakítása beruházás
- Cserháti SZKI tanműhely rendszerének felújítása
- Széchenyi SZKI bővítése
- Úrhajós úti óvodában központi konyha és a fogyatékkal élők otthona
- Nagy Magyarország emlékmű
- Tűzoltóság részére magasból mentő gépjármű beszerzése
- Varasdi utca aszfaltozása
- Kórház kerítés felújítása eredeti formában
- Erzsébet tér részleges felújítása, szökőkút rekonstrukció
- Vasemberház emeleti részének megszerzése
- Uszoda rekonstrukció, szabadstrand medence teljes felújítása
- Közvilágítás rekonstrukció
- Korpavár gázellátása

Folyamatban lévő beruházások:

- Szabadhegy városrész közművesítése, utépítés
- Széchenyi Terv keretében támogatott bérlet program 2. ütem
- Nagykanizsa-Bagola regionális hulladéklerakó építése

Előkészítés alatt lévő beruházások 1998–2002 október

- Nagytérségi hulladékkezelő és hulladéklerakó rendszer megvalósítása Nyugat-Balaton és Zala folyó medencében
- Csengery u. gyalog- és kerékpárút
- Batthyány u. gyalogos hid építése
- Szennyvízcsatorna hálózat építés Korpavár városrészben
- Szennyvízcsatorna-hálózat építés Bajcsa városrészben
- Szennyvízcsatorna-hálózat építés Kisfakos és Bagola városrészben
- Palin új városrész közmű- és utépítés
- Víz- és tűzvíz hálózat rekonstrukció, fejlesztés
- Dél-keleti elkerülő út
- Belső körgyűrű hiányzó szakaszainak kiépítése.

GAZDASÁG FEJLESZTÉS

1997–2002 között a GE Lighting Fényforrás Gyárában több száz millió dolláros fejlesztésen valósult meg. Európa legnagyobb fényforrás-gyárává vált.

Az Európai Logisztikai Központ kialakítására is Nagykanizsán került sor.

Városunkat választotta

– az olasz RACO cég,

– a francia VETACID cég,

– az amerikai Honeywell cég

Jelentős kapacitásokat hozott létre és termelés felfutást ért el:

– a Kanizsa Trend KFT.,

– CWG Hungária Víztechnikai KFT.

– Hidrofílt KFT.

A városban több mint 3600 vállalkozás működött.

Óriási lehetőség kínálkozott az Olasz REDILCO cég ajánlatával, melynek feltétele volt 100 hektár földterület biztosítása beruházáshoz.

Az önkormányzat 45 hektár fölterületet megvásárolt, melynek egy részét közművesítette. Arra több mint 600 Millió Ft-ot fordított. Ezzel megteremtette és elnyerte 1999-ben az **IPARI PARK** cím viselésének jogát.

A hiányzó 55 hektárhoz, az üresen álló katona laktanyákhoz nem jutott hozzá, mivel a kormány nem támogatta, így az üzlet megghiúsult.

Nagykanizsát földrajzi fekvése alkalmassá teszi logisztikai feladatok ellátására. Ennek nagyon fontos feltétele az M7-es autópálya megépítése.

A város országgyűlési képviselőinek köszönhető, hogy intenzív lobbizásuk eredményeként az autópálya építése az M7-es esetében a határtól is elkezdődött.

A Cigány Kisebbségi Önkormányzatnak a Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata a **kulturális autonómián** túl is biztosított jogosítványokat és megnövelt mértékű forrásokat az önálló tevékenység kiterjesztése érdekében. A CKÖ megválasztott testülete a városi önkor-

mányszattal közösen országos és azon túl mutató *mintaértékű* eredményeket ért el a kisebbségi jogok gyakorlásában valamint a felzárkóztatási programok széleskörű alkalmazásában.

Horvát Kisebbségi Önkormányzat is létrejött városunkban bizonyítva a kisebbségek életképességét és fontos szerepét a többségi társadalomban.

Kiskanizsán jól működő **Településrészi Önkormányzat** is létrejött az érdekek markánsabb megjelenítése érdekében.

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzat **hitelállománya** 2002. szeptember 30-án 510 millió forint volt.

Tüttő István polgármester kompromisszum készségének és közvetlen módorának köszönhetően az 1998–2002-ig tartó ciklusban az ellenzéki többséggel működő önkormányzat a kitűzött célokat nagyrészt teljesítette, kötelező feladatait ellátta. Működtette intézményeit, a szociális rendszereket és biztosította a hatósági feladatok ellátását.

Nagykanizsa számos területen fejlődött, építményekkel gazdagodott, működése korszerűsödött. Tovább erősödött kereskedelmi, polgári jellege.

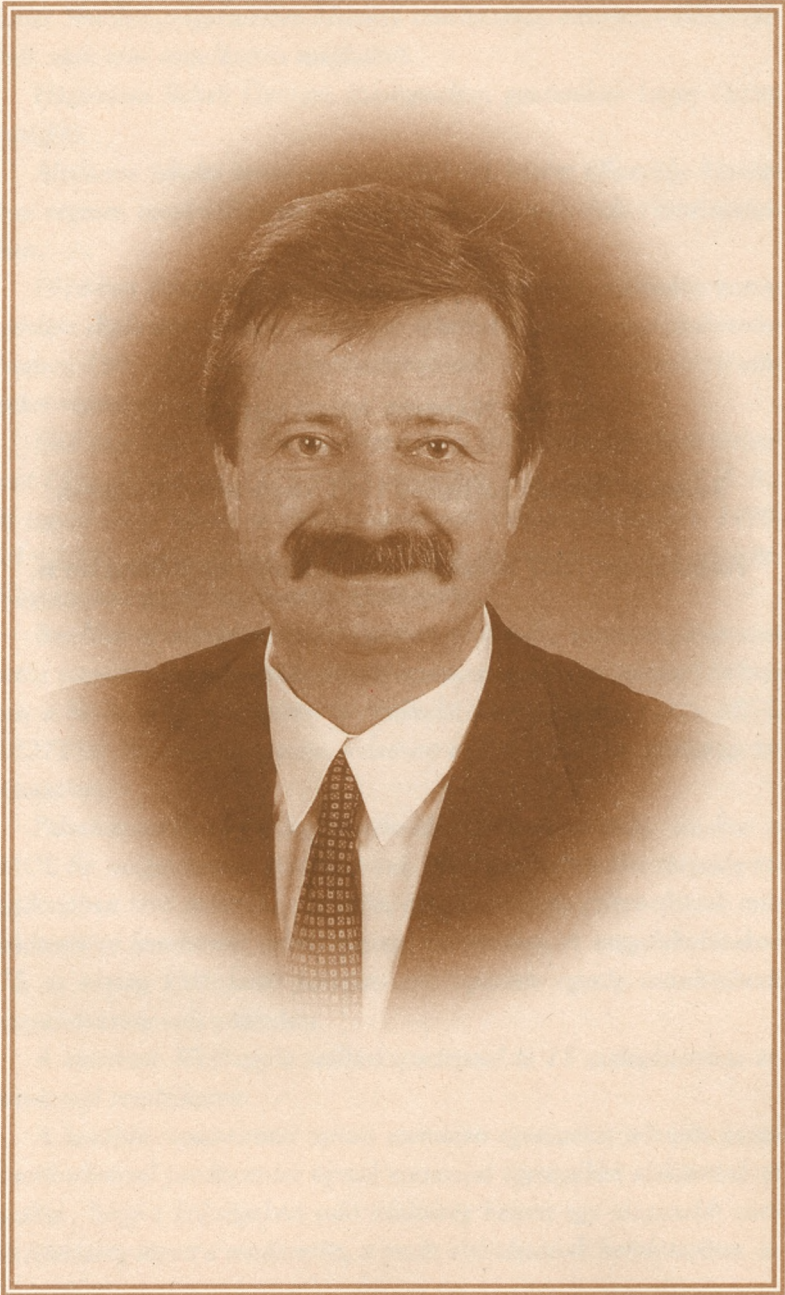
A 2002. évi önkormányzati választásokon nem indult el. A Megyei Közgyűlésben folytatta közéleti tevékenységét.

Nagykanizsa, 2005. március 03.

Tüttő István
Nagykanizsa Megyei Jogú Város volt polgármestere

LITTER NÁNDOR

POLGÁRMESTER

LITTER NÁNDOR POLGÁRMESTER

Született Olaszfalu községben 1953. szeptember 18. napján.

Polgármester: 2002 november 4-től, a könyv megjelenésekor is.

Litter Nándor polgármester édesapja szénbányász, édesanyja háztartásbeli, akik már mindketten meghaltak.

Házastársa Babati Györgyi, üzemgazdász, gyermekük Litter Tímea újságíró.

Általános iskolai tanulmányait 1960–68 között Olaszfalu községben végezte, majd 1972-ben érettségizett Zircen a II. Béla Gimnáziumban.

1976-ban Zalaegerszegen a Pénzügyi és Számviteli Főiskolán üzemgazdász diplomát szerzett, 1990-ben felsőfokú személyügyi szaktanfolyamot, 1998–2000-ben személyiségfejlesztő és egyéb szakmai tréningeket végzett el.

Első munkahelye a Bakony Mgtsz Zirc, ahol statisztikusként dolgozott 1976–78 között, 1978–1997 december 31-e között a MOL Rt. és jogelődje, a Kőolaj és Földgázbányászati Vállalat alkalmazta, 1998-tól – 2000. június 20-ig a MOL HOTELS Rt. vezetője, az L Kódex Bt. Nagykanizsa gazdasági társaság tanácsadója.

Betöltött munkakörei munkagazdasági előadó, munkaügyi és szociális csoportvezető, szociális osztályvezető, személyügyi igazgató helyettes, a MOL RT. Üdültetési és Szállodai Üzletág igazgatója, a MOL HOTELS Rt. vezérigazgatója, valamint az L-Kódex Bt. gazdasági tanácsadója.

Pályafutásának egyik legjelentősebb állomása az volt, amikor a MOL Rt. megalakulása után fél évvel, 1992-ben felkérték a társaság tulajdonában lévő szállodák, üdülők, munkásszállók, pihenőházak működtetésére létrehozott üzleti egység irányítására. A megalakulásakor 75, az ország különböző pontján lévő operatív egység munkájának megszervezése volt a feladata.

A szervezet 3000 ágyas szálláskapacitással és 15 melegkonyhás étteremmel rendelkezett.

A korábbi coast-center típusú szervezeti egységeket jelentős munkaráfordítással profit-center típusú szervezeti egységekké alakítottuk át azáltal, hogy a költségekért való felelősség helyett egy magasabb szintű felelősség lépett a rendszerbe, a profit alakulásának befolyásolása, az

üzletág a korábbi veszteségeit ledolgozva nyereségessé vált. Mindehhez szükség volt:

- az irányítási
- a tervezési
- a marketing – értékesítési
- a számviteli – nyilvántartási
- a kontrolling rendszer
- és az Intranet hálózat át- illetve kialakítására.

Irányításom alatt a szervezet jelentős átalakuláson ment keresztül, hiszen a gazdaságtalanul működő, alacsony kapacitású szálláshelyeinket megszüntettük, az ingatlanokat értékesítettük, majd ezen bevételeket a turisztikai szempontból kiemelt körzetekben lévő, hatékonyan működő egységeink fejlesztésére fordítottuk, Munkánk eredményeként a MOL HOTELS Rt. Magyarország 6. legjelentősebb szálloda-vállalkozásává alakult.

Új tevékenységek és új profilk kialakítása emelhető még ki az elmúlt időszakban végzett munkámból, hiszen 1995-ben létrehoztuk a MOL TRAVEL Utazási Irodát, amely 6 fiókirodával működött az országban. 1999-ben kialakítottuk a vendéglátás üzletágot, amely két üzemi konyha működtetésén kívül a 220 db MOL 2000-es benzinkút élelmiszeripari termékekkel történő kiszolgálását végezte. Amellett, hogy a társaság növekedési lehetőségeinek állandó kutatása, az értékesítés növelése volt elsődleges feladatomban, az alap képzettségemből adódóan mindig kiemelt teret szenteltem a tervezésnek, a gazdálkodást segítő számviteli nyilvántartásoknak, és kontrolling rendszernek, mert ezek nélkül tartósan jó teljesítmény nem érhető el. Kiemelném az Intranet rendszerünket, amelynek révén az üzleti egységek közvetlen kapcsolatba kerülnek egymással és a központtal, kialakításával a marketing munkánkat támogató információs rendszert működtettünk.

A részvénytársaság éves forgalma 1999-ben közel 3 milliárd forint volt. Ezen évben a felhasznált anyagok és szolgáltatásoknak 56%-a központi beszerzésen keresztül valósult meg.

A MOL RT. új vezetése nem értett egyet a MOL HOTELS Rt-nek a korábbi vezetéssel közösen meghatározott fejlesztési irányával, s mi-

vel azokat idegennek találta az olajüzlettől, ezért a társaság gyors eladását tűzte ki célul és munkaviszonyomat felmondta.

Tagja voltam a MOL RT-n belül működő több szervezet és működésfejlesztési, stratégiai munkacsoportnak. Irányítottam a MOL HO-TELS Rt. stratégiájának kidolgozását. Részt vettem Nagykanizsa városfejlesztési tervének kialakításában, továbbá tagja vagyok a Magyar Közgazdasági Társaságnak.

Polgármesterként irányításommal stabilizáltuk a város költségvetését és megkezdtük a Kanizsa Fejlesztési Terv végrehajtását.

Legjelentősebb fejlesztések: Kórház rekonstrukció, Fogyatékosok Otthonának felépítése, Erzsébet tér északi tömbjének felújítása, filmszínház rekonstrukció, hulladéklerakó felépítése, Bagola-Fakos csatornaépítés, uszoda rekonstrukció, hulladékgazdálkodási komplex rendszer kialakítása.

Ingatlanok átadásával segítettük a felsőfokú képzés fejlődését, ahol immár több mint 400 fő a tanuló.

2005-ben megkezdődik a belvárost elkerülő körgyűrűk kiépítése, valamint a HSMK felújítása. A 100 hektáros Ipari Parkban és Logisztikai Központban 60 vállalkozás telepedett meg.

Rendszeresen konzultációs fórumokat működtetünk a döntés előkészítésbe a lakosság és a vállalkozások mind szélesebb körben történő bevonása érdekében.

Elindítottuk a nyitott tornaterem akciót, és a sportiskolai rendszert. A következő évek legfontosabb feladatai:

- infrastruktúra fejlesztés (utak, csatorna, intézmények felújítása)
- Ipari Park, Logisztikai Központ bővítése
- Oktatás, szakképzés és felsőfokú képzés további erősítése
- Belváros rehabilitációja.

A legnagyobb kihívás azonban jövő Nagykanizsájának kialakítása, amely csak széles társadalmi összefogással történhet. Innovációs központok kialakításával, új iparágakat kell megteremteni városunkban. Nagyobb energiákat kell összpontosítani a turisztikai fejlesztésekre.

*Ezáltal és a tovább erősödő kereskedelmi szolgáltatásainkkal a térség
dinamikusan fejlődő központjaként jellemezhetjük.*

Nagykanizsán, 2005. március 3.

Litter Nándor

Nagykanizsa Megyei Jogú Város polgármestere

FORRÁSJEGYZÉK

- 1.) Utcarendezés hajdanában. Írta: dr. Villányi Henrik. Zalai Közlöny 1927. szeptember 16.
- 2.) Zalai Közlöny 1868.február 26. Nagy-Kanizsai tisztújítás
- 3.) Horváth Gyula: Kanizsa város története s annak jelen viszonyai. Megjelent Kanizsán, 1861. Nyomatott Markbreiter J. betűivel
- 4.) Dr. Merkly-Belus levele dr. Károlyi Attilához
- 5.) Dr. Merkly-Belus József írása Belus Józsefről
- 6.) Kanizsai Enciklopédia B. Z. Lapkiadó 1999.
- 7.) Halis István. Krónika a Babóchay családról Nagykanizsai Nyomda és Lapkiadó Vállalat nyomása 1923.
- 8.) Zalai Közlöny 1896. március 21.
- 9.) Zalai Közlöny 1913. november 13.
- 10.) Zala Aranykönyve Nagykanizsa 1938.
- 11.) Zalai Közlöny 1930. február 11.
- 12.) Zala Aranykönyve Nagykanizsa 1938.
- 13.) Dr. Krátly Tibor levele Gerencsér Tibornak Budapest, 1999. január 6.
- 14.) Kanizsai Enciklopédia B. Z. Lapkiadó 1999.
- 15.) Zalai Közlöny 1944. június 30.
- 16.) Zalai Közlöny 1944. július 1.
- 17.) Kanizsai Enciklopédia B. Z. Lapkiadó 1999.
- 18.) Zala 1945. április 7.
- 19.) Zala 1945. május 1.
- 20.) Kanizsai Enciklopédia B. Z. Lapkiadó 1999.
- 21.) Zala 1948. május 25.
- 22.) Kanizsai Enciklopédia B. Z. Lapkiadó 1999.
- 23.) Zala 1950. január 3.
- 24.) Kanizsai Enciklopédia B. Z. Lapkiadó 1999.
- 25.) '56 Zala megyei kronológiája és személyi adattára ZML Zalaegerszeg 2004. 162. o.
- 26.) Kanizsai Enciklopédia B. Z. Lapkiadó 1999.
- 27.) '56 Zalában Z. GY. 40. Zalaegerszeg 1996. 135. o.
- 28.) '56 Zala megyei kronológiája és személyi adattára ZML Zalaegerszeg 2004. 162. o.
- 29.) dr. Paizs Ferenc iratai, Thüry György Múzeum, Nagykanizsa
- 30.) Kanizsai Enciklopédia B. Z. Lapkiadó 1999.
- 31.) Kanizsa Újság 2004. május 25., Zalai Hírlap 2004. május 22.
- 32.) Kanizsa Újság 1993. augusztus 19.

KÉPEK JEGYZÉKE

- 1.) Halvax József fotója (a fényképet Rába Ferencné, Halvax József leszármazottja ajándékozta dr. Károlyi Attilának a Thúry György Múzeum tulajdona).
- 2.) Belus József fotója (Thúry György Múzeum tulajdona)
- 3.) nagyszarvai és csehi dr. Babóchay György fotója (a fényképet elektronikus adattörzítőn dr. Károlyi Attilának ajándékozta dr. Medvey Tibold dr. Babóchay György leszármazottja, Thúry György Múzeum tulajdona).
- 4.) vécsei Vécsey Zsigmond fotója (a fényképet dr. Károlyi Attilának ajándékozta Sahin-Tóth Zoltánné, Vécsey Zsigmond leszármazottja, a Thúry György Múzeum tulajdona).
- 5.) dr. Sabján Gyula fotója (a fényképet dr. Károlyi Attilának ajándékozta: Bokor Jánosné sz. Horényi Georgina, a Thúry György Múzeum tulajdona)
- 6.) dr. Krátky István fotója (a fényképet dr. Károlyi Attilának ajándékozta dr. Krátky Tibor, dr. Krátky István leszármazottja, a Thúry György Múzeum tulajdona)
- 7.) vitéz dr. Simonfay Lajos fotója (a fényképet dr. Károlyi Attilának ajándékozta Lakatos Lászlóné, vitéz dr. Simonfay Lajos leszármazottja, a Thúry György Múzeum tulajdona)
- 8.) Windisch Dénes fotója (Thúry György Múzeum tulajdona)
- 9.) Varga József fotója (a fényképet dr. Károlyi Attilának ajándékozta Varga György Varga József oldalági leszármazottja, Thúry György Múzeum tulajdona)
- 10.) Nagy József fotója (a képet elektronikus adattörzítőn dr. Károlyi Attilának ajándékozta S. Nagy Katalin, Nagy József leszármazottja, a Thúry György Múzeum tulajdona)
- 11.) Molnár Ferenc fotója (a fényképet dr. Károlyi Attilának ajándékozta dr. Lukácsa Erzsébet, Molnár Ferenc menyje, a Thúry György Múzeum tulajdona)
- 12.) dr. Domokos Sándor fotója (a Thúry György Múzeum tulajdona)
- 13.) dr. Paizs Ferenc fotója (a fényképet dr. Károlyi Attilának ajándékozta Paizs Ágnes, dr. Paizs Ferenc leszármazottja, a Thúry György Múzeum tulajdona)
- 13.) Mátai József fotója (a fényképet dr. Károlyi Attilának ajándékozta Zsámár Józsefné, Mátai József leszármazottja, a Thúry György Múzeum tulajdona)
- 14.) Nagy Lajos fotója (a Thúry György Múzeum tulajdona)
- 15.) Mózes Pál fotója (a fényképet dr. Károlyi Attilának ajándékozta Mózes Pál, a Thúry György Múzeum tulajdona)
- 16.) Zsoldos Ferenc fotója (a fényképet dr. Károlyi Attilának ajándékozta Zsoldos Ferenc, a Thúry György Múzeum tulajdona)
- 17.) dr. Kereskai István fotója (a fényképet dr. Károlyi Attilának ajándékozta dr. Kereskai István, a Thúry György Múzeum tulajdona)

- 18.) Suhai Sándor fotója (a fényképet dr. Károlyi Attilának ajándékozta Suhai Sándor, a Thúry György Múzeum tulajdona)
- 19.) Tüttő István fotója (a fényképet dr. Károlyi Attilának ajándékozta Tüttő István a Thúry György Múzeum tulajdona)
- 20.) Litter Nándor fotója (a fényképet elektronikus adatrögzítőn dr. Károlyi Attilának ajándékozta Litter Nándor, a Thúry György Múzeum tulajdona)

Szemenyey-Nagy Tibor szobrászművész, a könyv borítójának tervezője által a borítóhoz felhasznált képek felsorolása: gróf Berge Kristóf ezredes, nagykanizsai várkapitány, festmény, a római katolikus egyház tulajdonában; Kanizsay Dorottya családi címere, Nyulásziné Straub Éva: Öt évszázad címerei Budapest 1987.; dr. Krátky István polgármester fényképe, Tüttő Jenő fotóműterme Nagykanizsa; Nagykanizsa Megyei Város pecsétlenyomatai; az Inkey kápolna kálváriája az 1950-es években; Nagykanizsa város címere, Tagányi Károly: Magyarország címertára Budapest 1880.; a szerző fényképét Szerdahelyi Rita fotóművész készítette.

TARTALOM

Előszó	5
Halvax József	7
Belus József	14
nagyszarvai és csehi dr. Babóchay György	24
vécsei Vécsey Zsigmond	30
Dr. Sabján Gyula	37
Dr. Krátky István	45
vitéz dr. Simonfay Lajos	56
Windisch Dénes	64
Varga József	71
Nagy József	75
Molnár Ferenc	81
Dr. Domokos Sándor	85
Dr. Paizs Ferenc	89
Mátai József	96
Nagy Lajos	100
Mózes Pál	104
Zsoldos Ferenc	114
Dr. Kereskai István	119
Suhai Sándor	125
Tüttő István	136
Litter Nándor	154
Forrásjegyzék	161
Képek jegyzéke	162

HELYISMERET

SK=SEGÉDKÖNYVTÁR
HELYBEN HASZNÁLHATÓ

*Polgármesterek,
tanácselnökök
és a Nemzeti Bizottság
vezetője
1868–2005*

*A nagykanizsai Városháza
1945-ös leégésekor fizikailag is
megsemmisültek azok a
festmények, amelyekkel
megörökítették az utókornak
a modern értelemben
vett közigazgatás városi
előjáróinak arcképeit.*

*Ez a történelmi arcképcsarnok
ezt a hiányt pótolja.*

CO-
BERGE
VENTUS-
CONUS

Borító: Szemenyey-Nagy Tibor

HELYISMERET

SK-SZEGÉDKÖNYVTÁR
HELYBEN HASZNÁLHATÓ

2020 ÁPR 15.

Halis István Városi Könyvtár
Nagykanizsa

0 000002 092867

A szerző huszonegy városi előljáró életrajzát, portréit közli, közöttük olyan képeket is, amelyeket Nagykanizsa város közönsége ezúton először pillanthat meg – nagyszarvai és csehi dr. Babóchay György, vécsesi Vécsey Zsigmond, dr. Sabján Gyula, vitéz dr. Simonfay Lajos, Nagy József, Mátai József, dr. Paizs Ferenc egykori képmását.

A könyv a városért, a városnak szól, leginkább az ifjú generációnak, vállalják Nagykanizsa történelmét, várospolgári identitásuk mindenkori alapját.

Károlyi Attila

Heery
polgármester

ISIMUS DNUS S. ROM IMP. CO-
IUS CHRISTOPHORUS
NDANS CANISIENSIS
ENSIS SINGULARIS
OCATOR EIUDEM. A
DE BERG
CONVENT
PATRON